

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 83 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2007

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπογραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 42ος - Αρ. Φύλλου 83 - Ιούλιος - Δεκέμβριος '07

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
«Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος»

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη

Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Γεν. Γραμματέας: Μάρκος Οικονόμου

Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης

Ειδ. Γραμματέας: Χρήστος Μουτογιάννης

Σύμβουλοι Τύπου: Σπύρος Κρίκος

Σοφία Κούμπου - Κουτσούκη

Σύνταξη - Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και

Δημήτριος Κρίκος

2003 - Οι δημοσιογράφοι:

· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231

E-mail: bily@otenet.gr

· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348

E-mail: spiroskrikos@in.gr

Φοοστοιχειοθεσία - εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε., Γερανίου 7,

Τηλ. 210 5244309, e-

mail: kaligoul@ath.forthnet.gr

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 20

Εξωτερικού \$ 50

Εταιρειών, ΝΠΙΔ Ευρώ 30

Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες

υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη

Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.

Τηλ. 210 9238197, Fax: 210 9218177,

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κρίκος Κώστας

Φωτογραφία Εξωφύλλου: Εικόνα Αγίου Σεραφεΐμ, προστάτου των Ευρυτάνων της Πόλης (1812) στον Ι.Ν. Παναγίας Καφατανιάς του Γαλατά

Αφιέρωμα στα 65 Χρόνια Μνήμης

Δεκέμβριος 1942 - Δεκέμβριος 2007

Στη μνήμη των 13 Μεγαλοχωριτών και Μικροχωριτών εθνομαρτύρων, που εκτελέστηκαν από τους Ιταλούς την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942, κλίνοντας το γόνυ, ας θυμηθούμε την τελευταία τους λέξη, που βροντοφώναξε για λογαριασμό όλων ο δάσκαλος Ιωάννης Καρνοφύλλης: “Ζήτω η αιωνία Ελλάς”

Αν και αποκαμωμένοι από την πολλή ταλαιπωρία, τις κακουχίες και τα βασανιστήρια, βρήκαν τη δύναμη, το κουράγιο, στάθηκαν με το κεφάλι ψηλά και έφυγαν με την πίστη ότι άξιζε η δική τους θυσία για τη λευτεριά της πατρίδας. Δεκατρείς άνδρες έζησαν το μαρτύριο της επερχόμενης εκτέλεσης και την αγωνία για τη μοίρα των δικών τους ανθρώπων που άφηναν πίσω. Αυτοί ήσαν:

Εφημέριος Δημήτριος Βαστάκης
Ενωμοτάρχης Χαρίλαος Κατσιμπας
Αρχίατρος Χρίστος Μέρμηγκας
Δάσκαλος Ιωάννης Καρνοφύλλης
Κωνσταντίνος Αραπογιάννης
Δημήτριος Δασκαλάκης
Νικόλαος Κυρίτσης
Διονύσιος Ματζούτας
Ιωάννης Μεσίρης
Θεόδωρος Οικονόμου
Βασίλειος Παλιούρας
Ανδρέας Σιταράς
Χρίστος Φλέγγας

Έπεσαν όλοι τους γενναία, όμως η μνήμη τους παραμένει ζωντανή στις καρδιές όλων των συγχωριανών τους και στην ιστορία του τόπου μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της
Αδελφότητας Μικροχωριτών
εύχεται στους απανταχού Μικροχωριτές
και φίλους του Μικρού Χωριού

Ευτυχισμένο τον Καινούργιο Χρόνο

Ηρώων και μαρτύρων αίμα

Πέρασαν 65 ολόκληρα χρόνια από τη Μάχη του Μικρού Χωριού (18/12/1942) και τις ολέθριες συνέπειες που ακολούθησαν. Στη μνήμη των 13 εθνομαρτύρων από το Μεγάλο και το Μικρό Χωριό, που βρήκαν τραγικό θάνατο την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942 από τους Ιταλούς κατακτητές, παραθέτουμε το άρθρο του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά, που δημοσιεύθηκε στην εφ. *Η Νέα Ευρυτανία* της 15^{ης} Δεκεμβρίου 1952, για τα 10 χρόνια από τη θλιβερή εκείνη μέρα:

Ένα κρύο χειμωνιάτικο πρωινό, παραμονές Χριστουγέννων του 1942 – πάνε δέκα χρόνια ακριβώς από τότε - στο Μικρό Χωριό της Ευρυτανίας, τα βόλια των κατακτητών σκότωσαν αγνούς πατριώτες, ύστερα από ένα οκτάημερο βασανιστικό όργιο. Όλοι τους πέθαναν σαν ήρωες τραγουδώντας την Ελλάδα και τη Λευτεριά.

Στις 18 Δεκεμβρίου λίγο ύστερ' από μια μάχη των ανταρτών εναντίον των ιταλικών δυνάμεων,

Το Μνημείο Εθνομαρτύρων
Παπαβαστάκη και Κασιόμπα

οι καραμπινιέροι μπήκαν στο Μεγάλο Χωριό κι έπιασαν έντεκα πρόκριτους, που τους μετέφεραν στο Μικρό Χωριό, όπου έπιασαν άλλους τρεις και τους πέταξαν όλους μαζί σ' ένα μουντρούμι. Το δάσκαλο Γιάννη Καρσοφύλλη τον πήραν απ' το σχολείο, την ώρα που δίδασκε, τον Παπαδημήτρη Βαστάκη απ' την εκκλησιά, τον ενωμοτάρχη Χαρίλαο Κασιόμπα απ' το Σταθμό, το γιατρό Χρίστο Μέρμηγκα, την ώρα που βοηθούσε έναν άρρωστο χωριανό.

Τους οδήγησαν στον Προυσό κι αφού τους βασάνισαν εκεί τους ξανάφεραν πίσω στο χωριό ξυπόλητους, ματωμένους, κατατασκισμένους, ποδαρόδρομο, μέσα στα χιόνια και στα πλημμυρισμένα λαγκάδια. Τους έκλεισαν στο κρατητήριο στις 23 Δεκεμβρίου για να τους οδηγήσουν τ' άλλο πρωί μπρος στο εκτελεστικό απόσπασμα.

Το βράδυ, οι κρατούμενοι πατριώτες ήπιαν κρασί με ξερά κρεμμύδια για μεζέ και τραγούδησαν πατριωτικά τραγούδια. Κατά τα μεσάνυχτα ο Παπαδημήτρης Βαστάκης έψαλλε την ίδια τους τη νεκρώσιμη ακολουθία μέσα σε μια κατανυκτική σιωπή. Κι όταν έλεγε το “υπέρ

αναπαύσεως της ψυχής του δούλου σου...” καθένας που άκουγε τ' όνομά του σήκωνε ψηλά το κεφάλι κι έριχνε ένα βλέμμα προς τα έξω γιομάτο μίσος και πίστη. Στο τέλος έψαλλαν όλοι μαζί τον Εθνικό Ύμνο κι έκατσαν να γράψουν γράμματα στα σπίτια τους.

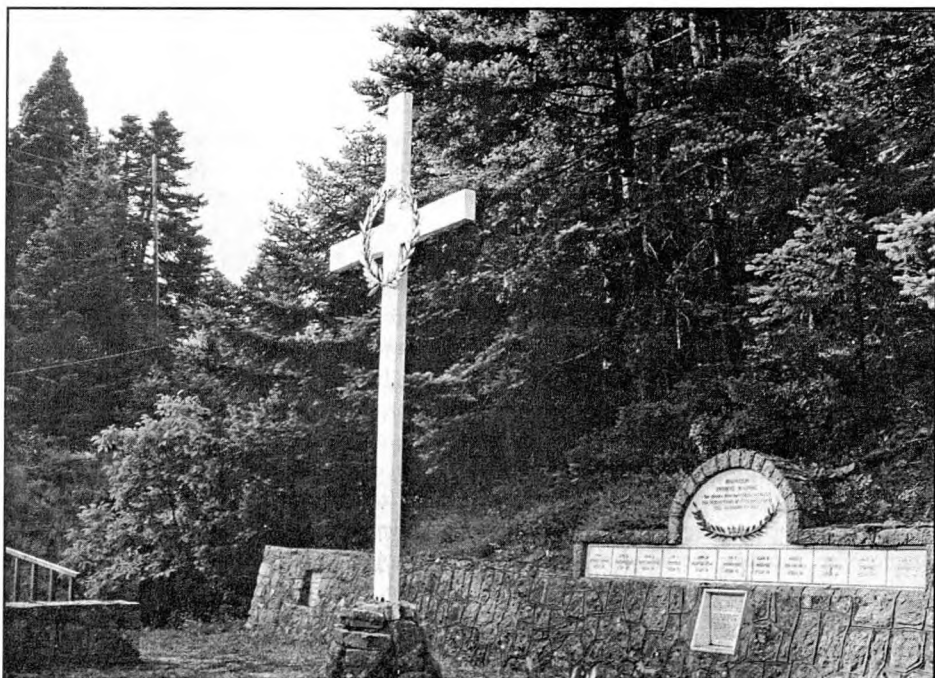
Συγκλονιστικές σ' αλήθεια οι στιγμές. Το μεγαλείο των μελλοθανάτων ξεπέρασε κάθε όριο όταν την αυγή ήρθαν να τους πάρουν. Δε δείλιασαν ούτε μια στιγμή. Ήταν κρύο, τσουχτερό πρωινό. Τα γύρω βουνά ήταν κάτασπρα απ' το χιόνι. Τον Παπαβαστάκη και τον Κασιόμπα τους βάλαν σ' ένα σπίτι και τους έκαψαν ζωντανούς. Τους άλλους τους έβαλαν κ' έσκαψαν μοναχοί τους σ' ένα τάφο τους, πράγμα που έγινε με θάρρος και με τραγούδια. Εκεί σ'

ένα υψωματάκι τους έβαλαν στη σειρά για να τους εκτελέσουν. Όλοι ξέσπασαν σε ζητωκραυγές για την Ελλάδα. Ο δάσκαλος, ο Καρσοφύλλης, σήκωσε το χέρι του ψηλά σαν για να δώσει το σύνθημα της νικητήριας ιαχής. Το απόσπασμα σταμάτησε λίγο και τούκοψε το χέρι. Μα τίποτα δε μπόρεσε να σπάσει τον ενθουσιασμό. Το κομμένο χέρι σηκώθηκε πάλι, ματωμένο, μισό μα περήφανο.

Σε λίγο οι καρδιές των συμπατριωτών μας έπαψαν να χτυπάνε. Η πατρίδα κράτησε λίγο την ανάσα της, έσφιξε τη γροθιά της κι ορκίσθηκε εκδίκηση.

Αυτές τις μέρες της θλιβερής επετείου ας γυρίσουμε για λίγο τη σκέψη μας σ' εκείνους τους αδικοχαμένους πατριώτες. Η πίστη τους, η αυτοθυσία τους κι η παλικαριά τους ας μας εμπνέει...

Μιχάλης Σταφυλάς

Μνημείο Εκτεθεισθέντων 24 Δεκεμβρίου 1942

Η αγάπη

Η αγάπη μακροθυμεί και αγαθοποιεί.

Η αγάπη δεν επιάρεται, δεν ασχημονεί, δεν παροξύνεται.

Η αγάπη δεν φθονεί, δεν αυθαδιάζει, δεν διαλογίζεται το κακό,
δεν χαίρει με την αδικία.

Η αγάπη συγχαίρει την αλήθεια,

πάντα ανέχεται, πάντα πιστεύει, πάντα ελπίζει, πάντα υπομένει.

Θανάσης Ι. Κουτσούκης

Ο Γιάννης Κομπορόζος και οι Μικροχωρίτες Όμηροι

Ο Δεκέμβρης του 1942 ήταν μοιραίος για το Μικρό Χωριό. Εκτός από τους 13 ενωρίτερους, που εκτελέστηκαν την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942, λίγο νωρίτερα, στις 9 Δεκεμβρίου 1942, εκτελέστηκε στη θέση Καστέλλια της Φθιώτιδας ο νεαρός συγχωριανός μας Γιαννάκης Αθ. Κομπορόζος. Το χρονικό περιγράφει ο συγγραφέας του στις φυλακές Λαμίας αείμνηστος δάσκαλος **Γεώργιος Παπαδής**:

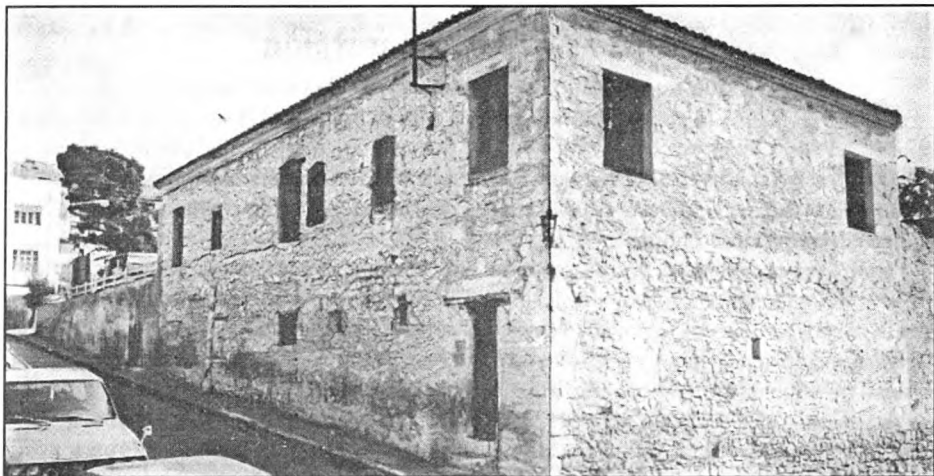
“Τον Σεπτέμβριο του 1942 ένας ταγματάρχης Γερμανός συνοδευόμενος από ένα χωριανό μας (Τάσο Γιουρνά) ήλθε από την Λαμία στο χωριό μας ως επισκέπτης. Τούτον, κατά την επιστροφή του, στο δρόμο Μικρού Χωριού – Καρπενησίου, τραυματίσαν και ηχμαλώτισαν οι αντάρτες και κατόπιν διαπραγματεύσεων τον άφησαν ελεύθερο. Εις αντίποινα οι Ιταλοί στις αρχές και κατόπιν οι Γερμανοί επέδραμον στο χωριό μας και συνέλαβον ως ομήρους 13 Μικροχωρίτες από τους οποίους ονομαστικώς ζήτησαν να παρουσιασθούν εγώ, ο αιδεσιμώτατος Αθαν. Παπαστάθης, ο πρόεδρος του χωριού Μιχάλης Νικολόπουλος, ο ιατρός Ευάγγελος Πιστιόλης ενώ τους άλλους (Κ. Θάνο, Ν. Δερματά, Φ. Μανίκας, Ευ. Κατσιγιάννη, Στ. Κομπορόζο, Γ. Κυρίτση, Σερ. Νταφύλλη, Αθ. Πλάκα, Ν. Πολύζο) τους επέλεξαν οι ίδιοι κατά την συγκέντρωσή μας εις την προ της εκκλησίας πλατεία κατά διαταγήν των. Μεταξύ αυτών ήταν και ο κατόπιν εκτελεσθείς αείμνηστος **Ιωάννης Αθ. Κομπορόζος**, που προσήλθε στην συγκέντρωση από περιέργεια.

Στο δρόμο που μας μετέφεραν στο Καρπενήσι, όποιον εύρισκον τον συλεάμβανον ως αντάρτη. Τον Επαμεινώνδα Παλιούρα εις Γαύρο, τον Θωμά Μπάκη εις το Νοστιμιώτικο. Το βράδυ της συλλήψεώς μας μάς εφυλάκισαν εις τα Κρατητήρια της Χωροφυλακής Καρπενησίου και την επομένην με αυτοκίνητα, τα οποία συνοδεύονταν από Ιταλούς στρατιώτες μας μετέφεραν και ενέκλεισαν στις φυλακές Λαμίας, όπου παραμείναμε ως τα τέλη Ιανουαρίου 1943. Εδώ στις φυλακές μας υπέβαλαν σε εξουχιστική ανάκριση και μαρτυρικά βασανιστήρια και ιδιαίτερα τον Πρόεδρο της Κοινότητας, Μιχ. Νικολόπουλο, με την πρόφαση ότι ακούσαμε από το ραδιόφωνο ξένους απαγορευμένους σταθμούς. Το ραδιόφωνο το είχε κρύψει ο Πρόεδρος προφασισθείς ότι το πήραν βιαίως οι αντάρτες. Επίσης εβασανίσθη ανηλεώς ο εκτελεσθείς κατόπιν Ιωάννης Κομπορόζος, ο οποίος δια να γλυτώση από τα βασανιστήρια αναγκάσθηκε να επιή ότι εδιάβαζε κομμουνιστικά βιβλία, όταν δε μετά την ανάκρισιν επέστρεψε στη φυλακή μου είπε εμπιστευτικά: “Θεΐε, αν με φωνάξουν στην ανάκριση, θα προσπαθήσω να δραπετεύσω για να με εκτελέσουν, διότι δεν αντέχω εις άλλα βασανιστήρια”.

Κατά τον χρόνον της φυλακισέως μας στις φυλακές Λαμίας, οι αντάρτες ανατίναξαν την σιδηροδρομική γέφυρα Γοργοποτάμου (25-11-1942) και προξένησαν ανωμαλίες εις τας μετακινήσεις των Γερμανοϊταλικών στρατευμάτων κατοχής. Εις αντίποινα οι Ιταλοί απεφάσισαν να εκτελέσουν 12 από τους συκρατούμενους μας, μεταξύ των οποίων και τον νεώτατο Ιωάννη Αθ. Κομπορόζο (Τη θλιβερή αυτή είδηση πληροφορηθήκαμε από τον ενωμοτάρχη των φυλακών εγώ, ο αιδ. Αθ. Παπαστάθης και ο ιατρός Ευάγγ. Πιστιόλης). Κατά τα μεσάνυχτα ανοίγουν παταγωδώς οι πόρτες της φυλακής διαβάζονται τα ονόματα των 12 μεγαλοφώνως και με λακτίσματα τους ανεβάζουν σε φορτηγά αυτοκίνητα. Μεταξύ αυτών είναι από τους χωριανούς μας μόνον ο νεώτατος ανεψιός μου Ιωάννης Κομπορόζος, ο οποίος χαμογελώντας μας αποχαιρετάει λέγοντας ότι γρήγορα θα βγούμε και μεις, νομίζοντας ότι αποφυλακίζεται, καθώς του είχε υποσχεθεί ο θεός του δασονόμος Ιωάννης Μπλατσούκας, ευρισκόμενος τότε εις Λαμίαν. Εγώ όμως που ήξερα πού πηγαίνει και εγνωρίζα την τύχη του, όταν μου είπε αποχαιρετώντας με “Θεΐε γλυτώνω τώρα, βγαίνω από τη φυλακή”, συγκλονίσθηκα, έτρεμα ολόκληρος, μόλις συγκρατήθηκα από τα δάκρυα

λέγοντας ενδόμυχα “Καημένε Γιάννη, και νάξερεις ότι πηγαίνεις για την αιώνια ελευθερία!”. Οποία συγκλονιστική στιγμή!! Τα χαράματα της επομένης τους εκτέλεσαν στα Καστέλια της Φθιώτιδος.

Κάθε βράδυ από της 25-12-1942 μέχρι τέλους Ιανουαρίου 1943 που εμείναμε στις φυλακές Λαμίας, όταν άνοιγαν οι πόρτες των φυλακών ενομιζαμε ότι ήλθεν η τελευταία ώρα μας, γι’ αυτό γράφαμε σε πρόχειρα σημειώματα τις τελευταίες θελήσεις μας (διαθήκες). Τι συγκινητικές στιγμές!

Οι Φυλακές Λαμίας (1942)

Σχεδόν είμεθα βέβαιοι ότι δεν θα αποφεύγαμε το μοιραίο από το εξής περιστατικό. Στις φυλακές Λαμία εκρατείτο ως υπόδικος από εξαμήνου ένας από το Αυλάκι της Στυλίδας. Μετεφέρθη για να δικασθή εις το Στρατοδικεῖον Λαρίσης, από το οποίο αθωώθηκε και απεστάλη πάλι στις φυλακές Λαμίας για να πάρη τα πράγματά του. Την παραμονή όμως της αποφυλακίσεώς του αντάρτες εφόνευσαν ένα Ιταλό στην περιφέρεια του Αυλακιού. Αμέσως οι Ιταλοί ως αντίποινα πήραν τα ονόματα των φυλακισμένων, είδαν ότι αυτός κατάγεται από το Αυλάκι και το πρωί τον εξετέλεσαν, εκεί στο ίδιο μέρος που οι αντάρτες είχαν σκοτώσει τον Ιταλό, αδιαφορούτες αν αυτός από εξαμήνου εκρατείτο στις φυλακές και είχε αθωωθεί από το Στρατοδικεῖο. Φανταστείτε την γυναίκα του, η οποία ήλθε το πρωί για να πάρη τον άνδρα της και να φύγουν μαζί και έμαθε το τραγικό τέλος του!

Λοιπόν τι περιμέναμε ημείς; Στην περιφέρεια του χωριού μας οι αντάρτες σκότωσαν Ιταλούς. Αγωνιούσαμε μόνο για το πότε θα έλθει η σειρά μας. Στις φυλακές της Λαμίας χάρις στις φροντίδες των χωριανών μας στην Αθήνα και του χωριανού μας Βάγια Πλάκα, που είχε τότε εστιατόριο στη Λαμία προμηθευόμεθα τρόφιμα. Επί ένα σχεδόν μήνα περιμέναμε, μετά τη μάχη στο χωριό μας μεταξύ ανταρτών και Ιταλών, με χτυποκάρδι την εκτέλεσή μας, την οποία θεωρούσαμε βεβαία. Παράδοξα όμως χωρίς και μεις να μπορούμε και να το εξηγήσουμε, (μερικοί το απέδωσαν στο ότι το τμήμα της Ιταλικής Φρουράς που υπέστη την επίθεση στο χωριό μας υπήγετο στην επιθεώρηση Ιταλική Αγρινίου και όχι Λαμίας) και προς κατάπληξη όλων μας αντί βεβαίας αναμενομένης εκτελέσεώς μας και μετά αγωνιώδεις νύκτας μās μετέφεραν δεσμίους με ειδική αμαξοστοιχία από τις φυλακές Λαμίας εις φυλακές Καλλιθέας και κατόπιν εις φυλακές Αβέρωφ εις Αθήνα για να δικασθούμε από το Ιταλικό Στρατοδικεῖο με την κατηγορία ότι ακούσαμε με το ραδιόφωνο που είχαμε στο χωριό ξένους ραδιοφωνικούς σταθμούς. Τελικά απηλλαχθήκαμε και κατά Μάρτιο του 1943 επέστρεψα εγώ μαζί με άλλους χωριανούς στο χωριό μας. Κατά τον

Νοέμβριο 1943 οι Γερμανοί έκαναν εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, επυρπόλησαν το Καρπενήσι και έφθασαν μέχρι Κορυσσάδων, όπου είχε την έδρα της η Κυβέρνηση του Βουνού υπό τον αείμνηστον καθηγητήν Σβώλον. Ημείς υπό ακατάπαυτη βροχή καταφύγαμε στην Καρύτσα και μετά την αποχώρηση των Γερμανών επανήλθαμε στο χωριό πλήρως αποκλεισμένοι”.

Για τη λευτεριά της πατρίδας

Δυο παράλληλες μάχες, δυο παράλληλες θυσίες.
Μικρό Χωριό και Χρύσω (Δεκέμβριος 1942)

Τον μήνα Δεκέμβριο του 1942, τα δυο χωριά Μικρό Χωριό και Χρύσω Ευρυτανίας έζησαν παράλληλα, το καθένα τις δικές του τραγικές και ηρωικές στιγμές, τις δικές του θυσίες και το δικό του δράμα.

Υπάρχουν ασφαλώς κι άλλα χωριά στην Ευρυτανία, που δέθηκαν με την εποποιία της Εθνικής Αντίστασης, όπως είναι η Βίνιανη και οι Κορυσσάδες, όπου, ως γνωστό, λειτούργησαν οι ελεύθεροι θεσμοί της σκλαβωμένης Ελλάδας (Κυβέρνηση και Εθνικό Συμβούλιο της ΠΕΕΑ) ή η Δομνίστα, όπου ο πρωτοκαπετάνιος Άρης Βελουχιώτης, με λιγοστούς αντάρτες ύψωσε τη σημαία της Αντίστασης στον εχθρό και το Κρίκελο, όπου δόθηκε η πρώτη ηρωική μάχη, τον Οκτώβριο του 1942. Ωστόσο, τα δυο χωριά, η Χρύσω και το Μικρό μαζί με το Μεγάλο Χωριό δεν πλήρωσαν τη συμμετοχή τους στην εθνική αντίσταση μόνο με τα καμένα σπίτια και τις περιουσίες τους αλλά έχασαν και αρκετούς συγχωριανούς και συμπατριώτες, έδωσαν ανθρώπινες ζωές, θυσίασαν αγαπημένα τους πρόσωπα, έδωσαν αίμα.

Στις 5 Δεκεμβρίου 1942, οι άντρες της Χρύσως με επικεφαλής τον νεαρό καπετάνιο Ερμή, επιτέθηκαν στους Ιταλούς που έρχονταν από το Κεράσοβο, φέρνοντας μαζί τους και κρατούμενους. “Όπως γράφει ο Χρυσιώτης δάσκαλος, Χαρ. Μπετσαβάς: “οι Ιταλοί δεχόμενοι τα πυρά ... βρέθηκαν σε δύσκολη θέση. Ίσως τους φόβιζε πολύ το τοπίο. Άλλοι πηδούσαν στο βράχο προς τα νερά του ποταμού, άλλοι έπεφταν χάρω για να προφυλαχθούν σε πέτρες, άλλοι κώθηκαν σε μια σπηλιά... και άλλοι πίσω από τους κρατούμενους και ομήρους για να προφυλαχθούν... Τα πυρομαχικά των ανταρτών λίγα. Σταμάτησαν τη μάχη και οι Ιταλοί τρομοκρατημένοι υποχωρούν προς τα πίσω, φάλαγγα χιλίων ανδρών ... Σαν ξημέρωσε και συνήλθαν από την τρομάρα τους άρχισαν να ανεβαίνουν την πλαγιά προς “Βαθύ - Παπασίσκου”. Στο μεταξύ οι κάτοικοι της Χρύσως είχαν απομακρυνθεί στα γύρω χωριά. Οι Ιταλοί πήραν τους κρατούμενους, που είχαν μαζί τους, τούς πήγαν στη θέση Λογγά του Σαρρή, τους ανάγκασαν να σκάψουν το λάκκο τους και στη συνέχεια τους εκτέλεσαν. Οι όμηροι που εκτελέσθηκαν ήσαν:

1. Μιχαήλ Τριανταφυλλόπουλος από το Κερασοχώρι
2. Βασίλης Γκαρίλας από το Κερασοχώρι.
3. Δημήτριος Χειλάς, αντάρτης
4. Γεώργιος Γκούβας, αντάρτης
5. Κακαβάς, αντάρτης
6. Ένας άγνωστος και
7. Ένας Θεσσαλός.

Πριν φύγουν οι Ιταλοί (12/12/1942) έβαλαν φωτιά στα σπίτια της Χρύσως και σε δυο εκκλησίες, συμπληρώνοντας έτσι ως απάνθρωποι Αττίλες το έργο της καταστροφής.

Μια βδομάδα αργότερα παρόμοιες δραματικές σκηνές εκτυλίχτηκαν και στο Μικρό Χωριό. Άρχισαν στις 18 Δεκεμβρίου με τη μάχη του Μικρού Χωριού και έληξαν με την εκτέλεση 13 συγχωριανών την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942, αλλά και το κάψιμο του χωριού στη συνέχεια. Στη μάχη σκοτώθηκαν πολλοί Ιταλοί ενώ από την ελληνική αντίσταση σκοτώθηκε μόνο ένας νεαρός αντάρτης, ο Κώστας Μπίρτσας (Κλέαρχος).

Για τη μάχη στη θέση Τζίρη του χωριού μας, ο Πάνος Βασιλείου γράφει: “Σ’ αυτήν ακριβώς τη θέση τους επιτέθηκε μια αντάρτικη ομάδα ... με καταγιοστικά πυρά, η οποία μετά βωρη μάχη απέφερε μεγάλη φθορά στους Ιταλούς με δεκάδες νεαρών ανάμεσα στους οποίους και ένας συνταγματάρχης, καθώς και εκατοντάδες τραυματιών”. Μετά τη μάχη οι Ιταλοί συνέλαβαν πολλούς ομήρους από το Μικρό και το Μεγάλο Χωριό. Όπως γράφει ο Π.Ι.Β.: “οι φασίστες μένεα πνέοντες για τις αναπάντεχες απώλειές των, αντί να καταδιώξουν με το πλήθος του πάνουλου στρατού των τους επιτεθέντες αντάρτες, στράφηκαν κατά των ανυπεράσπιστων κατοίκων του Μεγάλου και του Μικρού Χωριού”.

Από τους κρατούμενους ομήρους πρώτα ξεχώρισαν τους:

1. Ιερέα Δημήτριο Βαστάκη και τον
2. Ενωμοτάρχη Χαρίλαο Κατσιμπα από το Μεγάλο Χωριό και αφού τους έκλεισαν σε ένα σπίτι στην πλατεία του χωριού, έβαλαν φωτιά και τους έκαψαν.

Από τους υπόλοιπους κρατούμενους ξεχώρισαν τους Μικροχωρίτες:

1. Νικόλαο Κυρίτη, παλαίμαχος πρόεδρος της Κοινότητας και
2. Χρίστο Φλέγκα, αντιπρόεδρο

Και τους Μεγαλοχωρίτες:

1. Κωνσταντίνο Αραπογιάννη,
2. Δημήτριο Δασκαλάκη,
3. Ιωάννη Καρυοφύλλη, δάσκαλο του χωριού,
4. Διονύσιο Μαντζούτα,
5. Χρήστο Μέρμηγκα, αρχίατρο,
6. Ιωάννη Μεσύρη,
7. Θεόδωρο Οικονόμου,
8. Βασίλειο Παλιούρα και
9. Ανδρέα Σπαρά

Το τι ακολούθησε αλλά και πώς πέρασαν οι όμηροι τις τελευταίες ώρες αγωνίας, μάς το περιγράφει ο επιζήσας νεαρότερος όμηρος και αυτόπτης μάρτυρας Γιάννης Ραφτογιάννης:

“Όταν τελείωσε η ανάκριση όλων μας, κλεισμένοι ξανά στο σπίτι του Φλέγκα, αρχίσαμε να ψέλνουμε διάφορα τροπάρια της Εκκλησίας. Ο Καρυοφύλλης απήγγελε πολλά ποιήματα και στο τέλος ψάλαμε την νεκρώσιμο ακολουθία γιατί έφτασε σ’ αυτιά μας η είδηση πως θα μας κάψουν ζωντανούς! Έξω απ’ το σπίτι ξενύχτησαν με κλάματα ασταμάτητα τα κορίτσια του Πριγκιφύλλη.

Αφού δώσαμε οι περισσότεροι μηνύματα για τις οικογένειές μας και τελειώσαμε τη νεκρική ακολουθία μας, φιληθήκαμε μεταξύ μας και αποχαιρετηθήκαμε αυχόμενοι ο ένας στον άλλον “καλή ανάμωση” για εκεί ασφαλώς που ήταν βέβαιο ότι πηγαίναμε!... Εκείνη τη στιγμή, συγκινημένος ο Παπαβαστάκης μας λέει: “Όποιος από μας αδελφοί μου επιζήσει, ας αφηγηθεί στους συγγενείς μας και τους μεταγενέστερους το τι περάσαμε και υποφέραμε τις ημέρες αυτές...”

Ξημερώνοντας ήρθαν οι Ιταλοί και πήραν τον Παπαβαστάκη και τον ενωμοτάρχη Κατσιμπα. Μετά από λίγο ακούσαμε ένα πυροβολισμό... Νομίσαμε πως τους εκτέλεσαν, αλλά όπως μάθαμε αργότερα, τους έκαψαν στο σπίτι του γιατρού Πιστιόλη. Οι Ιταλοί άρχισαν να βάζουν φωτιά στα σπίτια του Μικρού Χωριού.

Εμείς οι υπόλοιποι γράψαμε γράμματα για τις οικογένειές μας και τα δώσαμε σε μια γυναίκα, που ήταν εκεί κοντά μας, να τα δώσει στους δικούς μας. Αμέσως μετά μας πήραν, μας πέρασαν μπροστά από την Εκκλησία και το Σχολείο του χωριού και μας πήγαν εις τον λόφον Νικολός, προς τον Αη Σώστη. Εκεί μας χώρισαν τους 11 που θα εκτελούσαν και τους υπόλοιπους μας έβαλαν εις τον λοφίσκο για να δούμε πως τους εκτελούσαν...

Τους έβαλαν σε μια λάκα στις Λόγγοβες, να ανοίξουν τον λάκκο τους και όταν τον τελείωσαν τους έβαλαν στη γραμμή. Οι πιο πολλοί δεν μπορούσαν να σκάψουν γιατί τα χέρια τους ήταν σπασμένα. Πρώτος ήταν ο Καρυοφύλλης και δεύτερος ο Μέρμηγκας. Τα πολυβόλα ήταν στημένα απέναντί τους. Ο Καρυοφύλλης πρόλαβε και βροντοφώναξε “Ζήτω η αιωνία Ελλάς” και κατόπιν της ριπής των πολυβόλων έπεσαν στον λάκκο που είχαν ανοίξει με τα χέρια τους. Ύστερα, ο επικεφαλής αξιωματικός έδωσε την χαριστική βολή”.

Απ’ ό,τι θυμάμαι

Γιάννα Τρικαλινού (το γένος Ζορμπαλά)

Με την ευκαιρία συμπλήρωσης 65 χρόνων από τη μάχη του Μικρού Χωριού, του χωριού μας, θα ήθελα να αναφερθώ σε ορισμένα γεγονότα της εποχής εκείνης. Βέβαια, 65 χρόνια είναι πολλά για να ξαναζεσταθεί η μνήμη, αλλά ανασκαλεύοντάς την κάτι βγαίνει. Ορισμένες εικόνες της εποχής εκείνης μένουν ακόμη ζωντανές.

Πολύ έντονα θυμάμαι, μετά την υποχώρηση στο Αλβανικό μέτωπο, την επιστροφή από το στρατό του αδελφού μου Σταύρου και του γείτονά μας Γιάννη Θάνου, που ήταν της ίδιας κλάσης. Ταλαιπωρημένοι και πεινασμένοι, περπατώντας αρκετές μέρες έφτασαν στο χωριό. Ήταν τα πρώτα σημάδια της επικείμενης σκλαβιάς της χώρας μας. Όπως ήταν φυσικό ενάντια σε αυτή τη σκλαβιά και τις συνέπειές της να προκύψει η αντίσταση του λαού μας ενάντια στην κατοχή.

Το πρώτο ξεκίνημα στην περιοχή μας έγινε με την εμφάνιση του Άρη Βελουχιώτη και τα παλικάρια του. Ξεκίνησε και η οργάνωση της αντίστασης και στο χωριό μας με την εμφάνιση των οργανώσεων Εθνικής Αλληλεγγύης και του ΕΑΜ. Οι πρώτες κοπέλλες που μπήκαμε σε αυτές τις οργανώσεις ήμασταν τρεις: η Ναυσικά Φλέγγα, η Πιπίτσα Πολύζου και εγώ. Η πρώτη μας αποστολή ήταν να προσφέρουμε βοήθεια στους αντάρτες, με υλικά μέσα, όπως μπορούσαμε. Η πρώτη μας επαφή με τον Άρη έγινε στο Μεγάλο Χωριό. Πήγαμε και οι τρεις στη συγκέντρωση, όπου μίλησε ο Άρης. Μας συνεπήρε ο λόγος του, για πρώτη φορά ακούσαμε για τους σκοπούς της Αντίστασης. Θα επακολουθούσε και επίσκεψη στο χωριό μας. Για να τους περιποιηθούμε, εκτός της υποδοχής, ετοιμάσαμε και μπακλαβά για να τους φιλέψουμε. Δυστυχώς όμως μας πρόλαβαν οι Ιταλοί με την εκστρατεία τους ενάντια στο χωριό και τη μάχη που έγινε. Αναγκαστήκαμε να εγκαταλείψουμε το χωριό, φεύγοντας στα γύρω υψώματα. Τον μπακλαβά τον κρύψαμε σε μια στοίβα με ξύλα κάτω από το Θανάϊκο σπίτι.

Από τα Υψώματα στα οποία βρεθήκαμε βλέπαμε το χωριό που καιγόταν και προσπαθούσαμε να μαντέψουμε, αν σε αυτά που καίγονταν ήταν και το δικό μας σπίτι.

Με την επιστροφή μας στο χωριό όλα ήταν ρημαγμένα, κλεμμένα τα υπάρχοντά μας,

δεν έμεινε κανένα ζωντανό, φυσικά πήραν και τον μπακλαβά, δεν βρήκαμε ούτε το ταψί. Ο καθένας μας προσπαθούσε να περιμαζέψει ότι απόμεινε.

Η κατοχή έφερε και την πείνα, τα αποθέματα εξαντλούνταν. Μέσα στα καθήκοντά μας μπήκε και η οργάνωση συσσιτίου για τα πεινασμένα παιδιά. Οι τρεις μας, με τη συμμετοχή και του αείμνηστου Παπαθανάση και του γιατρού Πιστιόλη περάσαμε από τα σπίτια για τρόφιμα. Μαζέψαμε ότι μας έδιναν, κυρίως όσπρια και λάδι. Πετύχαμε να στήσουμε το καζάνι πίσω από ένα κτίσμα της εκκλησιάς και αρχίσαμε το μαγείρεμα με τη σειρά μας η κάθε μια. Θυμάμαι με τι λαχτάρα περίμεναν το πιάτο τα πεινασμένα παιδιά. Πετύχαμε έτσι να μην πεθάνει κανένα από την πείνα.

Συσσίτιο στο Μικρό Χωριό

Η δραστηριότητά μας έγινε γνωστή και στους Ιταλούς, μάθαμε πως τα ονόματά μας μπήκαν στα κατάστιχά τους. Αναγκαστήκαμε να φύγουμε από το χωριό. Πήγαμε στην Καρύτσα όπου μείναμε μερικές μέρες. Γυρίσαμε στο χωριό συνεχίζοντας τη δραστηριότητά μας. Τελικά έφυγα από το χωριό και ήλθα στην Αθήνα, όπου συνέχισα την αντίσταση από άλλα μετερίζια του αγώνα.

Στο μικρό μου αυτό σημείωμα κατέθεσα ορισμένα γεγονότα που αποτελούν συμπλήρωμα στα όσα έχουν γραφτεί για τη μάχη του Μικρού Χωριού, τις εκτελέσεις που επακολούθησαν και την ιστορία του. Είναι αγωνιστική η ιστορία του και νιώθουμε περήφανοι γ' αυτό.

Τιμώντας τη μνήμη των γονιών μου Δημητρίου και Ευφροσύνης Ζορμπαλά, του πατέρα μου που για ένα διάστημα ήταν πρόεδρος της Κοινότητας του χωριού και των αδελφών μου, που δεν βρίσκονται στη ζωή, που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στο χωριό και το αγάπησαν όπως το αγαπώ και εγώ – και ισχύει και για μένα μια φράση από το τραγούδι:

“Χωριό μου, χωριουδάκι μου...”

Μνήμη και Χρέος

Για την εποποιΐα των Ελλήνων στο Αλβανικό μέτωπο κατά των Ιταλών και αργότερα κατά των Γερμανών, ασχολήθηκε όλος ο κόσμος. Η σύγχρονη Ελλάδα πρόσθεσε στην παγκόσμια ιστορία μια ακόμη σελίδα δόξας και ηρωισμού. Τα κατωρθώματα εκείνα έκαναν, τότε, τους Έλληνες, όπου γης, ιδιαίτερα στις χώρες μετανάστευσής τους, να τολμήσουν να περηφανευτούν και να μην το κρύβουν, ότι είναι Έλληνες!

Η υπενθύμιση που κάνουμε, με αφορμή τις επετείους αυτές είναι για τις νεώτερες γενιές. Τα δραματικά γεγονότα που έζησαν στο χωριό οι πατέρες μας και πρόγονοί μας είναι, ως ένα βαθμό, γνωστά από αφηγήσεις διαφόρων στα βιβλία της Αδελφότητας *Μνήμη και Χρέος* (1983), *Η Μάχη του Μικρού Χωριού* (1992), στο αφιέρωμα του περιοδικού μας *Μικροχωρίτικα Γράμματα* (τ. 73, 2002) κ.ά. Ιδιαίτερης αξίας είναι οι προσωπικές αναμνήσεις Μικροχωριτών, που έζησαν τα γεγονότα εκείνα και τα αφηγούνται σε κείμενα που έγγραψαν και που έχουν δημοσιευθεί σε διάφορα τεύχη του περιοδικού μας καθώς και δημοσιεύσεις άλλων συλλόγων και συγγραφέων.

Με αφορμή τα λίγα που γράφονται στο τεύχος αυτό για τον Μεγάλο Πόλεμο και την Κατοχή, ας μην ξεχνάμε και τους φαντάρους μας στο μέτωπο που δεν γύρισαν ποτέ, όπως ήταν οι χωριανοί μας: *Βενέτης Θωμάς, Κομπορόζος Κώστας, Πανόπουλος Βασίλης και Πολύζος Ιωάννης*. Στους πολλούς αφανείς που συνέβαλαν στη νίκη ανήκουν και οι γυναίκες, που βοηθούσαν όπου και όπως μπορούσαν τον αγώνα για επιβίωση και λευτεριά. (Πιο πάνω περιγράφεται από τη κ. Γιάννα Τρικαλινού η κίνησή τους στο χωριό μας). Στην Αθήνα έπλεκαν μάλλινες κάλτσες, φανέλλες ή γάντια για τους φαντάρους στα χιονισμένα βουνά. Ιδιαίτερα γνωστή ήταν η συμβολή των γυναικών της Ηπείρου, που κουβαλούσαν τα πολεμοφόδια και συμπαραστάθηκαν γενναία στους πολεμιστές. Θυμίζουμε εδώ τα λόγια σχετικού τραγουδιού, ως αναγνώριση της συμβολής όλων των γυναικών:

Γιαννιώτισσες, Σουλιώτισσες, γυναίκες Ηπειρώτισσες,
Ξαφινιάσματα της φύσης!

Εχθρέ γιατί δε ρώταγες, ποιον πας να πολεμήσεις;

Εμείς τι να πούμε για τα χρόνια εκείνα, της πείνας, του φόβου και του κατατρεγμού; Τα γυναικόπαιδα του χωριού για να αποφύγουν τον εχθρό έτρεχαν να κρυφτούν σε βουνά και λαγκάδια, όπως το Κρυφολάγαδο, το Κοτρώνι, σπηλιά Μπλουρέντζα, Ξηρόρεμα, Κατώνια και πολλά άλλα μέρη.

Υπήρχαν και στιγμές μεγαλείου. Πολλοί μαρτυρούν ότι μαζί με τους δικούς μας κρύβονταν και οι κατατρεγμένοι από τους Γερμανούς, Ιταλοί. Οι δικοί μας τους έδιναν από το λιγοστό ψωμί και φαί, καθώς και ρούχα και κουβέρτες για να τα βγάλουν πέρα με το κρύο και τις βροχές του χειμώνα.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας

Περίληψη στο χώρο και στο χρόνο*

Το βιβλίο του επισκέπτη ή φίλου του Μικρού Χωριού, του κάθε Μικροχωρίτη
Κεντρική διάθεση:

- Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού
- Αδελφότητα Μικροχωριτών

* Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου διατίθενται για τη συντήρηση της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας.

Κατοχή και Πείνα στο Χωριό

Από το βιβλίο του Δημοσθένη Γούλα:
Γεώργιος Καφαντάρης, Αθήνα 1982

Από τις αρχές Οκτωβρίου του 1942, οι Ιταλοί είχαν ήδη εγκατασταθεί στο Καρπενήσι. Η στέρηση και η πείνα βασάνιζε όλη την περιοχή. Αξίζει να δημοσιευθεί η συγκινητική έκκληση της Κοινότητας του χωριού μας προς τον Γεώργιο Καφαντάρη, αμέσως μετά το ολοκαύτωμα από τους Ιταλούς, τα Χριστούγεννα του 1942:

Εν Μικρώ Χωριώ τη 15 Ιανουαρίου 1943

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ασφαλώς θα επληροφορήητε την τύχη του Χωριού μας. Τα 2/3 των οικιών και η ολότης των ακυρώνων απετεφρώθησαν. Η θέσις μας από επισιτιστικής απόψεως είναι δεινή. Αντιμετωπίζομεν τον εκ πείνης θάνατον. Επίσης καθίσταται προβληματική η στέγασις των κατοίκων.

Ελπίζομεν ότι θα εισακουσθούν παρ' Υμών αι απέλιπδες φωναί των αστέγων γυμνητευόντων, πεινώντων και ασθενών χωριανών μας, οίτινες εν των προσώπων σας βρίσκουν σανίδα σωτηρίας και ότι θα δώσητε την δέουσαν προσοχήν δια την αποστολήν τροφίμων, ενδυμάτων, φαρμάκων κλπ. χρειδών.

Διατελούμεν μεθ' υπολήψεως

Διά την Κοινότητα Μικρού Χωριού

Ο Πρόεδρος της Κοινότητας
Ιωάννης Παπαδημητρίου

Η Επισιτιστική Επιτροπής
Ευάγγελος Κωστόπουλος
Κων/νος Κοκκάλας
Κων/νος Παναγιωτόπουλος

Οι Έλληνες στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Το κείμενο που ακολουθεί είναι συνέχεια της αμερικάνικης ιστοσελίδας με τίτλο: Οι Έλληνες στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, που μας έστειλε η κ. Ελένη Λαϊνή, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας δημοσιεύθηκε στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας:

Η Ελλάδα, κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ήταν η μόνη χώρα που αναγκάστηκε να αντιμετωπίσει τον εχθρό από 4 χώρες ταυτόχρονα: Την Ιταλία, με σύμμαχο την Αλβανία απ' το έδαφος της οποίας εκδηλώθηκε η επίθεση κατά της Ελλάδας, τη Γερμανία, με σύμμαχο τη Βουλγαρία απ' το έδαφος της οποίας άρχισε η γερμανική προέλαση κατά της Ελλάδας.

Διάρκεια Αντίστασης (σε μέρες)	Ποσοστό Απωλειών στον Β΄ Π.Π.
Ελλάδα 219	Ελλάδα 10%
Νορβηγία 61	Σοβιετική Ένωση 2,8%
Γαλλία 43	Ολλανδία 2,2%
Πολωνία 30	Γαλλία 2%
Βέλγιο 18	Πολωνία 1,8%
Ολλανδία 4	Γιουγκοσλαβία 1,7%
Γιουγκοσλαβία 3	Βέλγιο 1,5%
Τσεχοσλοβακία 0	
Λουξεμβούργο 0	
Δανία 0	

Το Ελατοδάσος “Κρι”

Το πολύπαθο Μικρό Χωριό, που φωλιάζει στην πλαγιά του κατάφυτου από έλατα δάσους “Κρι”, κινδυνεύει, για άλλη μια φορά, από την ίδια του τη φύση. Έλατά του, πολλά από τα οποία είναι γέρικα, συχνά τσακίζονται και πέφτουν πάνω στα σπίτια ή τις αυλές των κοντινών σπιτιών. Και αυτό γιατί το Δασαρχείο, που μετά πάθους υπερασπίζεται την αποκλειστική κυριότητά του, αδυνατεί να το φροντίσει.

Στις αρχές Ιουλίου 2007, τα μεσάνυχτα, ένα έλατο ξεριζώθηκε, παρέσυρε πέφτοντας ένα δεύτερο έλατο, το οποίο με τη σειρά του έσπασε στα δύο ένα τρίτο έλατο. Η κορφή αυτού του τρίτου έλατου καρφώθηκε στην αυλή ενός σπιτιού. Η βοή από το κατρακύλισμα των ελάτων συντάραξε την ησυχία του χωριού.

Και βέβαια αυτό δεν συμβαίνει πρώτη φορά. Δεν είναι λίγες οι φορές που έλατα αλλά και κοτρώνες κυλούν στις αυλές κοντινών σπιτιών. Πριν λίγα χρόνια ένα έλατο πέφτοντας έσπασε στα δύο και ένα κομμάτι του, αφού έσπασε τη σκεπή και το ταβάνι του σπιτιού, σφηνώθηκε μέσα στο μπάνιο, καταστρέφοντας το τελειώς!!

Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, *Κ. Μπούρας*, έσπευσε αμέσως στον τόπο του συμβάντος μαζί με δυο ειδικούς του Δασαρχείου Ευρυτανίας. Εξέτασαν την περίπτωση, ανέβηκαν στο Κρι και αποφάσισαν ότι τουλάχιστον 20 ακόμη κορφές ελάτων ήταν επικίνδυνες και έπρεπε να κοπούν.

Τη χαρά από αυτή την καθυστερημένη μεν, προληπτική δε, κίνηση του Δασαρχείου, γρήγορα ήλθε να τη διαδεχτεί η απογοήτευση από την προτεινόμενη λύση του προβλήματος: Το Δασαρχείο θα σφράγιζε τα έλατα που έπρεπε να κοπούν, όμως τη σημαντικότερη δαπάνη κοπής τους θα έπρεπε να την επωμισθούν οι παθόντες.

Με άλλα λόγια αντί η δημόσια αρχή να αποζημιώνει τους κατοίκους για τις ζημιές που προκαλούνται από δική της αμέλεια καθαρισμού του δάσους, τούς ζητά να πληρώσουν “τα δικά της σπασμένα”. Αντί η δημόσια αρχή να προστατέψει τον πολίτη, όπως έχει υποχρέωση και μάλιστα από έναν διαπιστωμένο κίνδυνο δικής της ευθύνης, φθάνει στο σημείο να του λέει: “*Αν δεν θέλεις να σκοτωθείς ή να πάθεις ζημιά, σου επιτρέπω να πληρώσεις για να καθαρίσεις τη δική μου περιουσία*”!! Απίστευτο, πρωτάκουστο ... και όμως αληθινό.

Στην ερώτηση, γιατί το Δασαρχείο, όπως έχει υποχρέωση, αδυνατεί να φροντίσει την περιουσία του, δόθηκε η εξής απάντηση: Διότι το Κρι δεν θεωρείται “Αποδοτικό δάσος” αλλά “Προστατευτικό” και ως εκ τούτου δεν υπάρχουν πόροι!! Προστατευτικό; Πόσο ειρωνικά ακούγεται αυτό! Ένα κομμάτι του κατέστρεψε το μισό χωριό στις 13 Ιανουαρίου 1963. Μεμονωμένα έλατα κατέστρεψαν σπίτια, αυλές, ζημιώσαν κατοίκους, απειλούν ζωές. Η κλίση του είναι τέτοια, που δεν θα παραξένευε να δούμε, ιδίως το χειμώνα με τα χιόνια, έλατα να κυλήσουν ως την πλατεία του χωριού. Ήδη, ένα σταμάτησε λίγα μέτρα πιο πάνω, λίγα χρόνια πριν. Ασφαλώς το Μικρό Χωριό χρειάζεται το “προστατευτικό” του δάσος γιατί είναι η πνοή της ζωής του. Όμως, χωρίς την απαραίτητη δασική συντήρηση, κινδυνεύει να γίνει “φονικό”.

Ο Δήμος Ποταμιάς, προς τιμήν του, κατανοώντας την περίπτωση και ενδιαφερόμενος για την προστασία των δημοτών του, προχώρησε στην κοπή των επικίνδυνων ελάτων. Για το Δασαρχείο όμως παραμένει ανοικτή η υποχρέωση της τακτικής συντήρησης του δάσους.

Είναι γεγονός ότι η πρόσβαση στο “Κρι” είναι δύσκολη ως αδύνατη, ιδίως για μηχανήματα κοπής ελάτων. Πολλές φορές ζητήσαμε να γίνει ένα μονοπάτι, απαραίτητο για λόγους πυρασφάλειας, πρόσβασης μηχανημάτων κ.λπ. δηλαδή για λόγους “όντως προστασίας” του χωριού. Μάταια! Ας ελπίσουμε ότι οι αρμόδιοι του Δασαρχείου Καρπενησίου θα δουν το θέμα με τη δέουσα σοβαρότητα πριν θρηνήσουμε χειρότερα, για τα οποία θα φέρουν ακέραια την ευθύνη.

Το Νεώτερον Ηρώον της Ρούμελης

Με αυτόν τον τίτλο η ευρυτανική εφημερίδα Ο ΦΟΥΡΝΑΣ, αρ. φ. 79, και με υπότιτλο “*Δόξα εις τους Αθάνατους Νεκρούς μας*” αναδημοσιεύει άρθρο της εφημερίδας “*Ο Ρουμελιώτης*”, Μάρτιος 1931, στο οποίο δημοσιεύονται οι φωτογραφίες 5 Ρουμελιωτών Αγωνιστών, που σκοτώθηκαν σε διάφορες μάχες κατά τους πολέμους από το 1912 ως το 1923. Ανάμεσά τους και ο Μικροχωρίτης Αριστειδής Παπακωνσταντίνου, που:

έπεσεν εν ηλικία 30 ετών εις Καλέ-Γκρότο Μικράς Ασίας, 15 Αυγούστου 1921, του 5/42 Ευζώνων”.

Θερμά συγχαρητήρια στον κ. Πέτρο Τσέλιο για την άοκνη έρευνά του, που μας φέρνει στο φως στοιχεία από το ένδοξη παρακαταθήκη των προγόνων μας.

Καλοκαιρινή Λαϊκή Συνέλευση και Συνεστίαση

Το Σάββατο 18 Αυγούστου έγινε η επίσης συγκέντρωση της Αδελφότητας Μικροχωριτών, των Τοπικών Αρχόντων και των Μικροχωριτών, όπου συζητήθηκαν σημαντικά θέματα του χωριού. Μερικά σημειώθηκαν για μελλοντική λύση τους και σε άλλα δόθηκαν ανάλογες εξηγήσεις. Σημαντικότερα ήσαν:

- Οι προτάσεις τεχνικών έργων για το χωριό, που τέθηκαν από τον πρόεδρο του Τοπικού Συμβουλίου κ. Κωνσταντίνο Μπούρα. Αυτές για το Νέο Μ. Χ. είναι: α) επισκευή υδραύλακα μεταξύ Νέου και Παλαιού χωριού, β) ανάπλαση κοινοχρήστου χώρου απέναντι από την οικία Φούκα, γ) βελτίωση του δρόμου προς το Ησυχαστήριο, δ) επισκευή των στάσεων λεωφορείων, ε) κατασκευή πεζοδρόμου από την είσοδο του χωριού ως το ξενοδοχείο Country Club, στ) δρόμο σύνδεσης χωριού με Νέο Δερμάτι και ζ) θέσεις πάρκινγκ.

Για το Παλαιό Μ.Χ. είναι: α) Τσιμεντόστρωση δρόμου κάτω από το ξενοδοχείο, β) επισκευή υδραύλακα έως την οικία Κυρίτση, γ) αξιοποίηση της λίμνης, δ) απόχτευση για το β τμήμα του χωριού (μελέτη, αυλάκια – γεωτρήσεις, κλπ), ε) λειτουργία υδροπληκτρικού σταθμού, στ) τσιμεντόστρωση δρόμου μέχρι οικία Καρανίκα.

- Ο Δήμαρχος Ποταμιάς κ. Γιάννης Ίβρος, δήλωσε ότι από τις προτάσεις του Τ. Σ., αρκετές συμπεριλαμβάνονται στα έργα που έγιναν ή κατασκευάζονται και άλλες σε αυτά που πρόκειται να υλοποιηθούν. Δυο μεγάλα έργα που αποπερατώθηκαν είναι: α) η ολοκλήρωση της επισκευής του κοινοτικού καταστήματος και της πλατείας του Νέου Μ. Χ. με τον καλλίτερο δυνατό τρόπο και β) η άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος με τις βρύσες του χανιού στο Παλαιό Μ. Χ., που ήταν μια σημαντική και εκτός προγράμματος δαπάνη. Τόνισε, ότι θα ακούσει με προσοχή όσες προτάσεις υποβληθούν από δημότες και θα καταβληθεί προσπάθεια ώστε να ικανοποιηθούν όσο γίνεται περισσότερες.

- Ο κ. Ν. Ζάρας α) πρότείνει οι κοινοτικές συγκεντρώσεις να γίνονται συχνότερα, β) ζήτησε διευκρίνιση ως προς το ποιες τσιμεντοστρώσεις ολοκληρώθηκαν, γ) ρώτησε για τις πλακοστρώσεις του χωριού, αναφέροντας την πλακόστρωση στο σπίτι Γιολλάση δ) αναφέρθηκε στον καθαρισμό και στην έλλειψη κλωρίωσης του νερού στις δεξαμενές και ε) ρώτησε πού βρίσκεται το χωριό ως προς το πρόγραμμα "Θησέας".

Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι η υλοποίηση του προγράμματος "Θησέας" άρχισε μόλις το 2007 και προχωρεί με γνώμονα ότι στο Δήμο υπάγονται δέκα τοπικά διαμερίσματα και δεν πρέπει να αδικείται κανένα. Ως προς τις πλακοστρώσεις, είπε ότι προχωρούν ανάλογα με τα διαθέσιμα χρήματα κάθε φορά. Δέχθηκε ότι φέτος δεν έγιναν καθαρισμοί των αυλακιών και δεξαμενών, όμως πρόσθεσε ότι το πηγαίο νερό δεν χρειάζεται κλωρίωση.

- Ο κ. Κ. Κρίκος α) τόνισε την αναγκαιότητα να επαναποθετηθούν τα σαμαράκια στο δρόμο πριν από την πλατεία του παλιού χωριού, διότι πολλά διερχόμενα αυτοκίνητα και

μοτοσυκλέτες περνούν με επικίνδυνα μεγάλη ταχύτητα, β) την αναγκαιότητα να αδειάζονται οι κάδοι απορριμμάτων της παιδικής χαράς και γ) ανέφερε ότι μετά την ασφαλτόστρωση του δρόμου, μπροστά στο σπίτι του, η ροή των νερών είναι τέτοια, ώστε το κάτω μέρος του σπιτιού του γεμίζει νερά και παρακάλεσε για την αναγκαία διόρθωση.

Ο κ. Δήμαρχος υποσχέθηκε να εξετάσει το θέμα και να φροντίσει για την αντιμετώπισή του.

• Η κ. Ρ. Παπαθανασιάδη α) αναφέρθηκε σε ένα μικρό κομμάτι μπροστά στο σπίτι της που παραμένει κωμάτινο, αν και πέρασαν χρόνια από την ασφαλτόστρωση του υπόλοιπου δρόμου, και παρακάλεσε να συμπληρωθεί και β) τόνισε την έλλειψη πινακίδων με τα ονόματα των δρόμων.

• Ο κ. Κατραμάδος έθεσε και πάλι το θέμα του κλειστού δρόμου κάτω από την Αγία Σωτήρα και ζήτησε να μάθει που βρίσκεται το θέμα.

• Ο κ. Οικονόμου επεσήμανε την επικινδυνότητα πολλών σημείων του δρόμου Νέου – Παλαιού χωριού και τόνισε τη σημασία πολλών μικρών έργων που, όχι μόνο βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης αλλά και δίνουν μια καλλίτερη εικόνα του χωριού.

• Αρκετοί, όπως ο κ. Οικονόμου, ο κ. Κρίκος, η κ. Π. Αρώνη κ.ά. έθεσαν το θέμα των σκουπιδιών στους δρόμους και γύρω από τους κάδους.

Ο κ. Δήμαρχος ζήτησε περισσότερη υπευθυνότητα στο πέταγμα των σκουπιδιών, δηλ. να μπαίνουν σε σακούλες και μέσα στους κάδους αλλά και να μη ρυπαίνονται οι δρόμοι και τα ρέματα. Δεν αρκεί μόνο η δημοτική αποκομιδή των σκουπιδιών, τόνισε, η καθαριότητα είναι ζωτικής σημασίας και ευθύνη όλων. Μόνο με τη συμβολή όλων μπορεί να διατηρηθεί καθαρό ένα χωριό.

• Η κ. Α. Μανίκα-Αγγελί επεσήμανε ότι οι εργολάβοι έργων θα πρέπει να παρακολουθούν την πορεία των έργων, ώστε να μην έχουμε κλειστούς δρόμους με υλικά για βδομά-

δες και μίνες χωρίς να γίνεται τίποτα, αλλά και τον καθαρισμό του χώρου όταν τελειώνουν οι εργασίες. Επίσης τόνισε, ότι η καλή εμφάνιση και καθαριότητα του χωριού είναι ευθύνη και υποχρέωση όλων των κατοίκων. Χωρίς τη δική μας υπευθυνότητα και μέριμνα του χώρου γύρω μας δεν μπορεί να υπάρξει περιποιημένο χωριό και καθαριότητα σημαίνει πολιτισμός.

• Η κ. Ο. Παπαδημητρίου έθεσε το θέμα των ελάτων πάνω από το σπίτι της στο Κρι, ένα από τα οποία έπεσε πρόσφατα στην αυλή της.

Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι αν και είναι θέμα δασαρχείου, έχει παρθεί απόφαση να κοπούν τα έλατα που κρίθηκαν ως επικίνδυνα. Συμπλήρωσε όμως, ότι στο Κρι κόπηκαν ήδη αρκετά άλλα έλατα για τα οποία ο Δήμος δεν έδωσε καμία εντολή.

Ο κ. Α. Κεράνης πρόσθεσε, ότι χρειάζεται προσοχή στην άσκοπη κοπή ελάτων, γιατί μπορεί να αποβεί επικίνδυνη για το χωριό, λόγω της μεγάλης κλίσης του βουνού.

• Η κ. Ευανθία Κυρίτση, Μέλος του Τοπικού Συμβουλίου, ζήτησε τα θέματα που απασχολούν τους χωριανούς να γίνονται άμεσα γνωστά στο τοπικό συμβούλιο, ώστε να μπορεί να προγραμματίζεται η αντιμετώπισή τους.

• Ο κ. Π. Ζαχαρόπουλος έθεσε το θέμα του νερού ποτίσματος και τόνισε ότι είναι απαράδεκτη η καταπάτηση της σειράς του από ορισμένους συγχωριανούς. Επίσης, τόνισε ότι δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή η καταπάτηση περιουσιών ή οι παράνομες περιφράξεις και ζήτησε τη συνεργασία όλων στην προσπάθεια καταπολέμησης τέτοιων παρανομιών.

Ο κ. Δήμαρχος ζήτησε τη συνεργασία των κατοίκων στην σωστή διαχείριση του νερού, ώστε να μην σπαταλιέται άσκοπα και να μη δημιουργούνται παρεξηγήσεις,

• Τέλος, ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, κ. Κώστας Μπούρας, παρέδωσε το βιβλιάριο με το χρηματικό βραβείο Ξεοφώντα Ζορμπαλά στον Μικροχωρίτη μαθητή Παναγιώτη Κ. Βενέτη.

Η συγκέντρωση έκλεισε με την καθιερωμένη συνενόηση στην αναβαθμισμένη πλατεία του Νέου Μικρού Χωριού. Με την εκδήλωση αυτή εγκαινιάστηκε και η έναρξη της λειτουργίας του ανακαινισμένου κοινοτικού καταστήματος.

Ο Δήμος Ποταμιάς, πρόσφερε το μουσικό συγκρότημα, που χάρισε μια γιορτινή, παραδοσιακή νότα στη βραδιά και διασκέδασε τους παρευρισκόμενους ως τις πρώτες πρωινές ώρες.

Πνευματική Γωνιά

Στις 27 Αυγούστου 2007, Επιτροπή από την κ. Αιμιλία Κουτσούκη, τον κ. Τάσο Φλέγγα και την κ. Πόλυ Αρώνη επισκέφτηκε τον Νομάρχη Ευρυτανίας, κ. Κώστα Κοντογεώργο, για να συζητήσει το θέμα καθυστέρησης της τελικής φάσης επισκευής του Μουσείου μας. Ο κ. Νομάρχης, όπως πάντα, φιλικός και εγκάρδιος, καθυσάχασε την επιτροπή με την εξής σαφή απάντηση: *“Η αποπεράτωση του Μουσείου δεν αποτελεί για μένα απλή υπόσχεση αλλά προσωπική μου δέσμευση και η υπολειπόμενη δαπάνη επισκευής του θα καλυφθεί στις αρχές Φθινοπώρου”*. Πράγματι, στο Νομαρχιακό Συμβούλιο της 12^{ης} Οκτωβρίου εγκρίθηκε και το εναπομείναν ποσό των 30.000 ευρώ και ευλπιστούμε να ολοκληρωθούν και οι υπόλοιπες εργασίες στο εσωτερικό του κτιρίου το σπντομότερο δυνατό.

Το επόμενο βήμα της Αδελφότητας θα είναι ο κατάλληλος εσωτερικός εξοπλισμός για την ευπρόσωπη παρουσίαση των εκθεμάτων, η συστηματική τοποθέτησή τους, αρχειοθέτηση, οδηγίοι, εγκαταστάσεις κ.λπ. όλα απαραίτητα, ώστε να γίνει ένας μουσειακός χώρος φιλόξενος, ενημερωτικός και λειτουργικός. Είναι μια λεπτή δουλειά, που χρειάζεται χρόνο, προσοχή, υπομονή, τεχνική και οικονομική στήριξη αλλά και την κατανόηση όλων.

Μεγάλοι Δωρητές του Μουσείου μας

Οι παλαιότεροι θυμούνται και όσοι παρακολουθούν την πορεία του χωριού γνωρίζουν, ότι τα πιο σημαντικά του έργα έγιναν χάρη στο μεράκι, την προσωπική εργασία αλλά και την ανιδιοτελή προσφορά των παιδιών του, ξενιτεμένων και μη. Είναι σημαντικό ότι και οι νέοι Μικροχωρίτες συνεχίζουν την μακρόχρονη αυτή παράδοση του χωριού μας. Αλλ' είναι εξ ίσου συγκινητικό ότι όλοι σχεδόν οι τωρινοί δωρητές της Πνευματικής Γωνιάς δεν γεννήθηκαν στο χωριό, μερικοί κατάγονται απ' αυτό και άλλοι, όπως ο κ. Παντελής Κουβέλης, διάλεξαν το χωριό μας σαν τόπο εξοχικής κατοικίας.

Χάρη στην αγάπη τους για το χωριό και το ενδιαφέρον τους για τα κοινά, συμβάλλουν στην εθελοντική προσπάθεια της Αδελφότητας Μικροχωριτών για την ανασυγκρότηση του Μουσείου του χωριού μας με τις αντίστοιχες δωρεές τους :

1. Ο *Γιάννης και Βαγγέλης Πισιόλης της Ετ. Top Tankers Inc.* προσφέρουν τον πλήρη εξοπλισμό της Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων.
2. Οι αδελφοί *Σπύρος και Κώστας Κρίκος* προσφέρουν τον εξοπλισμό της Αίθουσας Εθνικών Αγώνων, στη μνήμη του πατέρα τους αείμνηστου *Δημητρίου Κρίκου*.
3. Ο *Ιωάννης Ζορμπαλάς της Ετ. OlarTech* προσφέρει τις ειδικές για μουσειακούς χώρους σκαίδες για όλα τα παράθυρα της Πνευματικής Γωνιάς.
4. Ο *Παντελής Κουβέλης*, αντιπρόεδρος της *Ετ. Group 4 Securicor*, πέτυχε απόφαση της εταιρείας με την οποία προσφέρεται το πλήρες σύστημα ασφαλείας του κτιρίου.
5. Ο *Κλεομένης Κουτσούκης* προσφέρει την επίπλωση της Βιβλιοθήκης.

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι χρηματικές ενισχύσεις, που προορίζονται για αναγκαίες λειτουργικές ρυθμίσεις και προσθήκες στο κτίριο και τις αίθουσες της Πνευματικής Γωνιάς, που έγιναν από τους:

- *Αναστασία Ιωάννου Δερματά,*
- *Αδελφοί Ιωάννη Καρυοφύλλη* από το Μεγάλο Χωριό,
- *Φρόσω και Μαρίνα Τ. Γκούμα,*
- *Ελένη Μπόζνιου και Ελευθερία Σωτηράκου,* κόρες του Παναγιώτη Παπαδή,
- *Αδελφοί Κώστας και Χρίστος Τριανταφύλλης,*
- *Φίλιππος Καλλιάνης,* Πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Ποταμιάς.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας Μικροχωριτών εκφράζουν θερμές ευχαριστίες προς όλους τους παραπάνω δωρητές, καθώς και προς όλους τους *Μικροχωρίτες* μέλη της Αδελφότητας, που με την τακτική συνδρομή τους ή δωρεές ενισχύουν την προσπάθεια αναβάθμισης και προβολής του χωριού μας μέσω του Ιστορικού και Λαογραφικού μας Μουσείου.

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών ευχαριστεί ιδιαίτερα την Νομαρχία Ευρυτανίας και τον *Νομάρχη Κώστα Κοντογεώργο*, για την ενίσχυση του φέροντος οργανισμού και την γενική επισκευή του κτιρίου, καθώς και τον Δήμο Ποταμιάς και τον *Δήμαρχο Γιάννη Ίβρο*, για τη νέα ηλεκτρική εγκατάσταση.

Χωρίς τη δική τους συμβολή δεν θα μπορούσε να γίνει λόγος για αναδιοργάνωση και αναβάθμιση του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας.

Βραβείο "Ξενοφών Ζορμπαλάς"

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος το βραβείο "Ξενοφών Ζορμπαλάς" απονεμήθηκε στον *Παναγιώτη Κ. Βενέτη*, απόφοιτο Τεχνικού Λυκείου.

Το βραβείο αυτό θεσπίστηκε το 1995 από τους ανεισιούς του αείμνηστου Ξενοφώντα Ζορμπαλά, οι οποίοι κατέθεσαν στην μνήμη του ένα σημαντικό χρηματικό ποσό, με σκοπό τη βράβευση του καλύτερου απόφοιτου Μικροχωριτή μαθητή Λυκείου, Γυμνασίου ή Δημοτικού.

Αν η βράβευση καταστεί ανέφικτη, λόγω ελλείψεως αποφοίτων, για πέντε συνεχή χρόνια, τότε το συγκεκριθέν ποσό διατίθεται για κοινωνικώς χρήσιμα έργα στο χωριό, στη μνήμη Ξενοφώντος Ζορμπαλά.

Υπουργοί από το Δήμο μας

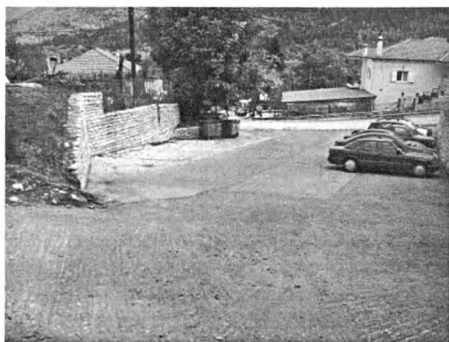
Από το **Μεγάλο Χωριό** κατάγεται ο νέος υπουργός Πολιτισμού κ. **Μιχάλης Λιάπης**. Είναι γιός του Κώστα Λιάπη και της Αντιγόνης Καραμανλή Λιάπη. Δικηγόρος Αθηνών αλλά και πτυχιούχος Πολιτικών Επιστημών με μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι, ο κ. Λιάπης εκλέγεται συνεχώς βουλευτής στη Β' περιφέρεια Αθηνών από το 1985.

Μαζί με το Μεγάλο Χωριό αισθάνονται περήφανοι και οι Μικροχωρίτες αφού η προγιαγιά του Υπουργού, Αθηνά Κυρίτση - Λιάπη, ήταν γόνος της μικροχωρίτικης οικογένειας των Κυριτσαίων με γενάρχη τον Νικόλαο Γ. Κυρίτση ή Κυριτζόπουλο, Αγωνιστή του 1821.

Στο **Μικρό Χωριό** γεννήθηκε και ο πατέρας του κ. **Πάνου Παναγιωτόπουλου**, νέου κοινοβουλευτικού εκπροσώπου της κυβέρνησης στη Βουλή των Ελλήνων. Δικηγόρος Αθηνών, δημοσιογράφος, αλλά και πτυχιούχος του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου με μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι, ο κ. Παναγιωτόπουλος εκλέγεται βουλευτής στη Β' περιφέρεια Αθηνών από το 2000.

Η οικογένεια Παναγιωτόπουλου είναι μια παλιά μικροχωρίτικη οικογένεια, που οι ρίζες της χάνονται στην εποχή της τουρκοκρατίας. Πρόγονος του Υπουργού ήταν ο Μικροχωρίτης Γιάννης Παναγιωτόπουλος, Αγωνιστής του 1821.

Θέσεις πάρκινγκ

Τσιμεντοστρώθηκαν οι τοιποθεσίες στάθμευσης αυτοκινήτων στο Νέο Μικρό Χωριό. Έτσι, εκτός από το νοικοκύρεμα και την καλλίτερη εμφάνιση του χωριού, έχουν τη δυνατότητα να παρκάρουν και περισσότερα αυτοκίνητα.

Αρμοδιότητες Τοπικών Συμβουλίων

Επειδή ο σωστός δημότης είναι ο ενημερωμένος δημότης και για να μην ακούγεται συχνά το γνωστό "τα παράπονά σου στον Δήμαρχο", παραθέτουμε τις αρμοδιότητες των Τοπικών Συμβουλίων, βάσει του Ν. 3463/2006, άρθρο 19:

1.α. Τα τοπικά συμβούλια ασκούν τις ακόλουθες αρμοδιότητες, στα όρια του τοπικού διαμερισμάτος τους:

1. Την αποκατάσταση επειγόντως χαρακτήρα βλαβών των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης, των αντλιοστασίων, των υδρομαστεύσεων και του συστήματος αποχέτευσης.

II. Τη συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών.

III. Τη συντήρηση και λειτουργία των κοιμητηριών και των κέντρων αποτέφρωσης νεκρών.

IV. Την αποκατάσταση επείγοντος χαρακτήρα ζημιών στις δημοτικές οδούς: γέφυρες, πλατείες, κοινόχρηστους χώρους, καθώς και στις αγροτικές οδούς.

V. Τη συντήρηση του δικτύου ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων.

VI. Την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και τη συντήρηση και λειτουργία των αντίστοιχων εγκαταστάσεων.

Από το περιοδικό "Η Φωνή του Μεγάλου Χωριού" τ. 143-144.

Από το Δήμο Ποταμιάς:

Για οποιοδήποτε πρόβλημα ή οποιαδήποτε επισήμανση απευθυνθείτε στο Δημαρχείο και να είστε σίγουροι ότι θα ανταποκριθούμε άμεσα.

Τηλέφωνα: 22370 41234 και 22370 41560

Ταινία "Γκίνες"

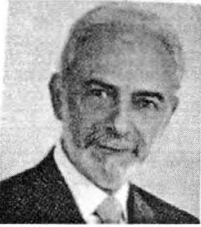
Ευρυτανική καταγωγή ο σκηνοθέτης της

Ο σκηνοθέτης της ταινίας "Γκίνες", *Αλέξης Καρδαράς*, είναι ευρυτανικής καταγωγής. Ο παππούς του γεννήθηκε στο Δερμάτι Ευρυτανίας. Έτσι, όταν το ντεκόρ της ταινίας, που είχε στηθεί στην Πάρνηθα, καταστράφηκε από την καλοκαιρινή πυρκαγιά, δεν χρειάστηκε πολύ χρόνο για να επιλέξει τα πάτρια εδάφη για τα γυρίσματα της ταινίας. Ως κατάλληλος τόπος των σκηνικών κρίθηκαν τα Διπόταμα και για λίγες βδομάδες τα χωριά της Ποταμιάς απόλαυσαν τη συντροφιά από γνωστούς ηθοποιούς, σκηνοθέτες, βοηθούς, τεχνικούς, κ.ά. Στην ταινία έλαβαν μέρος και πολλοί ντόπιοι κομπάρσοι.

Όπως δήλωσε ο κ. Αλέξης Καρδαράς, στην εφ. "Τύπος Ευρυτανικός", 24/10/2007, "Επιθυμία μου είναι να γίνει η πρώτη προβολή της ταινίας στο Καρπενήσι. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσω να ευχαριστήσω ξανά όλους όσους βοήθησαν με τη συμμετοχή τους στην πραγματοποίηση της ταινίας, αλλά και να τιμήσω τη μνήμη του παππού μου, που έφυγε πριν από ακριβώς εκατό χρόνια από το Δερμάτι για να βρει την τύχη του".

Περιμένουμε να απολαύσουμε την ταινία "Γκίνες" με την υπογραφή του συμπατριώτη μας, σκηνοθέτη Αλέξη Καρδαρά και μαζί να καμαρώσουμε τα επιβλητικά βουνά μας μέσα από την οθόνη του κινηματογράφου.

Στη Βουλή των Ελλήνων

Ο Δρ. **Ηλίας Καρανίκας** είναι ο νέος Βουλευτής Ευρυτανίας. Ο κ. Καρανίκας είναι διευθυντής της Ορθοπαιδικής Κλινικής του Νοσοκομείου Παίδων “Αγία Σοφία”. Γεννήθηκε στη Χρύσω, είναι παντρεμένος με την επίσης παιδίατρο κ. Βασιλική Λεκέα και πατέρας δυο παιδιών, φοιτητών Πανεπιστημίου. Μειλίχιος, συνетός, απλός, με αγάπη και γνώσεις για τον τόπο μας και τους Ευρυτάνες, ο κ. Καρανίκας, αμέσως μετά την εκλογή του, έκανε την ακόλουθη δήλωση:

“Έχω εκλεγεί βουλευτής όλων των Ευρυτάνων. Τους θέλω όλους δίπλα μου αυτή τη στιγμή. Να είναι σίγουροι όλοι οι Ευρυτάνες, ότι θα προσπαθήσω να μην διαψεύσω τις ελπίδες τους, να μην διαψεύσω τις προσδοκίες τους και γι’ αυτό θα αγωνιστούμε όλοι μαζί, μαζί με τους συνυποψηφίους μου, μαζί με όλα τα στελέχη του κόμματος, αλλά και με τα στελέχη των άλλων κομμάτων για να τα καταφέρουμε. Ευρυτάνες – Ευρυτάνισσες, σας ευχαριστώ για τη στήριξή σας”.

Του ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο του για το καλό της Ευρυτανίας.

- Πρέπει να σημειωθεί, ότι ο γνωστός Ευρυτάνας διδάκτορας φυσικών επιστημών κ. **Θανάσης Μπούρας**, επανεκλέχτηκε Βουλευτής της Περιφέρειας Αττικής.
- Κατά τις βουλευτικές εκλογές της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, στην Ευρυτανία, ψήφισαν 22.572 ψηφοφόροι, από τους 35.100 εγγεγραμμένους, για 28 υποψήφιους διαφόρων κομμάτων (αποχή 35,6%). Από τους εγγεγραμμένους 1.594 ήταν νέοι ψηφοφόροι. Στο Μικρό Χωριό οι εγγεγραμμένοι ήταν 548 και από αυτούς ψήφισαν 204.

Ο Μητροπολίτης μας Συνοδικός

Η νέα σύνθεση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος για την περίοδο 2007-2008, που αποφασίσθηκε στη συνεδρίαση της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, απαρτίζεται από 12 συνοδικούς ιεράρχες, μεταξύ των οποίων και ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. κ. Νικόλαος, ως πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης και Επιμορφώσεως Εφημεριακού Κλήρου.

Μνήμη Σπύρου και Φωτεινής Παπαδοπούλου

Την Παρασκευή 31 Αυγούστου έγιναν τα εγκαίνια λειτουργίας ενός μαστογράφου στο Νοσοκομείο Καρπενησίου και η εγκατάσταση ενός αξονικού τομογράφου με την παρουσία του υφυπουργού Υγείας κ. Αθαν. Γιαννόπουλο.

Το Τμήμα Μαστογραφίας θα ανακουφίσει πολλές Ευρυτάνισσες από την υποχρέωση να πηγαίνουν σε άλλα εξεταστικά κέντρα, εκτός Ευρυτανίας, για να υποβληθούν σ’ αυτή την αναγκαία εξέταση. Το μηχάνημα μαστογραφίας αγοράσθηκε το 2002 από χρήματα δωρεάς του ομογενούς της Αμερικής Σπύρου Παπαδόπουλου, συζύγου της Μικροχωρίτισσας αείμνηστης Φωτεινής Κεράνη – Παπαδοπούλου. Η λειτουργία του καθυστέρησε λόγω ελλείψεως κατάλληλου προσωπικού αλλά και διότι το μηχάνημα χρειαζόταν να συμπληρωθεί από τρία επιπλέον απαραίτητα εξαρτήματα.

Όσο για το Τμήμα Αξονικής Τομογραφίας, δυστυχώς, θα πρέπει να περιμένει. Δεν αρκεί μόνο ο εξοπλισμός του με το όντως πολύ ακριβό μηχάνημα και οι απαραίτητες δοκιμές του, οι οποίες έχουν ήδη γίνει, αλλά χρειάζεται ειδική άδεια από την αρμόδια

Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας μαζί με ειδικευμένο προσωπικό. Θέλουμε να πιστεύουμε, όπως διαβεβαιώνει και ο Διοικητής του Νοσοκομείου κ. Ηλίας Χορμόβας, ότι θα λειτουργήσει πολύ σύντομα.

Χιονοδρομικό Κέντρο

Στην εταιρεία “Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου” μισθώθηκε το Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου για εκμετάλλευση του σαλέ, της ενοικίασης των σκι, των σχολών σκι και το δικαίωμα διαφήμισης για τα επόμενα 20 χρόνια, με ετήσιο μίσθωμα το ποσό των 103.133 ευρώ, που προέκυψε κατά τη δημοπρασία με σφραγισμένες προσφορές.

(εφ. “Τα Νέα της Ρούμελης” αρ. φύλλου. 390, Μάιος 2007).

Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης

“Οι δυνατοί έχουν ένα χρέος: να βαστάζουν τα ασθενήματα των αδυνάτων”. Η φράση αυτή του Αποστόλου Παύλου, από τα κείμενα του σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Καρπενησίου κ. Νικολάου, τα λέει όλα. Θεάρεστο και άξιο πολλών συγχαρητηρίων το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών με ειδικές ανάγκες, που εγκαινιάστηκε στο Καρπενήσι στις 15 Ιουνίου 2007. Το Κέντρο θα μπορεί να φιλοξενεί 15 παιδιά και είναι στελεχωμένο με δυο τεχνικούς εκπαιδευτές, ένα γυμναστή, ένα ψυχολόγο, ένα άτομο ως βοηθητικό προσωπικό και έναν οδηγό.

Όπως πολύ εύστοχα τόνισε η πρόεδρος ΔΕΚΑΠ, κ. Μαρία Πάζιου, “η κοινωνική μέριμνα για παιδιά με ειδικές ανάγκες είναι ένα όραμα ζωής, που σήμερα γίνεται πραγματικότητα και στο νομό μας”. Στις επιδιώξεις του Κέντρου περιλαμβάνονται: η δημιουργική απασχόληση και η κοινωνική ένταξη των παιδιών με αναπηρίες.

Πράγματι, εκεί τα παιδιά θα μπορέσουν να βρουν στήριξη, ανθρωπιά, ευαισθησία, ψυχαγωγία, μάθηση αλλά και ευκαιρίες να δρασκελίσουν τα εμπόδια ενός κοινωνικού αποκλεισμού, ώστε να αξιώσουν το δικαίωμά τους για μια καλλίτερη ποιότητα ζωής.

Για το Δήμο Καρπενησίου, το Κ.Σ.Α.Π. αποτελεί την κορωνίδα της κοινωνικής προσφοράς προς την τοπική κοινωνία, “ένα χρέος απέναντι στους πάσχοντες συνανθρώπους μας και ένα απειροελάχιστο απέναντι στο Θεό”, όπως πολύ χαρακτηριστικά τόνισε στα εγκαίνια του Κέντρου ο Δήμαρχος Καρπενησίου, κ. Βασιλης Καραμπάς.

Σχολή Ατομικής Ανεμοπορίας στο Καρπενήσι

Πρόκειται για την αεροαθλητική σχολή “Parapente”, που εκπαιδεύει τους λάτρεις της ατομικής ανεμοπορίας. Το άθλημα αυτό λέγεται και “αλεξίπτωτο πλαγιάς” γιατί συνήθως ο αθλητής ξεκινάει από μια πλαγιά μικρής κλίσης με μόνο εξάρτημα ένα ειδικό αλεξίπτωτο, που τον βοηθάει να πετάξει και να αισθανεί σαν ελεύθερο πουλί στον αέρα.

Το αλεξίπτωτο αυτό είναι μονοθέσιο γιατί το άθλημα είναι ατομικό, όμως υπάρχουν και διθέσια αλεξίπτωτα, όπου ο οποιοσδήποτε άπειρος του είδους, δίπλα σε έναν έμπειρο εκπαιδευτή, χωρίς να κάνει τίποτα, μπορεί να απολαύσει ένα μοναδικό περίπατο στους αιθέρες. (Λεπτομέρειες βλ. εφ. *Ευρυτανικά Νέα*, 24/10/2007, σελ. 16-17).

ΛΙΦΟ ΓΕΛΙΟ

Βιαζόταν

- Από τι πέθανε η γυναίκα σου; Ρωτάει κάποιος το φίλο του.
- Ο γιατρός δεν ξέρει όμως εγώ νομίζω ότι η καημένη εξαντλήθηκε γιατί βιαζόταν να μεγαλώσει.
- Μα τι θέλεις να πεις;
- Νά, όταν παντρευτήκαμε ήταν πέντε χρόνια μικρότερη από μένα. Όταν πέθανε είδα ότι με περνούσε δέκα χρόνια!

Μανιτάρια

- Δεν πρόκειται να ξαναπαντρευτώ, ειδοποιεί την καινούργια του φίλη ο Νίκος, γιατί πιστεύω ότι φέρνω γρουσουζιά στις γυναίκες μου.
- Δεν πρέπει να πιστεύεις σε προλήψεις, απαντά η φίλη του.
- Ξέρω εγώ τι λέω, επιμένει ο Νίκος. Σκέψου ότι η πρώτη μου γυναίκα πέθανε γιατί έφαγε δηλητηριασμένα μανιτάρια ...
- Αυτό ήταν ατύχημα, λέει η φίλη του. Η δεύτερη από τι πέθανε;
- Από κάταγμα στο κρανίο.
- Πως έγινε αυτό; Ρωτάει η φίλη.
- Ναι, δεν ήθελε να φάει μανιτάρια!

Κηπουρός

- Ο οδηγός ενός αυτοκινήτου διακρίνει ξαφνικά έναν άνθρωπο ξαπλωμένο στη ρίζα ενός δένδρου. Σταματάει, πάει κοντά του, τον κουνάει και ρωτάει: Σας συμβαίνει τίποτα κύριε;
- Όχι, όχι απαντάει ο άλλος ανοίγοντας ξαφνιασμένος τα μάτια του. Είμαι ο κηπουρός και απλά με πήρε ο ύπνος. Τι ώρα είναι;
- Επτά.
- Πως; Πήγε κιόλας επτά; Αναφωνεί ο κηπουρός και τινάζεται όρθιος. Να παρ. η οργή, δούλεψα δυο ώρες παραπάνω!

Αμερικανοί Φιλέλληνες για την Επανάσταση του 1821

Γράφει ο Μένιος Κουτσούκης

Στην αχλύ του σύγχρονου ελληνικού και ευρύτερου αντιαμερικανισμού επισκιάσθηκαν μεγάλες στιγμές της εθνικής μας ιστορίας, στις οποίες ο αμερικανικός παράγοντας έπαιξε θετικό ρόλο για τη χώρα μας και το λαό της. Δεν είναι στις προθέσεις μου εδώ να αναλύσω τους λόγους του σύγχρονου αντιαμερικανισμού, ούτε να επιχειρηματολογήσω υπέρ ή κατά. Οι σύγχρονοι Ευρωπαίοι, άλλωστε, είναι δεμένοι με την Αμερική, όπως και με τον Καναδά, Αυστραλία και άλλες υπερπόντιες χώρες, όπου μετανάστευσαν χιλιάδες απ' αυτούς, όπως παλαιότερα ήταν δεμένοι με την Κωνσταντινούπολη, τον Πόντο, τη Φραγκιά, τις Βαλκανικές χώρες.

Ο θετικός ρόλος ξεκινάει υπό τη μορφή του αμερικανικού φιλελληνισμού με πρωτοπόρο τον έξοχο πρόεδρο της Αμερικής, Θωμά Τζέφερσον, ένθερμο υποστηρικτή της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 και φθάνει μέχρι τη στήριξη της Εθνικής μας Αντίστασης. Θα πρέπει να τονισθεί μάλιστα, ότι εκτός των άλλων η στάση των Αμερικανών τότε ήταν φιλοεαμική (επιχείρηση "Μάνα").

Ο Θ. Τζέφερσον δέθηκε με ισχυρούς δεσμούς φιλίας με τον Αδαμάντιο Κοραή στο Παρίσι, όταν υπηρετούσε εκεί ως πρεσβευτής της Αμερικής. Σώζεται αλληλογραφία του με τον Κοραή και οι προτάσεις που έκανε για το πώς πρέπει να οργανωθεί καλύτερα μετεπαναστατικά η νεαρά ελληνική πολιτεία, αντλώντας ιδέες, τόσο από την αρχαία ελληνική δημοκρατία (πόλις), όσο και από την στέρεη οργάνωση του ρωμαϊκού κράτους (res publica), δυο στοιχεία που αποτυπώθηκαν αργότερα στην οργάνωση της Ευρώπης.

Κάτι που σήμερα εντυπωσιάζει τον Έλληνα επισκέπτη στην Αμερική, είναι τα δημόσια κτίρια που έχουν τον κλασικό ελληνικό ρυθμό, π.χ. κίονες κ.ά., όπως το Ανώτατο Δικαστήριο αλλά και πολλά ιδιωτικά κτίρια.

Αποτελούν ακριβώς την έκφραση του φιλελληνικού πνεύματος του Τζέφερσον, που ενέπνευσε και ακολούθησε ο λαός της Αμερικής. Πάνω απ' όλα όμως, με τη δική του πρωτοπορία και τον ενθουσιασμό πολλών διανοούμενων και πολιτικών της Αμερικής συνήγειρε τον αμερικανικό λαό υπέρ του Αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας.

Ο μεγάλος αριθμός των Αμερικανών φιλελλήνων που ήλθαν στη χώρα μας τότε για να πολεμήσουν και να συμπαρασταθούν ποικιλότροπα, όπως ο γιατρός από τη Μασαχουσέτη J.G. Howe, που επιτέλεσε θαυμάσιο ανθρωπιστικό έργο, τόσο το 1821, όσο και το 1866 στην Κρητική Επανάσταση, είναι ο πιο απευδής μάρτυρας.

Κοντά στα άτομα όμως πρωτοστάτησαν και πολλές πολιτείες της Αμερικής με ποικίλες αποστολές βοήθειας αλλά και ψηφίσματα που έλαβαν στις εθνικές τους συνελεύσεις για ηθική υποστήριξη των αγωνιζομένων Ελλήνων. Ακόμη και αυτό τούτο το νεοσύστατο Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών συγκλονιζόταν τότε από τις φιλελληνικές αγορεύσεις αξιόλογων βουλευτών και γερουσιαστών, που υπέβαλαν προτάσεις και ψηφίσματα του αμερικανικού λαού για την Ελληνική Επανάσταση, όπως ο Webster, Randolph, κ.ά.

Ενδεικτικά και μόνο παραθέτουμε εδώ το ψήφισμα της Εθνικής Συνέλευσης μιας από τις φιλελληνικότερες πολιτείες, όπως ήταν η Νότια Καρολίνα. Ως μεταπτυχιακός φοιτητής στο Πανεπιστήμιο της, στο οποίο, σημειωτέον στη δεκαετία του 1830, δίδασκε ο Γερμανός και μετέπειτα Αμερικανός φιλέλληνας Frances Lieber, γνώρισα τον ελληνικής καταγωγής βουλευτή Ν. Θεοδωράκο, υποψήφιο κυβερνήτη της Πολιτείας, ο οποίος με ξενάγησε στο κτίριο της Βουλής και τα Αρχεία. Εκεί εντόπισα το ψήφισμα της Ολομέλειας της Βουλής που έλαβε στις 17 και

19 Δεκεμβρίου 1823 για την Ελληνική Επανάσταση. Ήταν νωπή ακόμη η συγκίνηση στη διεθνή κοινή γνώμη από τον ηρωικό θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη, που συνέβη στις 9 Αυγούστου στο Κεφαλόβρυσο Καρπενησίου.

Το κείμενο μεταξύ των άλλων έλεγε: *“Η Πολιτεία της Ν. Καρολίνας παρακολουθεί με μεγάλο ενδιαφέρον τον ευγενή και πατριωτικό αγώνα των σύγχρονων Ελλήνων να σώσουν από τη μπότα των απίστων και βαρβάρων την ευλογημένη γη του Λεωνίδα και του Σωκράτη και θα έβλεπαν με μεγάλη ευχαρίστηση την αναγνώριση εκ μέρους της Αμερικανικής Κυβέρνησης της ανεξαρτησίας της Ελλάδος”*. “Αναγνώριση” από διεθνολογική σκοπιά είναι η λέξη κλειδί στο ψήφισμα αυτό, αν κρίνουμε

απ’ όσα και σήμερα συμβαίνουν. Γιατί σημαίνει ηθική, κατ’ αρχάς, στήριξη ενός αγωνιζόμενου λαού για την ελευθερία και ανεξαρτησία του. Ύστερα έρχεται η έμπρακτη συμπαράσταση.

Ας σημειωθεί ότι την εποχή εκείνη, Πρόεδρος των Η.Π.Α. ήταν ο Τζ. Μονρόε, γνωστός από το δόγμα της μη επέμβασης στις υποθέσεις της Ευρώπης. Παρ’ όλα αυτά το παραπάνω ψήφισμα πέρασε ομόφωνα, τόσο από τη Βουλή, όσο και από τη Γερουσία του αμερικανικού Κογκρέσου. Το ψήφισμα αυτό της Ν. Καρολίνας, μαζί με παρόμοια άλλων Πολιτειών, αποτέλεσαν μεγάλη ηθική στήριξη των αγωνιζομένων Ελλήνων για την ελευθερία και ανεξαρτησία τους από τον οθωμανικό ζυγό.

Οι προεπαναστατικές ελληνικές εφημερίδες (1784-1821)

Βιέννη: το εργαστήριο της νέας των Γραικών φιλολογίας

Η Βιέννη είχε χαρακτηριστεί το 1805 από τον Αδαμάντιο Κοραή, τον κορυφαίο των Ελλήνων διαφωτιστών, ως **“το εργαστήριο της νέας των Γραικών φιλολογίας”**. Και αυτό γιατί από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα έπαιξε το ρόλο της πνευματικής πρωτεύουσας των Ελλήνων, όχι μόνο εκείνων της διασποράς, αλλά και εκείνων που ζούσαν μέσα στα πλαίσια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού διοργάνωσε έκθεση για τον **Ελληνικό Προεπαναστατικό Τύπο (1784-1821)** και εξέδωσε σχετικό τόμο, από τον οποίο αντλούμε τα στοιχεία που ακολουθούν.

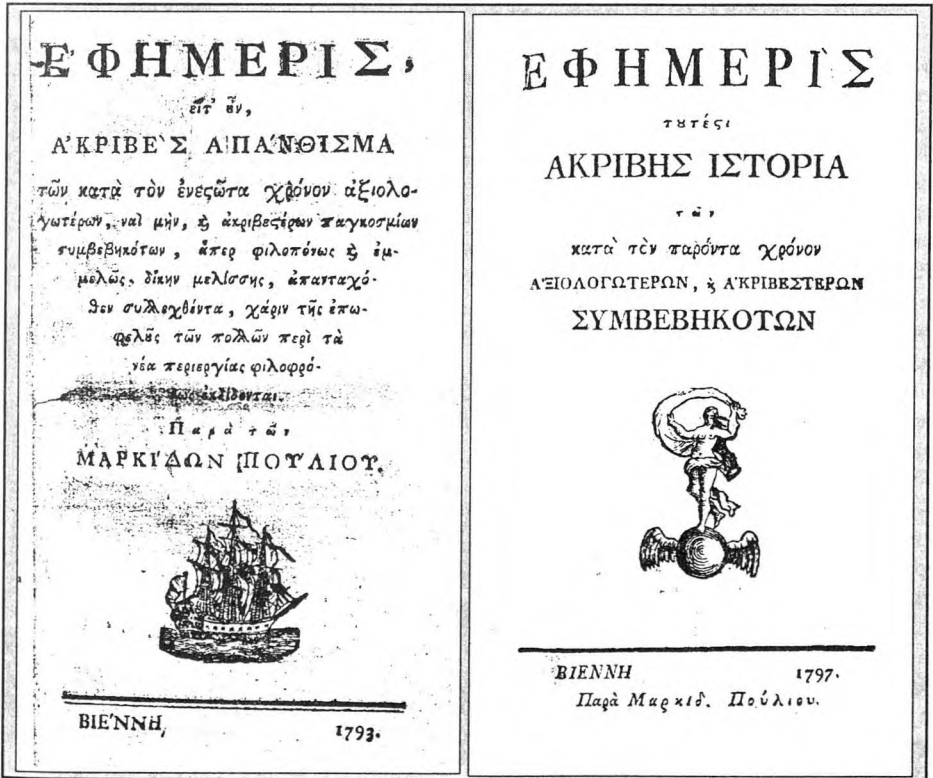
...Υπόδουλη πράγματι η Ελλάδα στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, ως γεωγραφική περιοχή, αλλά όχι ως ελληνισμός στο σύνολό του, εφόσον σε πολλές περιοχές της Ευρώπης είχαν, από παλαιότερους χρόνους ήδη, δημιουργηθεί και αναπτυχθεί κοινότητες,, νησίδες ελληνικές σε ξένα περιβάλλοντα, με οργανωμένο βίο και δραστηριότητες σημαντικές σε επίπεδο οικονομικό, κοινωνικό, πνευματικό, πολιτισμικό. Αποτελούσαν ένα ζωντανό τμήμα του ελληνισμού, με δραστηριότητες που τις ενέπνεαν και τις προκαλούσαν πολιτικοί και εθνικοί προβληματισμοί, με προσδοκίες για τη χειραφέτηση του γένους και τελικά επιδίωξη την εθνική απελευθέρωση...

Για πολλούς αιώνες, αμέσως σχεδόν μετά την Άλωση (1453), η Βενετία αποτελούσε ένα σπουδαίο ελληνικό κέντρο με ακραιά ελληνική κοινότητα και σημαντικά εκδοτικά δραστηριότητα. Στα τέλη του 18^{ου} και τις αρχές του 19^{ου} αιώνα τη σκυτάλη παίρνει η Βιέννη.

Έλληνες έμποροι, εγκατεστημένοι εκεί από τις αρχές του 18^{ου} αιώνα, με επκερδείς επιχειρήσεις, ίδρυσαν ακραιές κοινότητες, με εκκλησίες, σχολεία, φιλανθρωπικά καταστήματα και είχαν αξιόλογη συμμετοχή στις εμπορικές συναλλαγές της Αυστρίας με την Οθω-

μανική Αυτοκρατορία, τις Παραδουνάβιες Επαρχίες και τη Ρωσία. Μια σειρά από προνόμια που τους είχαν εκχωρηθεί με αυτοκρατορικά διατάγματα τους έδωσαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε πολλούς τομείς της ζωής της Αυτοκρατορίας και να αναπτύσσουν ποικίλες δραστηριότητες. Την περίοδο εκείνη (1784-1821) η Βιέννη ήταν το πολυπληθέστερο και πλέον δυναμικό κέντρο της ελληνικής διασποράς. Εκεί εμφανίσθηκαν και οι πρώτες ελληνικές εφημερίδες.

Τον Ιούνιο του 1781 ο αυτοκράτορας Ιωσήφ Β΄ εκδίδει το διάταγμα περί ελευθεροτυπίας (11-6-1781) και λίγο αργότερα το διάταγμα περί ανεξιθρησκείας (13-10-1781). Αμέσως μετά η αυστριακή διοίκηση θέσπισε νόμους σύμφωνα με τους οποίους οι εθνικές κοινότητες αποκτούσαν το δικαίωμα να εκδίδουν εφημερίδες στη γλώσσα τους. Ο Ζακύνθιος Γεώργιος Βενιότης, λόγιος, εκδότης και τυπογράφος, εγκατεστημένος στη Βιέννη, δεν έχασε την ευκαιρία. Απευθύνθηκε στις αρχές και πέτυχε την παραχώρηση προνομίου, που

Οι πρώτες ελληνόφωνες εφημερίδες

του επέτρεπε να ιδρύσει ελληνική εφημερίδα στην αυστριακή πρωτεύουσα. Προχώρησε αμέσως στην ίδρυση. Δυστυχώς, όμως, η εφημερίδα του κατάφερε να κυκλοφορήσει πολύ λίγο. Μόνο δύο μήνες (Ιούνιο και Ιούλιο 1784). Αναγκάστηκε να διακόψει την έκδοση ύστερα από πιεστικές παρεμβάσεις του Μεγάλου Βεζύρη προς τις αυστριακές αρχές. Ανήσυχος για την δυνατότητα της εφημερίδας να ενημερώνει τους υπηκόους της Υψηλής Πύλης σε θέματα ποικίλα και ενδεχομένως δυσάρεστα για την οθωμανική διοίκηση, ο Χαμίτ

Πασάς ζήτησε από τον πρεσβευτή της Αυστρίας στην Κωνσταντινούπολη την παύση της εφημερίδας του Βεντότι, με το σκεπτικό ότι αρχή της κυβέρνησής του είναι: “...να κρατή τον λαόν εις άγνοιαν, να αποτρέπη την προσοκίν του από τα κρατικά υποθέσεις και να του αποκρύπτει παν ό,τι συζητείται εν Ευρώπη δια το τουρκικόν κράτος, δια τους κυριάρχους του και δια τους επισιομότερους υπουργούς του”!

Ο απόηχος των αντιδράσεων ορισμένων Αυστριακών για την διακοπή έκδοσης της εφημερίδας ήταν έντονος. Παρ’ όλα αυτά οι επανειλημμένες αιτήσεις Ελλήνων για έκδοση νέας άδειας απορρίπτονταν. Τελικά, η αίτηση των αδελφών Μαρκίδων – Πουλίου, (τυπογράφων, που κατάγονταν από τη Σιάτιστα), για έκδοση δημοσιογραφικού οργάνου στην ελληνική, έγινε δεκτή. Το πρώτο φύλλο κυκλοφόρησε στις 30 Δεκεμβρίου 1790 με τίτλο “Εφημερίς”, και αμέσως κάτω από τον τίτλο: *τουτέστι, Ακριβές Απάνθισμα των κατά τον ενεστώτα χρόνον αξιολογοτέρων, ναι μεν, και ακριβεστέρων παγκοσμίών συμβεβηκότων, άπερ φιλοπόνως και ερμελώς, δίκαιν μελίσσης, απανταχόθεν συλλεξάμενοι, χάριν της επωφελώς των πολλών περί τα νέα περιεργίας φιλοφρόνως εκδίδομεν. Βιέννη 1790.*

Η εφημερίδα αυτή κυκλοφόρησε για μια δεκαετία περίπου, ενώ παράλληλα εκδίδονταν, τόσο από τον οίκο Βεντότι, όσο και των αδελφών Μαρκίδων – Πουλίου τα “Καλενδάρια”, που δεν ήταν απλά ημερολόγια, αλλά με τα ποικίλα κείμενα που δημοσίευαν στόχευαν τόσο στην ενημέρωση πάνω σε πρακτικά θέματα, όσο και στο να κατατοπίζουν τον αναγνώστη για την πολιτική και κοινωνική επικαιρότητα.

Οι εκδότες της *Εφημερίδος* όμως, οι αδελφοί Μαρκίδες – Πουλίου, είχαν και απώτερες επιδιώξεις που απέβλεπαν στη χειραφέτηση του έθνους και στην αποτίναξη του ξένου ζυγού. Έτσι, οι εκδόσεις του τυπογραφείου τους κινήθηκαν προς αυτή την κατεύθυνση. Να συμβάλουν δηλαδή με κάθε τρόπο στη διαμόρφωση της πολιτικής συνείδησης του κοινού. Το ίδιο και οι επαγγελματικές δραστηριότητές τους, που συνδέθηκαν άρρηκτα με τις εθνικές και πολιτικές επιδιώξεις τους: Συνεργάζονται με τον Ρήγα Φεραίο και έχουν ενεργό συμμετοχή στην προετοιμασία των επαναστατικών του σχεδίων. Τυπώνουν πολιτικά κείμενα, τη Χάρτα του Βελεστινλή κ.ά. Η δεκαετία στην οποία κυκλοφόρησε η *Εφημερίς* ήταν περίοδος ελλίδων και προσδοκίων για τους υποταγμένους λαούς της Ευρώπης και ιδιαίτερα για τους Έλληνες. Τα μηνύματα της Γαλλικής Επανάστασης ήταν πολύ ενθαρρυντικά. Το επαναστατικό κίνημα του Ρήγα και των συντρόφων του, ανάμεσα στους οποίους ήταν και οι αδελφοί Μαρκίδες – Πουλίου, παρά την τραγική κατάληξη, στάθηκε καθοριστικό για τις μελλοντικές πολιτικές δραστηριότητες των Ελλήνων Πατριωτών.

Ωστόσο, η σύλληψη και εκτέλεση του Ρήγα και των συντρόφων του και το γεγονός ότι όλο το

Η χάρτα του Ρήγα

επαναστατικό υλικό που βρέθηκε είχε τυπωθεί στο τυπογραφείο των αδελφών Μαρκιάδων – Πουλίου, οδήγησαν στην παύση της εφημερίδας, στο κλείσιμο του τυπογραφείου και στην εξορία τους δυο αδελφούς (Ιανουάριος 1798). Αυτό είχε σαν συνέπεια να ανασταλεί προσωρινά κάθε προγραμματισμός για έκδοση καινούργιου ελληνικού δημοσιογραφικού οργάνου.

Δύο χρόνια αργότερα ο Νεόφυτος Δούκας, ιερέας της ελληνικής εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου, παίρνει πρώτος την απόφαση να προσπαθήσει ξανά για έκδοση ελληνικής εφημερίδας. Το αίτημά του όμως προς τις αυστριακές αρχές δεν είχε θετική ανταπόκριση. Η δεύτερη προσπάθεια έγινε το 1805 από τον αυστριακό Ιωσήφ Φραγκλίνο Χαλλ, διευθυντή Λυκείου και λογοκριτή ελληνικών βιβλίων, με συνεργάτη τον Ευφρόνιο Ραφαήλ Πώποβιτς, διδάσκαλο της ελληνικής κοινότητας της Βιέννης. Μετά από πολλές γραφειοκρατικές καθυστερήσεις, τον Απρίλιο του 1807 παίρνει την άδεια έκδοσης ελληνικής εφημερίδας, με 25ετές προνόμιο.

Εκδίδει την ελληνόφωνη εφημερίδα “Ειδίσεις δια τα Ανατολικά Μέρη”, η οποία όμως δεν καταφέρει να μακροημερεύσει. Μέσα στον πρώτο χρόνο κυκλοφορίας της ο Ι.Φ. Χαλλ αποδεσμεύεται από τον συνεργάτη του Πώποβιτς και αναζητά άλλον. Τον βρίσκει στο πρόσωπο του Δημητρίου Αλεξανδρίδη. Ο Δ. Αλεξανδρίδης, του οποίου η προσπάθεια για χορήγηση άδειας είχε αποτύχει, στρέφεται προς τον Χαλλ, που είχε ήδη εξασφαλίσει εκδοτικό προνόμιο. Σε ένα από τα τελευταία φύλλα της εφημερίδας του Χαλλ ανακοινώνεται η έκδοση καινούργιας εφημερίδας, με τίτλο “Ελληνικός Τηλέγραφος”, χωρίς αναφορά στο όνομα του Αλεξανδρίδη, που ήταν ο νέος εκδότης. Ο Ελληνικός Τηλέγραφος έμελλε να γίνει η μακροβιότερη ελληνική εφημερίδα της Βιέννης. Έζησε ως την εποχή που η Ελλάδα είχε ήδη απελευθερωθεί και αποκτήσει κρατική οντότητα. Έκλεισε οριστικά το 1836.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στις αρχές του 19^{ου} αιώνα κυκλοφορούσαν πολλά φιλολογικά περιοδικά, όπως: *Ερμής ο Λόγιος* (Βιέννη 1811-1821), *Φιλολογικός Τηλέγραφος* (Βιέννη 1817-1821), *Καλλιόπη* (Βιέννη 1819-1821), *Μέλισσα* (Παρίσι 1819-1821), *Αθήνα* (Παρίσι, 1819), *Μουσείον* (Παρίσι 1819), *Ιρις ή Τα νυν ελληνικά* (Λονδίνο 1819).

... Η παρουσία του ελληνικού Τύπου στην εποχή που καταγράφεται, δηλαδή στον φθινόπωρο 18^{ου} αιώνα, υπήρξε καταλυτική. Και αυτό γιατί ο Τύπος είναι το μέσο που προορίζεται να ανακοινώνει ειδήσεις και γεγονότα, να προωθεί κοινούς στόχους και επιδιώξεις, να εκφράζει νοσητροπίες, να διακάνει ιδέες, να διαμορφώνει συνειδήσεις... Αντανακλά και εκφράζει τον βαθμό ανάπτυξης της κοινωνίας που τον παράγει και τον συντηρεί και συνάμα τις επιταγές που στάθηκαν κίνητρο για τη δημιουργία του, τα βαθύτερα αίτια που ώθησαν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες να τον χρησιμοποιήσουν, υποθετώντας την προσφορά του μέσου αυτού προκειμένου να έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικούς τρόπους επικοινωνίας... Μέσα από τον Τύπο της εποχής εκείνης υποστηρικτές των γραμμάτων και λόγιοι προώθησαν ιδέες και έδωσαν τα “φώτα” της εθνικής απελευθέρωσης.

Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

*Οι παραδόσεις, οι προσωπικές μαρτυρίες, τα ήθη και έθιμα
συνδέουν την ταυτότητα ενός τόπου.
Είναι ο διάλογος ανάμεσα στις γενιές.*

Το Μουσείο ζωντανεύει τον κύκλο ζωής του χωριού μας.

*Η αναβίβασή του χρειάζεται
την ηθική και ολική στήριξη όλων*

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Το λογοτεχνικό περιοδικό Πνευματική Ζωή, που επιμελείται ο γνωστός συγγραφέας και λογοτέχνης Μιχάλης Σταφυλάς μας εκπλήσσει, όχι μόνο για τη θαυμάσια συλλογή κειμένων, ποιημάτων κλπ. αλλά και για τις πρωτότυπες δημοσιεύσεις. Έτσι στο τ. 174/2007 βρίσκουμε ένα κείμενο, στο οποίο θαυμάζουμε την εφευρετικότητα των προγόνων μας αλλά και τον πλούτο του ελληνικού λεξιλογίου. Πρόκειται για μια επιστολή προς τον Αλή Πασά, όπου ο άγνωστος συντάκτης της, παίζοντας με τις λέξεις κατάφερε να της δώσει ένα "Πυθειακό" νόημα. Αν διαβαστούν οι σειρές ολόκληρες (και στις δυο στήλες μαζί) είναι ένας ύμνος για τον Αλή Πασά. Αν όμως διαβαστεί η μία μόνο στήλη (η αριστερή), τότε είναι μια υβριστική επιστολή.

Από Αδάμ μέχρι παρούσης ζωής η κακεία σου δεν εστάθη. Είναι φοβερώτατο ζυζάνιο όπου φυτρώνει μεταξύ του σίτου, αδικείς και τους μικρούς και τους μεγάλους τη ραβδί και πλούσιους και πτωχούς. Καταφρονείς τους άγιους. Σε γέννησεν ο πατήρ σου ο διάβολος και σε ερμήνευσεν ο πάππος σου όσα εδιδάχθης από τον διδάσκαλόν σου Βεελζεβούλ. Δεν είναι χρεία να είπω άλλα, εμπαιξείς τα θεία, είσαι ο πρώτος κανών της κακείας και τέλος πάντων έχεις, τη βουλήση σου, κομήνην. Αυτό είναι αρκετό να σε γνωρίσει ο καθείς.

λοκαγαθεία σου δεν έχει ξόπλι κι η επειγί της δικαιούσης με το οποίον θερίζεις το ζικίας όνομα έπαυσεν εις τον καιρόν σου, διοιβώ της δικαιούσης σου τω θαυμαστώ τρόπω κυβερκακούς, παιδεύεις τους ππαιστας και τιμάς τους την αρετήν του περιβόητος ούτινος είσαι υιός αναμφί ήσαν ικανά να σε αποκαταστήσουν ενάρτεον τα οποία όλα τα μυστήρια της πίστεως, σε εκήρυξε νικητήν και του τιμάς τους γέροντες, σέβεσαι τους ιερείς, δεν λοκαγαθείας, η στήλη της αρετής και της επειγί ρυφή την ελεημοσύνην επί πάσαν ψυχή θλιβο

Αναδουλειά

Πώς απαντούν οι επαγγελματίες, σε περίοδο αναδουλειάς, στην ερώτηση «πώς πάει η δουλειά;»

Φούρναρης: *ψύχουλα*

Μανάβης: *κολοκώδια*

Αγρότης: *ζήσε Μάν μου*

να φας τριφυλλί

Ανδοπώλης: *μαρασμός*

Υφασματέμπορος: *πανί με πανί*

Ψαράς: *ούτε λέπι*

Φαρμακοποιός: *με το σταχονόμετρο*

Ηλεκτρολόγος: *δεν βλέπω φως*

Υδραυλικός: *μούφα η δουλειά*

Μηχανικός αυτοκινήτων: *στο ρελαντί*

Εμπορος χαλιών: *Χάλια*

Κομμωτής: *τρίχες*

Ψηλικάτζής: *ψηλοπράγματα*

Νεκροδάφτης: *φόφια πράγματα*

Τυπογράφος: *ούτε φύλλο*

Ο απέναντι νεκροδάφτης:

μεγάλη νέκρα

Βοδρατζής: *οκατά*

Ναυτικός: *πιάσαμε πάτο*

Στρατιωτικός: *θήμα σημειωτόν*

Πόρνη: *αραχνιάσαμε*

Χρηματιστής: *δεκάρα τοακιστή*

Πρωθυπουργός: *Παραλάβαμε χάος*

Διεύθυνση Εταιρικών Πελατών

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Μικρό Χωριό και Πυροπαθή χωριά

Στην πρώτη σελίδα της εφ. “Καθημερινή” της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 2007, ο έγκριτος δημοσιογράφος κ. Ν. Νικολάου δημοσιεύει σχόλιο με τίτλο: **Όχι ανοικοδόμηση – γκέτο**, στο οποίο αναφέρεται στην υποδειγματική ανοικοδόμηση του Νέου Μικρού Χωριού και προτρέπει να ακολουθηθεί το παράδειγμά του στην ανασυγκρότηση των χωριών που πλήγησαν από πυρκαγιές το περασμένο καλοκαίρι:

Το 1963 μια τρομερή κατολίσιση του βουνού πάνω από το Μικρό Χωριό της Ευρυτανίας έθαψε στη λάσπη τον οικισμό, με αποτέλεσμα 13 νεκρούς και κατεστραμμένα όλα σχεδόν τα σπίτια. Οι νεκροί θα ήταν περισσότεροι αν δεν ήταν Κυριακή πρωί με τους κατοίκους να βρίσκονται στην εκκλησία. Η αρωγή της τότε κυβέρνησης Κ. Καραμανλή εκδηλώθηκε άμεσα και στους κατοίκους εδόθησαν άφθονα χρήματα και εφόδια.

Όμως, στην περίπτωση του Μικρού Χωριού η ανασυγκρότηση ευτύχησε να γίνει, με κυβερνητική στήριξη φυσικά, από το γραφείο Δοξιάδη που εκπόνησε και εφάρμοσε για την ανοικοδόμηση χωροταξικό σχέδιο και τέσσερα διαφορετικά αρχιτεκτονικά σχέδια. Έτσι, αντί να κατασκευασθεί ένα τιμμεντένιο γκέτο (όπως έγινε μετά τους σεισμούς στον Βόλο, την Κεφαλονιά, Ζάκυνθο κ.λπ.) με ομοιόμορφες κατοικίες οικοδομήθηκε ένας πρότυπος οικισμός με παραδοσιακά πέτρινα σπίτια, ο οποίος προικοδοτήθηκε με όλες τις απαραίτητες υποδομές (δρόμοι, πλατείες, ύδρευση κ.λπ.) για μια πολιτισμένη και άνετη διαβίωση των κατοίκων του. Σήμερα το Μικρό Χωριό με τα όμορφα σπίτια του είναι ένας ζηλευτός προορισμός για τους Έλληνες και ξένους τουρίστες.

Υπενθυμίζω το παράδειγμα του Μικρού Χωριού για να επισημάνω ότι η καταστροφή, που προκάλεσαν οι πυρκαγιές στην Πελοπόννησο, θα επανορθωθεί και οι κάτοικοι θα επιστρέψουν στις εστίες, αλλά και στις αγροτικές και άλλες εργασίες τους, αν η ανασυγκρότηση που υποσχέθηκε η κυβέρνηση γίνει όχι άναρχα, όχι δηλαδή με την αλόγιστη και εν πολλοίς κομματικά ελεγχόμενη χορήγηση βοθημάτων, δανείων κ.λπ., αλλά με άρτια σχέδια, χωροταξικά και αρχιτεκτονικά, δημιουργίας προτύπων οικισμών που θα διατηρούν την παράδοση αλλά θα είναι και βιώσιμοι προσφέροντας στους κατοίκους όλες τις ανέσεις μιας οργανωμένης ζωής.

Ό,τι έγινε πριν από περισσότερα από 40 χρόνια στην Ευρυτανία, μπορεί να γίνει τώρα καλύτερα στην Ηλεία, στην Αρκαδία, στη Μεσσηνία, στην Εύβοια κ.λπ. Αρκεί να υπάρξει πολιτική βούληση, γιατί σήμερα υπάρχει και περισσότερο επιστημονικό δυναμικό ικανό να σχεδιάσει την ανασυγκρότηση και άφθονοι οικονομικοί πόροι. Το κράτος έχει χρήματα να βοηθήσει, οι εταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι έτοιμοι να εγκρίνουν πρόσθετες χρηματοδοτήσεις από το Κοινωνικό Ταμείο Αλληλεγγύης, οι ιδιώτες έχουν προσφέρει μέχρι τώρα ποσά που ξεπερνούν τα 150 εκατ. ευρώ. Καμιά δικαιολογία λοιπόν δεν θα υπάρξει αν οι τεράστιοι αυτοί πόροι σπαταληθούν με κομματικά κριτήρια για να κατασκευασθούν με τιμμεντόλιθους πρόχειρες και αφιλόξενες κατασκευές.

Ο υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γ. Αλογοσκούφης που ζήτησε ήδη από τους Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς του την ταχεία εκπόνηση ειδικού σχεδίου για την ανασυγκρότηση και ανάπτυξη των πληγεισών περιοχών, ας σκεφθεί ότι χρησιμότεροι στο ξεκίνημα θα του είναι οι πολεοδόμοι και οι αρχιτέκτονες.

Ανοικοδόμηση Νέου Μικρού Χωριού

Με την ευκαιρία της παραπάνω δημοσίευσης, καλό είναι να θυμόμαστε εκείνους που πρωτοστάτησαν σ’ αυτή την υπεράνθρωπη προσπάθεια ανοικοδόμησης του Νέου Μικρού Χωριού, όπως τα τότε Δ.Σ. της Αδελφότητας Μικροχωριτών με προέδρους διαδοχικά

τους: Νικόλαο Α. Κεράνη, Δημήτριο Πολύζο, Χρήστο Θάνο, Κλεομένη Κουτσούκη, Γεώργιο Δημόπουλο, τους συγχωριανούς Ευγενία και Σοφοκλή Φλέγγα, Μάνθο Κομπορόζο, Αριστοτέλη Θάνο κ.ά., που με τις προσωπικές σχέσεις, τις καθημερινές παραστάσεις προς τους αρμόδιους φορείς, τις δεκάδες επιστολές, την πανελλήνια κινητοποίηση και σε συνεργασία με τους προέδρους της Κοινότητας του χωριού: Δ. Τσατσαράγκα, Κ. Γεωργόπουλο, Κ. Φλώρο, Β. Ζωγράφο, Ε. Παπαδή και τον ιερέα του χωριού Δημ. Καραπάνο, κατάφεραν να αρχίσει η ανοικοδόμηση του Νέου Μικρού Χωριού μέσα σε ένα χρόνο από την ημέρα της κατολίπησης, να ολοκληρωθεί γρήγορα και να γίνει, όπως πολύ εύστοχα περιγράφει ο κ. Νικολάου: “ένας πρότυπος οικισμός με παραδοσιακά πέτρινα σπίτια και πολιτισμένη άνετη διαβίωση των κατοίκων”.

Συμπαράσταση στους πυροπαθείς

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών, συμπάσχουσα με το δράμα των πληγέντων από τις καλοκαιρινές πυρκαγιές, αλλά και μη λησμονώντας την πανελλήνια συμπαράσταση στη δοκιμασία του δικού μας χωριού, στις 13 Ιανουαρίου 1963, κατέθεσε στο σχετικό λογαριασμό της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (040/546598-28) το συμβολικό ποσό των 300 ευρώ, υπέρ των πυροπαθών.

Γυρισμός

*Μήνυσαν πως η μάνα μου βαριά είναι αρρωστημένη.
Πάω να προφτάσω γλήγορα κ' η μάνα μου πεθαίνει.
Πηδω και φεύγω. Το άλογο περνάει γοργά και τρέχει...
Τι κι αν αστράφτει ο ουρανός, τι κι αν φυσάει κι αν βρέχει!*

*Φτάνω στο σπίτι και μου λέν: - Οι ελπίδες μας χαθήκαν,
έχει το στόμα της κλειστό, τα μάτια της σβηστήκαν
κ' είναι απ' του Χάρου το φιλί χλωμή και παγωμένη.
Σιμώνω στο κλινάρι της, κ' η μισοπεθαμένη
τα μάτια ανοίγει και φωτιά ν' ανάψουνε προστάζει:
- Παιδάκι μου, να ζεσταθείς, μου λέει και με κοιτάζει.*

(Άρη Δικταίου: Μάνα - Ανθολογία, εκδόσεις Στέφ. Βασιλόπουλου)

Λαογραφικό Μουσείο Μεγάλου Χωριού

Επισκεφθείτε το για να γνωρίσετε πώς ζούσαν οι πρόγονοί μας.

Τηλ. 22370 41502, 22370 41245

Ανοιχτό: Από 1/10 - 31/5, 10:30 - 15:00, Παρ. Σάβ. Κυρ. και αργίες

Από 1/6 - 30/9, 10:00 - 14:00 και 18:00 - 20:00

ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΙΕΡΑ ΕΙΚΩΝ

Είχα γράψει παλαιότερον διά δύο ιεράς Εικόνας του αγίου ιερομάρτυρος Σεραφεΐμ, του επισκόπου Φαναρίου και Νεοχωρίου του εν έτει 1601 σούβλη διαπαρέντος. Αύται ευρίσκονται

«Ο Άγιος δέρεται και ρίπεται εις τήν φυλακήν».

έως της σήμερα η μεν μια εις τον ιερόν ναόν Παναγίας Σταυροδρομίου Πέραν, η δε δεύτερη εις τον ιερόν ναόν ωσαύτως της Παναγίας Διπλοκιονίου (Besiktas). Ήσαν αμφοτέροι δωρεαί των εκ της Επισκοπής Λιτζάς και Αγραφών προερχομένων μεταναστών, των Καρπενησιωτών ήγουν και των Αγραφιωτών. Αι δωρεαί εγένοντο ταυτοχρόνως εν έτει 1812 “εν μηνί Μαρτίω (14 η πρώτη, 25 η δεύτερα).

Ο άγιος ούτος, ως γνωστόν, εθεωρείτο προστάτης των εν Κωνσταντινουπόλει εργαζομένων Καρπενησιωτών (εκ του καζά του Καρπενησιού του συμπεριλαμβάνοντος άπαντα τα χωρία της Ποταμιάς αλλά και πέραν ταύτης έως και του Αποκούρου) και Αγραφιωτών (των ενιαίων Αγραφών των αρχομένων από Φαναρίου και ληγόντων εις Ι.Μ.Τατάρνης και εχόντων όριον μεν προς Ανατολάς την Μέγδοβαν, προς δε δυσμάς τον Άσπρον και αποτελούντων τον ομώνυμον Καζάν ή αρματωλίκιον). Κατά την ημέραν

Του Αρχμ. Δοσιθέου

της μήνης αυτού τη 4^η Δεκεμβρίου ετελείτο αρχιερατική Θεία Λειτουργία “μετ’ αρτοκλασίας”. Είτα συνεκεντρούντο εν παρακευμένη αιθούση και νοσταλγικώς ενεθυμούντο τα της πατρίδος, της απεχούσης τουλάχιστον τριάκοντα χάνια, μήνα και πλέον οδοιπορίας. Υπισχνούντο δε εαυτοίς και αλλήλοις ότι άμα τω ήρι αρχομένω, σαν πάση άνοιξι και ακούσουν κούκο θα ταξιδεύσουν για την πατρίδα. Για πολλούς όμως ήτο ένα όνειρο που ποτέ δεν επραγματοποιήθη...

Και ήσαν πολλοί. Το άγονον της πατρικής γης εγένετο αιτία μεταναστεύσεως. Πρώτον Τρίκαλα, ύστερον Λάρισα, κατόπιν Θεσσαλονίκη, τέλος Πόλις. Αργότερον Βλαχία και Μολδαυία και έως των στεπών της αχανούς ρωσικής γης. Και ήτο τόσον μεγάλη η φυγή προς την πρωτεύουσαν της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, οπου και μέχρι σήμερα λέγεται η πα-

«.δέρεται και κόπτεται τήν μύτην».

ρομιά: “Να πάω στην Πόλι, ρημάζει η Ρούμελη, να πάω στην Ρούμελη ρημάζει η Πόλι”.

Είχα λοιπόν την γνώμη ότι αφού ανεκάλυψα την ύπαρξιν δυο εικόνων του Αγίου Σεραφεΐμ, έληξε το ζήτημα. Άλλη αποκλείεται να υπάρχη. Ηπατήθην.

Αναδιφών το βιβλίο του Ακύλα Μήλλα *“Πέρα, το Σταυροδρόμι της Ρωμιοσύνης”* και αναζητών στοιχεία δια την Παναγία Καφατιανή, την εν τω Γαλατά, ευρέθην προ φωτογραφίας εικόνας του αγίου Σεραφείμ. Ολόσωμος ο Άγιος, ένθρονος και εν αρχιερατική περιβολή πατεί πανώλην την “βροτολογόν”. Κύκλω του αγίου έχουν αγιογραφηθή 15 παραστάσεις εκ του μαρτυρίου του αγίου. Κάτωθεν της καταπατουμένης πανώλους της πανασχίμου υπάρχει η επιγραφή ήν και καταγράφω διωρθωμένην ορθογραφικώς: *“Ιστορήθη η σεβασμία εικών του αγίου ιερομάρτυρος Σεραφείμ αρχιεπισκόπου Φαναρίου και Νεοχωρίου του θαυματουργού και λοιμοδιώκτου, διά συνδρομής και δαπάνης των ευσεβών και ορθοδόξων Χριστιανών, των βοηθούτων και βοηθήσαντων εις την ενπρέπειαν της ιεράς εικόνας ταύτης και των δούλων σου των ευλογημένων ρουφειών μπακάληδων των Τοπχανελήδων του Τζεργηκίου των τιμιωτάτων μαστόρων καλφάδων και μαθητών Αγραφιωτών εν έτει 1812 εν μηνί απριλίω α’”*.

Ας ειπώμεν τινα περί της Παναγίας Καφατιανής. Αύτη ήτο η πρώτη των Εκκλησιών του Γαλατά. Εφέσειος εικών είναι η Παναγία. Λέγεται Καφατιανή διότι προέρχεται εκ του Καφρά της Κριμαίας, είναι δε της Παλαιολογείου εποχής. Ο Πορθητής απώκισε την περιοχίν αυτήν του Γαλατά εξαναγκάσας προς τούτο τους κατοίκους του Καφρά. Αυτοί έλαβον μεθ' εαυτών την θαυματουργόν εικόνα, έκτισαν ναόν και ετοποθέτησαν εν αυτώ ταύτην.

Όμως από του 1924 ο περικαλλής ούτος ναός δεν ανήκει εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον. Η Τουρκική κυβέρνησις τυραννικώ τω τρόπω παρεχώρησε τον ναόν τούτον εις τους σχισματικούς τουρκορθοδόξους του Παπα-Ευτύμ επί τω δολίω σκοπώ να μειώση το κύρος του Πατριαρχείου και να αντιπαράξη ιδικόν της “πατριάρχην”. Αργότερον, το 1964

“Ο Άγιος ζέεται τός σάρκας”.

παρεχώρησεν εις αυτούς και ετέρους δυο ναούς εις τον Γαλατάν τον Άγιον Νικόλαον και τον Άγιον Ιωάννην των Χίων. Δυστυχώς η ανεπίτρεπτος αύτη κατάστασις συνεχίζεται έως της σήμερον, “πατριάρχης” δε είναι η ... κόρη του Ενερόλ, υιού του Παπα-Ευτύμ. Οσμή θανάτου εις θάνατον...

“Ο Άγιος σουβλιζόμενος”.

Τοπχανελήδες είναι οι κάτοικοι της περιοχής του Τοπ-χανέ, του τηλεβολοποιείου (τοπ = το κανόνι. Βάλτε φωτιά στα τόπια κάψτε τα Γιάννινα, λέγει το δημοτικόν άσμα). Είναι παλαιά συνοικία αναπτυσθείσα μετά την άλωσιν κυρίως, αρχομένη από του λυκειού Γαλατά Σεράι και κάτωθεν αυτού και περατουμένη εις την θάλασσαν αρχομένου του Βοσπόρου (Τορhaue Iskele, αποβάθρα του Τοπχανέ). Εκατέρωθεν ευρίσκονται αι συνοικίαι του Φιντικλή προς βορράν και του Καράκιοϊ προς νότον.

Τζεργηκίον είναι λέξις άγνωστος εις τους ε-

ρωτηθέντας τουρκομαθείς. Κατά τους μεν ήτο συνοικία ής το όνομα αντικατεστάθη υπό άλλης ονομασίας, όπερ σύνηθες εν τη Πόλει ή κατά τους δε υπονοεί τμήμα ρουφετίου ήγουν συντεχνίας.

Γνωστόν τυγχάνει ότι το ρουφετίον, η συντεχνία των παντοπωλών – μπακάληδων απετελείτο κυρίως εκ Καρπενησιωτών και Αγραφιωτών. Υπήρχον δε και δυο χωρία εις την ασιατικήν πλευράν και δη εις την Μητρόπολιν Χαλκιδόνος, μετόχια της Ιεράς Μονής Τατάρνης, κατοικούμενα υπό των εν λόγω μεταναστών. Το Μπουγιούκ Μπακάλκιοϊ (Το Μεγάλο Μπακαλοχώριον) και το Κιουτσούκ Μπακαλκιοϊ (το Μικρόν Μπακαλαχώριον). Ταύτα υπάρχουν έως της σήμερον. Πλην εστερημένα του ρωμαϊκού στοιχείου, εξαναγκασθέντος εις φυγήν μετά την Μικρασιατικήν καταστροφήν.

Εις τα ρουφετία τον πρώτον και κυρίαρχον λόγον είχαν οι μαστόροι, οι “μαΐστορες”. Κατόπιν ήρχοντο οι Καλφάδες, οι βοηθοί και τελευταίοι οι μαθητευόμενοι. Και προκειμένου περί μπακάληδων, οι μπακαλόγατοι. Ούτοι ανέμνον επί έτη πολλά ίν’ ανέλθωσιν εις την ιεραρχίαν. Και τούτο μετά τον θάνατον του “μαΐστορος”. Έως τότε εισέπραττον ύβρεις, ραπίσματα κατά κόρρως, ολιγοφαγίαν, αγγαρείας και ύπνον μετά γαλών ή μών και μεθ’ ενός καλύμματος εν μέσω βαρυτάτου χειμώνος εν τω υπερώω (στο πατάρι δηλαδή).

Εντυπωσιάζει η θαρραλέα απεικόνις των σκηνών του μαρτυρίου του αγίου υπό αγρίων Τούρκων βασανιστών. Και τούτο ουχι εν Τροβάτω ή εν Βελιδοονίω αλλ’ εν τη ρινί του Σουλτάνου. Δείγμα αδιάψευστον της τόλμης και της γενναιότητας των Αγραφιωτών, αλλά γε και της

τιμής αυτών προς τον Άγιον.

Αι τρεις αύται εικόνες αφιερωθείσαι εις διάστημα ολίγων ημερών η μία από της άλλης (14,15 Μαρτίου, 1^η Απριλίου) του αυτού έτους προέρχονται μεν εκ του αυτού εργαστηρίου αλλά δεν είναι πανομοιότυποι ως θα ανέμενε τις και ως συμβαίνει συνηθως σήμερον. Εκάστη έχει τας ιδιαιτερότητας αυτής και οπωσδήποτε είναι έργα Κωνσταντινουπολιτών αγιογράφων.

Η ύπαρξις τρών εικόνων εις γειτονικούς οπισούν ναούς και ταυτοχρόνως διαδεικνυσι την πολυπληθή παρουσίαν Καρπενησιωτών και Αγραφιωτών εις το Πέραν, εις τον Γαλατάν και εις το Διπλοκιοίνιον αλλά και εις άλλας συνοικίας της Βασιλευούσης. Επίσης αποδεικνύει την οικονομικήν ευρωστίαν των “βοηθούτων και βοηθησάντων”. Αγνώω όμως εάν αποδεικνύει και την μεταξύ των ομόνοιαν. Ίσως διαιρέσεις τινές και διχαστασίαι, μόνιμον γνώρισμα του ημετέρου Γένους, εξηνάγκασαν την “τριχοτόμησιν” της τιμής προς τον Άγιον. Όμως τίς εξιχνιάσει τα τότε συμβάντα; Τα νυν ουδέεις. Ίσως εις το μέλλον τινές ή έστω τις.

Ταύτα γράφω μετά την ενενηκοστήν εβδόμην επίσκεψίν μου εις την Βασιλεύουσαν Πόλιν. Ίσως εις άλλην επίσκεψίν μου, Θεού θέλοντος, εύρω και άλλην του Αγίου Σεραφεΐμ Εικόνα. Ου παύσομαι ερευνών. Είμαι ατυχώς ο μόνος μη Ευρυτάν ο ασχολούμενος με τα εν τη Πόλει επιτεύγματα των Ευρυτάνων. Τι ειρωνία αλήθεια...

Τα ανωτέρω εγράφησαν εις πολυτονικόν. Εάν τα ίδητε εις μονοτονικόν ουχ εμΐ εγώ ο πταΐσας...

Πταΐσας εΐμ μόνον Θεώ.

Αρχμ. Δοσίθεος

Ο Άγιος Σεραφεΐμ στο χωριό μας

“Ο Σεραφεΐμ πατάσσει εμέ πανόλην την βροτολογίον, φεν μοι, φεν πως ορώμαι. Υπτία, γυμνή, δυσεδής, κτεινομένη”. “Δέησις Ι. Α. Κουμπούρα, 1865. Διά χειρός Αντ. & Κωνστ. αδελφών Ζωγράφων”.

Με τα στοιχεία αυτά κατέγραψε την εικόνα του Αγίου Σεραφεΐμ (35Χ60”), ο Μένιος Κουτσούκης, πριν από την κατολίθωση του χωριού, μεταξύ 16 εικόνων, που βρίσκονταν στο Ιερό του Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης. Η εικόνα του Αγίου Σεραφεΐμ ήταν σε πλαίσιο και πολύ καλά διατηρημένη. Όπως σημειώνει στο βιβλίο του *Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας* (1969), προερχόταν από την παλαιά εκκλησιά της Μεταμόρφωσης. Ο δωρητής της εικόνας Ι.Α. Κουμπούρας ανήκε στους πρώτους Μικροχωρίτες που μετανάστευσαν στην Πόλη και ίσως αυτό εξηγεί τη “δέησή του” στον Άγιο Σεραφεΐμ.

Πήρα το στρατί, πήρα το μονοπάτι...

Κωνσταντινούπολη

Του Δημήτρη Αλ. Τσιτούρη
Νέα Σμύρνη, 25 Απριλίου 2007

Πολλοί την αποκαλούν Βασιλίδα των Πόλεων, κοιτίδα του ελληνισμού. Επί 17 αιώνες ήταν η πολυπληθέστερη πόλη των Ελλήνων, μέσα στο πέρασμα του χρόνου. Μετά την καταστροφή των σχολών της Αθήνας από τον Θεοδόσιο τον Μέγα, τέλος του 4^{ου} αιώνα και στη συνέχεια της Αλεξανδρινής παρακμής, η Πόλη ανέλαβε τη σκυτάλη.

Στα σκοτεινά χρόνια της δουλείας, το γένος συγκεντρώθηκε γύρω από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τους σοφούς Φαναριώτες με την Δυτική Παιδεία, την γλωσσομάθειά τους και τον πολιτισμό τους. Αυτό το εκτίμησε το Ντοβλέτι και τους αξιοποίησε δίνοντάς τους διάφορα αξιώματα στον χώρο της εξωτερικής πολιτικής.

Αυτοί οι σοφοί, με τους γνωστούς φαναριώτικους ελιγμούς τους, κατάφεραν εντός του 18^{ου} αιώνα να συντελέσουν στην παρακμή και στην συνέχεια στην πτώση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Μετά την Εθνεγερσία του 1821, η Πόλη συνέχισε να είναι κέντρο του Έθνους. Στο βιβλίο του Σπύρου Μαρκεζίνη "Ελληνική Ιστορία" αναφέρεται ότι στην πρώτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα η Αθήνα δεν είχε περισσότερους από 150 χιλιάδες κατοίκους, ενώ η Πόλη είχε 1.086.000 κατοίκους. Από αυτούς οι 394.000 ήταν Έλληνες.

Επιστήμονες, έμποροι, βιομήχανοι, βιοτέχνες, καλλιτέχνες, τραπεζίτες και εργάτες αποτελούσαν τον πληθυσμό των Ελλήνων. Υπήρχαν ακόμη πολλοί Δυτικο-ευρωπαίοι, Εβραίοι, Αρμένιοι και μια Τουρκική αριστοκρατία, που προσπαθούσε να εκπολιτιστεί. Γλώσσα επικοινωνίας στην πρωτεύουσα των Οθωμανών ήταν η Ελληνική.

Η κατάρρευση αυτού του μεγάλου αρχίζει από το 1922 μέχρι το 1933. Μετά τη Συνθήκη της Λωζάνης, που οι Τούρκοι δεν σεβάστηκαν ποτέ, λόγω του ότι δεν υπήρξε αντίδραση από το επίσημο κράτος των Ελλήνων. Το 1942 με κάποιο φόρο περιουσίας, λήστεψαν και κατέστρεψαν ένα μεγάλο μέρος της ομογένειας, στη συνέχεια, στις 6-7 Σεπτεμβρίου 1955, με το Πογκρόμ και μέχρι τις απελάσεις του 1964 και τον εξαναγκασμό των υπολοίπων προς φυγή, η Πόλη γέμισε με 12 εκατομμύρια ανθρωπόμορφα από την Ανατολία. Τώρα στην Πόλη ζουν 1.500 – 2.000 Έλληνες, συσπειρωμένοι γύρω από τη στοργική μάνα Εκκλησία, που κι αυτή δίνει μάχη επιβίωσης.

Στην ιστορία μας δεν έλειψαν ποτέ οι "Εφιάλτες". Σήμερα ορισμένοι αλαζόνες ελληνόφωνοι ιεράρχες προσπαθούν για την αποδυνάμωση του Οικουμενικού Πατριαρχείου μας, προς όφελος των Τούρκων. Όταν άρχισε ο πόλεμος στην Ελλάδα, στις 28 Οκτωβρίου 1940, ήμουν 13 χρονών. Το πρωί και το απόγευμα πηγαινοερχόμενος στο σχολείο, πέρναγα έξω από το Προξενείο μας για να θαυμάζω τις ουρές που σχημάτιζαν τα Πολιτικά για να καταταγούν ε θ ε λ ο ν τ ε ς. Έφυγαν περίπου 2.000 παιδιά. Αυτοί δεν ήταν όλοι ελληνικής υπηκοότητας, πολλοί είχαν τουρκική υπηκοότητα και έφυγαν λαθραία διότι ο νόμος των Τούρκων το απαγόρευε. Σήμερα μπαίνοντας στο Προξενείο μας βλέπεις μια πελώρια μαρμάρινη πινακίδα με τα ονόματα αυτών που δεν επέστρεψαν. Είναι περίπου 160 παιδιά.

Είναι σε όλους γνωστό ότι ο εκτός Ελλάδος ελληνισμός είναι πολύ φιλόπατρις, με υψηλή εθνική συνείδηση και πάντα είναι δίπλα στους Ελλαδίτες αδελφούς του.

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Από το βιβλίο του αείμνηστου Σταύρου Γεωργούλη:
Απ' όσα θυμάμαι (Είς το...Ευτράπελον), Καρπενήσι, 1998

Είχα πει κάποτε ότι θα καταπιστώ με διάφορα ...μαζώματα. Κι αρχίζω σαν πρώτο πιάτο απ' το ανεξάντλητο ανεκδοτολόγιο του γνωστού μας μ π ά ρ μ π α - Σπύρου.

Κάποτε σε μια διαφορά,

που είχε με τον Χαρ. Μπάκη, στη λογομαχία απάνω του ξέφυγε κάτι σαν βρισιά και του είπε "τον κακό σου τον καιρό". Παρ' όλο που δεν ήταν και από τις βρισιές που σηκώνουν μήνυση και κιπρέλι, μια που δεν αφορούσε ούτε τα θεία, ούτε πρόσωπα του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος, ο μπαρμπα-Σπύρος, για ν' αποφυγεί ίσως τυχόν συνέπειες, συμπληρώνει επί το ηπιότερον: "Τον κακό σου τον καιρό ... κύριε Μπάκη". Βρισιά με το γάντι δηλαδή.

❖ Στον καιρό της Κοσμογονίας και μέσα στη δεκαετία του '30 το Χωριό μας απόχτησε υδροηλεκτρικό εργοστάσιο. Υποτυπώδες βέβαια αλλά υδροηλεκτρικό. Δεν ξέρω τι ακριβώς ήτανε το μηχανήμα και πώς λειτουργούσε με το νερό. Γι' αυτό αρμόδιος θάτανε αν ζούσε να μας το εξηγήσει ο δημιουργός, ο Λαμπρομήτσος (Δημήτριος Παπαδημητρίου). Πάντως μ' αυτό άναβαν λίγες λάμπες στην πλατεία και γέμιζε μια μπαταρία, που μ' αυτή λειτουργούσε το ραδιόφωνο.

❖ Κάποιοι που μας μετέφερε τις ειδήσεις ραδιοφώνου από τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο, μεταξύ άλλων, μας ανέφερε ότι οι Ιταλοί βομβάρδισαν "τις αιωνίους νήσους". Και για να μη

χάσει την ευκαιρία ο μπαρμπα-Σπύρος, που σ' όλα ήταν μέσα, μας εξήγησε ότι η γραμμή που μετέφερε το ρεύμα χρειαζότανε δυο σύρματα για να γίνεται καλά ...η συγκίνηση.

❖ Στην Κατοχή, που γινότανε διανομή γυαλόπετρας για να ραντίσουν τα κλήματα για τον περονόσπορο, μια κυρά ζητούσε η διανομή να γίνει όχι κατά κλήμα αλλά κατ' άτομο, γιατί έτυχε νάχει περισσότερα άτομα από κλήματα και όπως ήταν επόμενο αυτό δεν μπορούσε να γίνει. Έτσι, θεώρησε κάποιον υπεύθυνο για όλα αυτά και ότι δεν είναι κατ'ίκακος (ικανός) για τίποτα και κατέληξε στο συμπέρασμα λέγοντας: "αμ το σκατό πίδα γένεται; Δε γένεται."

❖ Παλαιότερα τραγουδιότανε με σουξέ ένα τραγούδι που έλεγε: "... τη νύχτα στα κρυφά ο κάθε Έλλην, στον τοίχο αφήνει αυτό που πίνει..." Αυτό, βέβαια, γινότανε τότε στις πολιτείες, που υπήρχαν ακόμα τοίχοι γι' αυτή τη δουλειά και μάλιστα σε πείσμα των γνωστών απαγορεύσεων "απαγορεύεται το ουρείν" και το άλλο το "απαγορεύεται το ... διά ροπάλου", ενώ στα χωριά ήταν ελεύθερα και κάθε Έλλην ελλείψει τουαλέτας έβγαινε τη νύχτα στην πόρτα ή στο μπαλκόνι και άφηνε στο βρόντο αυτό που έπινε. Κάποτε όμως, ένας παπούλης, που δεν έβλεπε και καλά βγήκε στην πόρτα γι' αυτή τη δουλειά, χωρίς να ξέρει ότι απέξω είχαν βάσει ένα καζάνι για να μαζέψει σταλάματα από τη βροχή. Κι όπως άρχισε να κάνει τη δουλειά, κατάλαβε από τον θόρυβο του καζανιού, που είχε στο μεταξύ μισογεμίσει με το νερό της βροχής, ότι κάτι παράξενο ακούγεται και έβαλε τις φωνές: "Πού είμι ιδώ μουρή; Χάθ' ka o έρμος απόψε".

❖ "Τυχάνων έκτοτε και δη" έτσι άρχιζε τη μήνυσή του αόριστα και ξεκάρφωτα ένας γείτονας μας στην Καλλιθέα, κατά ετέρου γείτονα, που είχε κοτέτσι και στο κοτέτσι δυο αλέκτορες, που ανησυχούσαν τον περί ου ο λόγος γείτονά μας και δεν του επέτρεπαν την περιουλοσύνη εις το συγγραφικόν του έργον, καθό-

τι, ως εδήλωσεν στο δικαστήριο υπό τα μειδιάματα δικαστών και ακροατηρίου, το δηλωθέν επαγγελλμά του ήταν συγγραφέας. Τον θυμήθηκα κάνοντας σήμερα μια αναδρομή στο παρελθόν, όχι βέβαια σα συνάδελφο συγγραφέα (όσο γι' αυτό έχω ακόμα το γνώθι σ' αυτόν) αλλά για κείνο το τυγχάνων έκτοτε και δη. Και το έκτοτε χρονολογείται για μένα από τότε που πήρα την απόφαση να σας ταλαιπωρώ σε κάθε τεύχος του περιοδικού μας γράφοντας το μακρύ και το κοντό μου. Αλλά ελπίζω να μην παρατραβήξει το κακό και για σας και για μένα. Μην το δένετε όμως και κόμπο.

❖ Όταν θέλομε να πούμε κάτι που έγινε πολύ παλιά, λέμε ότι έγινε τον καιρό του Νώε.

Αυτόν τον καιρό, αναγραμματισμένο κάπως, κάποια τον ανέφερε σαν του “Ανώη τον καιρό” και κάποια άλλη σαν “τω Θεώ δόξα”, που το συμπλήρωσε κάθε φορά που τ' άκουγε και τόκανε Θεοδοξάρο, που ως γνωστό έτσι λέμε το “ουράνιο τόξο”. Αυτές οι δυο κυράδες ήταν δυο μανάδες που σημάδεψαν τη ζωή μου. Η μια σα μανά και η άλλη σαν πεθερά. Ας μου συγχωρεθεί που τις παρουσιάζω μ' αυτό τον τρόπο, αλλά τελειώνοντας ήθελα να τις παρουσιάσω μέσα σε δυο στιγμιότυπα απ' τη ζωή τους (στο πνεύμα πάντα του βιβλίου) αφιερώνοντάς τους και το ίδιο το βιβλίο μαζί με την αγάπη και το σεβασμό που τους οφείλω.

Αναμνήσεις από τη ζωή μου στο χωριό

Του αείμνηστου Δημητρίου Κ. Κοκκάλα, 1978

Πρακτικές θεραπείες στο χωριό (Τα κατάγματα)

Κατά το έτος 1914, ήμασταν ακόμα στο παλιό μας σπίτι – στον απάνω μαχαλά – και μια μέρα η γειτόνισσά μας, η Μαρία Φλώρου, κόρη του Ζορμπαλοχαράλαμπου, έσπασε το πόδι της, κάπου προς το Νοκολό, νομίζω. Πήγαν χωριανοί, την έβαλαν σε μια καζιάκα και την μετέφεραν στο σπίτι της. Η γυναίκα βογκούσε από τους πόνους. Ένας συγγενής του ανδρός της πήγε στο Καρπενήσι να φέρει το γιατρό.

Την άλλη μέρα ήλθε ο γιατρός, έβαλε το πόδι στη θέση του – ήτανε σπασμένο στο καλάμι – το τύλιξε με γύψο και αφού της είπε ποια μέρα να τον ειδοποιήσουν για να βγάλει το γύψο, έφυγε. Η γυναίκα ανακουφίσθηκε κάπως, αλλά σε λίγες μέρες οι πόνοι ξανάρχισαν, δυνάμωσαν και το πόδι της πρηζόταν και μελάνιαζε.

Πήγε πάλι ο συγγενής της και έφερε το γιατρό, ο οποίος μόλις έβγαλε το γύψο, βγήκε από το δωμάτιο και συνοφρωμένος είπε: “γάγγραινα, πρέπει να πάει το γρηγορότερο στην Αθήνα να της κόψουν το πόδι από το γόνα και κάτω, αλλιώς νίπτω τας χείρας μου”. Πήγε πάλι στην άρρωστη, τύλιξε το πόδι με γάζες και ύστερα έπλυνε τα χέρια του “καθ' άπερ ο Πιλάτος” και έφυγε.

Μόλις άκουσαν τα μαντάτα οι γειτόνισσες έφευγαν μια, μια σκούζοντας. Η μητέρα μου πήρε τα δυο παιδάκια της στο σπίτι μας, ενώ η υποφέρουσα, που κατάλαβε πως κάτι κακό είπε ο γιατρός, άρχισε να μοιρολογάει: “αχ πιδάκια μ', αχ τα ουρφανούλια μ'”. Μάταια προσπαθούσε να την παρηγορήσει η Βασιλική Παπαδημητρίου, που είχε το κουράγιο να μέινει κοντά της.

Ήλθε και ο συγγενής της: “μην κάθισι κι σκούεις άδκα, θα συ πάου ιγώ σ’ν Αθήνα, θα γράψου κι στουν άντρα σ’”. “Δεν πάου πθηνά, χουρίς να ξέρ’ ου άντρας μ’, αν είνι γραφτό να πιθάνου, θα πιθάνου” έλεγε και ξανάλεγε εκείνη. “Δεν τα λπάσει τούτα τα γκζάνια, κάνε;” “Κάποιος χστιανός θα τα σμάσ’ ως ναρθεί ου άντρας μ’”. “Τότε του κρίμα στου λαιμό σ’” είπε ο άνθρωπος και έφυγε.

Στο σπίτι μας είχαν μαζευτεί η Σιδεραντρέϊνα, η Παπαδολευτέρινα και η Πολυζοδιονύσαινα. Κάποια στιγμή, σα νάταν συνεννοημένες είπαν: “Πρέπει να φέρουμε τον Ντζεβελιάσα”. Καλά, αλλά ποιος ξέρει που βρίσκεται και ποιος θα πάει να τον φέρει; ρωτάει ο πατέρας μου.

“Αυτός ο συγγενής του άντρα της είναι από κείνο το χωριό” είπε η Διονύσαινα. “Θα πάω να τον βρω και θα τον καταφέρω να πάει. Θα του δώσω και το μουλάρι μας”. Πραγματικά, σε λίγο ο συγγενής έφευγε μονολογώντας: “Ωρέ πως δεν πήγει στου νού μ’ ο Ντζεβελιάσας;”

Την άλλη μέρα ο γέρο Ντζεβελιάσας ήλθε καβάλα στο μουλάρι και πήγε κατ’ ευθείαν στο σπίτι της άρρωστης. Η αυλή γέμισε γυναικομάνι. Ο Ντζεβελιάσας κοίταξε το πόδι και είπε: “Δεν έχ’ τίπουτα. Αυτός ου βλουημένους ου γιατρός τόβαλι καλά του πουδάρ, στουν τόπου τ’. Αλλιώς ήθιλη ματα-σπάσμου, γιατί αρχίνσκει να θρέφ’, δεν έβγαλει όμως τ’ς ακκίδις. Τα κόκαλα δεν είνι πράσα”. Μετά ζήτησε να πάει κάποιος να κόψει πέντε έξη λούρες λιανές “κι κάμποσις λουριδις πανκό, γιατί ιγώ αντραλαΐσκα κι δεν πήρα τίπουτα, μπάλασμου κι κάνα πουτήρ μπρούσκου”.

Το απογευματάκι, πήρε τις λούρες, βγήκε στη λοντζά, έβγαλε ένα φραγκοσουγιά και αφού έβγαλε μερικές λουριδες φλούδας, τις έκοψε σε κομμάτια περίπου είκοσι πόντων. “Τι τα θέλεις αυτά γέροντα;” ρώτησε κάποιος. “Άμα βγάλου τ’ς ακκίδις, θα του πλύνου του πουδάρ μι κρασί, θα τ’ βάλου μπάλασμου κι θα του τλίξου με λίγου πανκό κι ύστια θα βάλου τ’ς λούρις ουλουγυρόβουλα για να πέρν’ ανάσα του πουδάρ’ κι θα τ’ς δέσου μι τ’ς λουριδις”.

Κόντευαν μεσάνυχτα όταν πήγε στην άρρωστη με βοηθούς την Παπαδογιάνναινα και τη Διονύσαινα, που ήξεραν απ’ αυτά. Στην αρχή, προφανώς όταν ο Ντζεβελιάσας έσχιζε το μέρος όπου ήταν η ακκίδα, η άρρωστη βογγούσε, όταν δε την τραβούσε να τη βγάλει, την ακούγαμε να ξεφωνίζει, ύστερα όλα ησύχασαν.

Κατά τη μία τη νύχτα ο Ντζεβελιάσας πήγε για ύπνο. Το πρωί, προτού φύγει, πέρασε από την άρρωστη: “Τώρα αυτό πάει, πέρασει κι άλλοτο κακό να μην πάθ’ς” της είπε χτυπώντας την στοργικά στον ώμο.

Και είπε την αλήθεια. Μετά λίγες μέρες η Μαρία ήταν καλά. Αργότερα ήλθε ο άντρας της και μετά ολιγοήμερη παραμονή πήρε την οικογένειά του στην Αμερική όπου και εγκαταστάθηκαν μόνιμα.

Ο Ντζεβελιάσας ήταν ένας αδύνατος, μάλλον ψηλός και γεροδεμένος άνδρας, κτηνοτρόφος. Επειδή τα γίδια του πάθαιναν συχνά κατάγματα, βάλθηκε να βρει τρόπους να τα θεραπεύει και με την υπομονή και επιμονή του τα κατάφερε. Στη συνέχεια εφήρμοσε τη μέθοδό του και στους ανθρώπους. Ταυτόχρονα είχε καλό χέρι σε στραμπουλίγματα και βγαλσήματα, όπου με μια απότομη και κατάλληλη κίνηση, τα επανέφερε στη θέση τους.

Σημειωτέον, ότι για όλες τις υπηρεσίες του δεν δεχόταν καμία απολύτως αμοιβή. Ήταν υπεραρκετή η ψυχική ικανοποίησή του.

Το διήγημα που ακολουθεί το δανειστήκαμε από το αξιόλογο φύλλο λόγου, τέχνης και πολιτιστικής καλλιέργειας του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά: Πνευματική Ζωή τ. 159/2004:

Το Ελληνικό Διήγημα Πάνω στο “Λαύρακα”

Του Παναγιώτη Κ. Κατσιρέλου

Τα βόδια μουγκάνιζαν στριμωγμένα στο κατάστρωμα της πλώρης, χωρισμένα από τους επιβάτες της “Γ” αυτής θέσης των φτωχών, μ’ άδεια στοιβαγμένα σα φράχτης κοφίνια. Τά ’στελναν για επιβήτορες στη Θράκη.

Ο βοριάς φυσομανούσε από παντού κι άκουγες τ’ άλμπουρα του βαποριού να σφυρίζουν. Οι χοντροί προφυλαχτικοί μουσαμάδες της κουπαστής χτυπιόντανε με μανία πάνω στα σιδερένια κάγκελά της, που τους είχανε το χειμώνα, δεμένους με χοντρά σχοινιά, να κόβουν την ορμή των αγέρηδων και ν’ αντιστέκονται στα νερά της φουρτούνας.

Πολύ μπότζι δεν έκανε το ποστάλι, γιατί, όταν πιάνει εδώ τραμουντάνα, το κύμα ξεκινάει σα ρίγος από τις ακτές της ανατολικής θάλασσας του Σαρωνικού κι ύστερα γιγαντώνει και ξανοίγεται αλάργα στο πέλαγο αφρισμένο. Ούτε και στο Σούνιο είχε μεγάλο κύμα, που στρίβει ρότα το χαμηλό ατμοκίνητο πλεούμενο, να μπει στο νότιο Ευβοϊκό.

Στο βαπόρι βρέθηκα να συνταξιδεύουμε και με την “παρδαλή”, μια σαρανταπεντάρα παντρεμένη, αφράτη γειτόνισσα της πόλης, όπου μένουν οι δικοί μου, ανικανοποίητη σεξουαλικά, που έμπαζε στο σπίτι της τους εραστές τον ένα μετά τον άλλο κι ο κακομοίρης ο άντρας της δε έβγαζε “κιχ” μην τον δείρει η νταρντάνα, μην τον παρατήσει.

- Α, εδώ είσαι και συ ομορφονιέ; ... μου ’κανε σα μ’ είδε να σακραφαλώνω τις σκάλες του βαποριού. Εσύ, μάτια μου, έγινες

κοτζάμι παίδαρος, βλέπω!

Με κοίταξε λοξά, γλυκά, μ’ ένα βλέμμα γεμάτο υποσχέσεις, όπως συνήθιζε να κοιτάζει τους άντρες.

- Άμα φτάσουμε στα σπίτια μας, μου ’πε, να ρθείς ένα βράδυ στο δικό μου να σε κεράσω γλυκό.

Εκείνη τη στιγμή δεν ήξερα τι να της απαντήσω από απειρία, αν και τη λιγουρευόμουν. Της είπα μηχανικά “καλά” κι έβαλε τα γέλια κακαρίζοντας.

Κρύο, Φλεβάρης μήνας, με μαύρα σύννεφα, μπάρκαρα από τον Πειραιά. Τότες ήμουνα παλικαράκι δεκαοχτάχρονο και δούλευα υφαντουργός στην Καλλιθέα της Αθήνας. Μόνος, κατάμονος, ζούσα σ’ ένα καμαράκι μανής αλλής γεμάτης μ’ άλλα καμαράκια νοικιασμένα από ξένες και άγνωστες σε μένα εξαθλωμένες οικογένειες με τσούρμο τα ξεβράκωτα, ξυπόλητα παιδιά τους. Είχε μεγάλη φασαρία εκεί μέσα στην αυλή κάθε μέρα και πολλές φορές τα βράδια οι άντρες γύριζαν μεθυσμένοι από τις ταβέρνες κι έδεχναν τις γυναίκες και τα παιδιά τους, αποχτηνωμένοι από το πιτό και τη μίζερια. Γι’ αυτό στο καμαράκι μου πήγαινα μονάχα για ύπνο αργά τη νύχτα, φεύγοντας νωρίς το πρωί και περνώντας τις περισσότερες ώρες μου μετά το σχολάσμα από τη δουλειά σε βόλτες, γαμπρίζοντας στον Χαροκόπου, έξω και μέσα στους κινηματογράφους και στο μαγέρικο που ’τρωγα. Έτσι ούτε σκούπιζα. Πού να τα πήγαινα τα σκουπίδια, δεν ήξερα. Το χνούδι στο καμαράκι κατακάθισε στο τσιμεντένιο του πάτωμα, δυο δάχτυλα πάχος

με τη σκόνη κι αναγκαζόμουνα ν' ανεβαίνω στο κρεβάτι, να βγάζω και να βάζω το παντελόνι μου, μη γεμίσει. Χώρια που εκεί μέσα μύριζε μούχλα της κλεισούρας, αφού και το μοναδικό παραθύρι δεν άνοιγα να βλέπω στην αυλή, να μπει λίγος φρέσκος αέρας. Αρρώστησα, λοιπόν, κι η απελπισία με κυριείψε. Θα πέθαινα, έλεγα, εκεί ολομόναχος, χωρίς να με πάρουν χαμπάρι κι αυτοί οι διπλανοί συγκαίτοικοί μου. Με πυρετό κατέβηκα στην αποβάθρα του Πειραιά, έβγαλα εισιτήριο σ' ένα πρακτορείο στα Λεμονάδικα κι ανέβηκα μ' εκατοντάδες πολλούς επιβάτες στο "Λαύρακα", το πλοίο της γραμμής, που έκανε δρομολόγιο Πειραιά – Χαλκίδα – Αιδηψό – Βόλο – Θεσσαλονίκη – Καβάλα – Πόρτο Λάγο – Δεδέ Αγιάς (Αλεξανδρούπολη) – Λήμνο – Μυτιλήνη – Χίο – Σάμο – Ικαρία – Νάξο – Σύρο – Πειραιά.

Τότες ξανα συνάντησα την "παρδαλή". Πολλοί από τους επιβάτες, με το κρύο, δεν έβρισκαν ησυχία και περιφέρονταν άσκοπα εδώ κι εκεί: από κατάστρωμα σ' αμπάρι της Γ' θέσης και τ' ανάποδα, να περάσουν τη νύχτα τους. Εγώ ψηνόμουνα στον πυρετό. Έτρεχαν οι μύτες μου κι έβηχα να σκάσω.

Η "παρδαλή" ανέβαινε φουριόζα κι ανασκουμπωμένη τη σκάλα που έφτανε στην καμπίνα του καπετάνιου. Μα τι ήθελε και... Κοντοστάθηκε.

- Πάω να του πω, πως το Γυφτάκι βγήκε αγόρι! Μου είπε.

Ο βήχας μου πνίγηκε.

- Ποιο Γυφτάκι;

- Να κάτω σ' αμπάρι που είμαι, είναι κι άλλοι Γύφτοι. Εκεί μια, την έπιασαν οι πόνοι. Βρέθηκα εγώ να κάνω τη μαμή!..

Γελούσε ευχαριστημένη για την καπατσώνη της.

- Ωστε είσαι και μαμή; ...

- Παλιά πουτάνα!... μου 'κανε κι άνοιξε την πόρτα της καμπίνας και χάθηκε μέσα.

Αν και είχα τα χάλια μου, η περιέργεια μ' έκανε να την περιμένω να ξαναβγει.

- Τι έγινε;... ρώτησα

- Γ' αγόρασε!... είπε.

- Γ' αγόρασε; ... Ποιο αγόρασε; ...

- Το μωρό!...

- Ποιο;

- Το Γυφτάκι, ντε!...

- Ποιος τ' αγόρασε;...

- Ο καπετάνιος, ντε!... Θα το βαφτίσει κι ο ίδιος και θα το υιοθετήσει κιόλας!... Οι Γύφτοι θα πάρουν πέντε κατοστάρικα!... Καθαρές δουλειές!...

- Εσύ;... εσύ;... έκανε;...

- Τι εγώ;... Θα πάρω ένα κατοστάρικο κι εγώ!...

- Μα...

- Ένα κατοστάρικο, ντε!... Δεν καταλαβαίνεις;...

Ο πυρετός μου τώρα μου 'φερνε ρίγες. Παρατηρούσα από την αρχή π' ανέβηκα στο κατάστρωμα του "Λαύρακα" να κάθονται ακουμπισμένοι με τη ράχη στα τοιχώματα της "Β'" και της "Α'" θέσης, μεταξύ γέφυρας και τσιμινιέρας του ατιμόπλοιου, ένας χωροφυλάκας που λαγοκοιμότανε μέσα στη χλαίνη του κι ένας άλλος με χειροπέδες, που λέγανε τον πήγαινε από την εξορία κατάδικο στις φυλακές του Γεντί – Κουλέ. Ο κρατούμενος με σηκωμένο το γιακά του παλτού του και ξεσκούφωτος, σταυροπόδι, έμενε ξάγρυπνος, συλλογισμένος και παρακολουθούσε με στωικότητα όλα όσα γίνονταν πάνω στο "Λαύρακα".

Σουλάτσερνα μπροστά τους, έβηχα, σκουπίζα τη μύτη μου και δεν ήξερα πού να σταθώ, να βρω μια βολική θεσούλα.

Μου 'κανε νόημα. Πήγα.

- Κάτσε κι εδώ!... μου 'πε. Καλά είναι!...

Από δω ξεκινάει το φουγάρο του βαποριού. Είναι ζεστά. Είσαι γριπιασμένος. Μάλιστα, αν θες, να πας εκεί δίπλα! Βλέπω λαμαρίνα στο κομμάτι εκείνου του καταστρώματος. Σίγουρα από κάτω του είναι οι μηχανές και το στόκολο. Θα καίει το μέρος αυτό. Άκου με!... Ξέρω!... Να πας να ξαπλώσεις με τη ράχη πάνω στο σίδερο!... Θα σου κάνει καλό!...

Τον κοίταξα μ' έκπληξη για το ενδιαφέρον του, μα ο χωροφυλάκας που άνοιξε τα

μάτια του, ρώτησε ανήσυχος:

- Τι λέτε εσείς οι δυο;...

- Είναι άρρωστο το παιδί και του υπόδει-
ξα τι να κάνει!...

- Βρε τον άνθρωπο!... έκανε ο χωροφύ-
λακας. Αυτός πάει στο Γεντί Κουλέ και
νοιάζεται ακόμα για τους άλλους!... Δε βά-
ζει μυαλό!...

Γύρισε σε μένα και μ' άγριο τόνο μ' έ-
διωχνε:

- Μπρος, τράβα από δω, μη σε κολλήσει
την πανούκλα του αυτός!...

Ξάπλωσα πάνω στο καυτό σίδερο. Και-
γότανε η πλάτη μου. Είπα να την αντέξω
την πυράδα. Δε με πείραζε η βρωμιά της
κοπριάς των βοδιών παρακεί. Δε μ' ενο-
χλούσαν τα μουγκανητά τους και το τρά-
νταγμα της μηχανής του βαποριού από
κάτω μου. Το μικρό μπότζι της θάλασ-
σας με κουνούσε. Τα σφυρίγματα της

τραμουντάνας και τα χτυπήματα των μου-
σαμάδων με νανούριζαν. Σκεφτόμουνα
την απανθρωπιά της “παρδαλής” και τον
ανθρωπισμό του κατάδικου. Και με πήρε
ο ύπνος. Ξύπνησα στη Χαλκίδα το πρωί
με το ταβατούρι του κόσμου, μουσκεμέ-
νος στον ιδρώτα, μα και περδίκι. Το συ-
νάχι μ' άφησε. Ο βήχας μου 'φυγε. Ο
πυρετός μου 'πεσε. Μια ευφορία με κυ-
ριαρχούσε. Δεν θα πήγαινα στο σπίτι
μου να με σώσουν από την αρρώστια.
Θα πήγαινα να τους δω μια – δυο μέρες
και μάλιστα κεφάτος. Αλλ' ούτε και θα
πήγαινα να δω την “παλιά πουτάνα”, που
με κάλεσε. Αν μπορούσα να πήγαινα στο
Γεντί – Κουλέ να δω τον άλλο, τον κατά-
δικο, που ήξερε στόκολα και γιατροσό-
φια, θα τό 'κανα. Τόσο σιχασιά είχα τώ-
ρα για κείνη, όσο θαυμασμό για τον “πα-
νουκλιασμένο”.

Εθελοντική προσφορά – Κοινή προσπάθεια για καλύτερο μέλλον

Οι καταστροφικές φωτιές του καλοκαιριού που κατέκαψαν δάση και καλλιέργειες σε όλη την Ελλάδα, η αδυναμία του κρατικού μηχανισμού να ανταποκριθεί, η έλλειψη σωστού σχεδιασμού και οργανωμένης δράσης που θα βοηθούσε στην αντιμετώπιση της καταστροφής, μας έφεραν ακόμη μια φορά μπροστά στις αδυναμίες μας. Τα λάθη της πολιτείας που δεν προνόησε αλλά και των πολιτών που αδιαφόρησαν, απέβησαν μοιραία.

Οι εικόνες που αντικρίσαμε στην Πελοπόννησο, την Εύβοια την Πάρνηθα, στην Πεντέλη και αλλού, εκτός από τη θλίψη που μας προκάλεσαν μας φέρνουν και προ των ευθυνών μας. Τι είναι αυτό που κάνουμε εμείς για τον τόπο μας; για το περιβάλλον, για τους συνανθρώπους μας; Περιμένουμε τα πάντα από την πολιτεία και τις αρμόδιες αρχές; Δεν θα πρέπει κι εμείς να δραστηριοποιηθούμε αντί μόνο να διαμαρτυρόμαστε και να επικρίνουμε τους όποιους αρμόδιους

για την αδιαφορία τους και για την ανεπαρ-
κειά τους;

Η πρώτη κίνηση δεν είναι δύσκολη, ξεκινά από το ίδιο μας το σπίτι, από το περιβάλλον μας, από τη γειτονιά μας, από το χωριό μας. Πρέπει να καταλάβουμε την αξία της εθελοντικής και ανιδιοτελούς προσφοράς. Οι πολίτες όπου διαπιστώνουν πρόβλημα είναι ανάγκη να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να προχωρούν σε πράξη χωρίς να αναμένουν τη δραστηριοποίηση της πολιτείας. Με το να προχωρούν σε δράση υπηρετούν πρωτίστως το δικό τους καλό.

Στην Πελοπόννησο πολλοί δήμαρχοι και νομάρχες είπαν ότι τα δάση ήταν εύκολο να καούν διότι δεν είχαν καθαριστεί, καθώς δεν υπήρχαν τα απαραίτητα κονδύλια. Θα ήταν σίγουρα καλύτερα να είχαν καθαριστεί με εθελοντική συμμετοχή των πολιτών, ίσως τότε οι ζημιές στα δάση, τις καλλιέργειες και τα χωριά να ήταν λιγότερες. Αν υπήρχαν εθελοντές πυροφύλακες ίσως προλά-

βαιναν την εκδήλωση της φωτιάς τις πρώτες ώρες, και θα ήταν ακόμη πιο αποτελεσματικό το έργο τους αν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις για την καταπολέμηση της εξάπλωσης της δασικής πυρκαγιάς.

Αλλά δεν είναι το μόνο πρόβλημα, αυτό των δασών, ένα άλλο εξίσου σημαντικό θέμα που ταλαιπωρεί για χρόνια πολίτες και πολιτεία είναι το πρόβλημα των σκουπιδιών. Το αντιμετωπίζουμε όλοι μας, σε όποια περιοχή και αν ζούμε, και μάλιστα φέτος στο χωριό μας το επισήμαναν πολλοί στην καλοκαιρινή συνέλευση.

Πρώτα από εμάς τους ίδιους ξεκινά η βελτίωση της εικόνας: Δεν πετάμε τα σκουπίδια έξω από τους κάδους ή όπου τύχει, μετατρέποντας τη φύση γύρω από τα χωριά μας σε χωματερή και σε εστία μόλυνσης εδάφους και νερών, μαθαίνουμε τα παιδιά μας ότι το παραμικρό σκουπιδάκι το πετάμε στο καλάθι των ακρήστων και όχι στο δρόμο. Φροντίζουμε την καθαριότητα μπροστά από τα σπίτια μας. Μπορεί να είναι καθήκον της πολιτείας, αλλά τα σκουπίδια, και τη βρώμα την υφιστάμεθα εμείς. Ας μην ξεχνάμε ότι όταν οι πολίτες είναι ενεργοί, τότε γίνονται ενεργοποιούνται και οι κρατικοί μηχανισμοί.

Οι δυνατότητες για προσωπική παρέμβαση στα κοινά, όχι για προσωπικό όφελος αλλά για το καλό όλων είναι πολλές. Πρέπει να γίνει συνείδηση, όπως γίνεται σε πολλές

ευρωπαϊκές χώρες, πως ότι αφορά το καλό του κοινωνικού συνόλου είναι καλό και για τον καθένα ξεχωριστά. Αυτό άλλωστε είναι το πνεύμα της σύγχρονης κοινωνίας πολιτών, για την οποία γίνεται σήμερα πολύς λόγος.

Η δυναμική αλλά και η αναγκαιότητα της εθελοντικής προσφοράς έχει γίνει πλέον κτήμα πολλών πολιτών αλλά και τοπικών παραγόντων. Δεκάδες συμπολίτες μας δραστηριοποιούνται σε εθελοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, σε φορείς αλλά και σε τοπικές ομάδες που οργανώνονται με στόχο τον εντοπισμό και την πρόληψη προβλημάτων της κάθε περιοχής ξεχωριστά, γιατί κατανοούν πλέον ότι η παθητική στάση δεν οδηγεί πουθενά..

Θα ήταν ευχής έργο, όλοι μας να βλέπαμε την εθελοντική εργασία, όπου είναι απαραίτητη, ως μια μικρή προσφορά στο ζωτικής σημασίας περιβάλλον μας αλλά και στον τόπο μας. Ίσως είναι καιρός να σκεφτούμε τρόπους συλλογικής δράσης για την επίλυση των μικρών και μεγαλύτερων προβλημάτων που θα μπορούσαν να λυθούν με τον τρόπο αυτό. Οι Μικροχωρίτες, εξάλλου, διακρίνονταν για την εθελοντική τους εργασία, τη συμμετοχή τους στα κοινά και τη συλλογική τους δράση. Έτσι συνέβαλαν στην πρόοδο και στην ανάδειξη του Μικρού Χωριού.

Σοφία Κουτσούκη

Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Χρέος της γενιάς μας είναι η διατήρηση της ιστορίας.

Η ιστορία είναι ο κρίκος που συνδέει το παρελθόν με το σήμερα.

Είναι οι ρίζες από τα κλαδιά του μέλλοντος.

Το Μουσείο ζωντανεύει την ιστορία του χωριού μας.

**Η αναβάθμιση του χρειάζεται
την ηθική και υλική στήριξη όλων**

Ιστορικές Μνήμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μνήμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

φυλάκιο. Αφού ανέβηκα λίγο, βρήκα ένα τόπο που ήταν σαν σπηλιά και μια και ήταν ακόμα πολύ πρωί και ήμουν κατακουρασμένος και αισθανόμουν το τραύμα μου να καλοπιρίζεται από την τόση πορεία, ξάπλωσα λίγο στο στενό μέρος να ξεκουραστώ. Από τον πολύ κόπο και την ενόχληση που είχα στο τραύμα άρχισαν να μισοκλείνουν τα μάτια μου, όταν ακούω μια αγριοφωνάρα και ξαφνιασμένος νόμισα πως από κάπου παρουσιάσθηκε ο Σερεμέτης, ο λοχαγός του ουλαμού. Αλλά αυτός δεν ήταν ο Σερεμέτης, αλλά ο ταγματάρχης μας Καραμέρης με την ακολουθία του, που αφού βρήκαν και άλλους στρατιώτες να κάνουνε λούφα, είδαν και μένα, που σηκώθηκα όρθιος να δω τι γίνεται.

Η απόσταση που μας χώριζε από αυτούς δεν ήταν παραπάνω από 50 μέτρα. Αγρίεψε και ήταν έτοιμος να ορμίσει κατ' άπάνω μου, ουρλιάζοντας και λέγοντάς μου: "Τσακίσου γρήγορα, γρήγορα να 'ρθεις εδώ". Εγώ πήρα τα πράγματά μου και τους πλησίασα κουτσαίνοντας. Όταν έφθασα σε απόσταση βολής, με το μαστίγιο που κρατούσε στο χέρι του, άρχισε να βρίζει και να λέει ότι ήμουν δειλός και εγκατέλειψα το μέτωπο. Του

Συνέχισα το δρόμο μου κι' εγώ ικανοποιημένος από αυτό το συναπάντημα. Έφθασα στο ύψωμα της Κακαβιάς, εκεί που ήταν το

απάντησα ότι είμαι τραυματίας και ότι είμαι ελεύθερος ιατρού και διέταξε ο λοχαγός μου συγκέντρωση του λόχου εδώ, γι' αυτό ήρθα. Και για να με πιστέψει κατέβασα το παντελόνι και τους έδειξα το τραύμα μου στο πόδι μου που είχε ξαναγίνει νταούλι από το πρήξιμο. Σάστισε και αυτός και οι άλλοι και χωρίς να μου πουν τίποτα συνέχισαν το δρόμο τους. Μετά απ' αυτό προχώρησα και εγώ προς το φυλάκιο. Αλλά τι μαύρο προχώρημα! Τα βλήματα γύρω έσκαγαν συνέχεια. Μπορεί αυτά του πυροβολικού να σκάγανε απέναντι από το λόφο, γιατί το σημείο αυτό που περπατούσα ήταν απυρόβλητο για το πυροβολικό, αλλά οι μεγάλοι όλμοι το πιάνανε και αυτό το σημείο και τα πυρά τους ήταν συνεχόμενα. Τέλος, έφθασα στο φυλάκιο χωρίς απρόοπτο.

Μόλις μπήκα μέσα και με είδε ο Σπυρόπουλος, η πρώτη του κουβέντα ήταν: "Τι θέλεις εδώ εσύ;" Παρέλειψα να πω ότι μέσα στο φυλάκιο ήταν και ο κ. ταγματάρχης με την παρέα του. Απάντησα, λοιπόν, στο ερώτημα του λοχαγού, ότι ήρθα αφού έδωσε διαταγή ναρθούν και όλοι οι ασθενείς. Μου απάντησε ότι "η διαταγή δεν ήταν για σένα που είσαι τραυματίας, αλλά γι' αυτούς που κάνουν τον άρρωστο και κάνουν κοπάνα".

Γύρω από το φυλάκιο, που ήταν για στόχος, έβραζε ο τόπος από τα βλήματα και τις εκρήξεις. Μέσα στο φυλάκιο ήταν δυο στρατιώτες σκοτωμένοι. Τους είχαν φέρει φαίνεται τραυματισμένους να τους παράσχουν κάποια βοήθεια και πέθαναν. Όταν καλοκοίταξα είδα ότι ο ένας ήταν από το υπόλοιπο της ομάδας μου, ο γεμιστής του πολυβόλου Ματραλής. Με κυριέψε λύπη και στενοχώρια γι' αυτόν και για όλα τα παιδιά που χάθηκαν, αλλά στον πόλεμο οι καρδιές γίνονται πέ-

τρα. Σ' αυτό συντείνει και η σκέψη ότι η ίδια η τύχη περιμένει και τον εαυτό σου. Ο ταγματάρχης άρχισε να τα βάζει με το Σπυρόπουλο που άφησε το μέτωπο ακάλυπτο και ότι το τμήμα πρέπει να προχωρήσει και ότι αυτή την κίνηση περιμένουν και τ' άλλα τμήματα δεξιά μας και αριστερά να συντονιστούμε και πρέπει όλοι μαζί να κάνουμε την έφοδο, άσχετα από απώλειες. Βγήκαμε όλοι από το φυλάκιο, μαζί μ' αυτούς και εγώ με μόνο το όπλο μου, αφού άφησα στο φυλάκιο το γυλιό μου. Πήγαινα κοντά στο Σπυρόπουλο. Ο σαλπιστής χτύπαγε το "προχωρείτε". Ο ταγματάρχης και η παρέα του καλυφθήκανε πίσω από ένα βράχο και από εκεί έδινε διαταγές. Αλλά ακριβώς εκείνη τη στιγμή που φώναζε σκάει ένα βλήμα πυροβολικού στο βράχο που ήταν ο κ. ταγματάρχης σκορπώντας χίλια κομμάτια βλήματα και χαλίκια, ακόμα όμως και τον πανικό στον κ. ταγματάρχη και την παρέα του. Και τους είδαμε ν' αποχωρούν τρέχοντας τον κατήφορο. Εμείς πιάσαμε θέσεις στο ύψωμα. Δεν κάναμε βέβαια επίθεση γιατί οι δυνάμεις μας ήταν λίγες. Αλλά παρ' όλα τα πολλά πυρά του εχθρού κρατήσαμε. Υποχώρησαν οι Ιταλοί αφού πιέστηκαν από μας και από δεξιά και αριστερά αργότερα όταν συντονιστήκαμε και προχωρήσαμε και εμείς.

Οι Ιταλοί σ' αυτό το διάστημα δεν χτυπούσαν με το πυροβολικό τους μόνο τις θέσεις μας, αλλά και τα γύρω χωριά. Δεν ξεχνώ μια σκηνή και το μοιρολόι που ακουγόταν από ένα χωριουδάκι που ήταν πλησίον στο φυλάκιο. Κτίσματα νομίζω το λέγανε. Είχε σκάσει μέσα στο χωριό οβίδα και σκότωσε πολλούς φαίνεται, σκορπώντας το θρήνο και τον οδυρμό στους συγγενείς και χωριανούς.

Μετά απ' αυτό το σημείο φύγαμε από τα σύνορά μας και πέσαμε στο αλβανικό έδαφος. Στην πεδιάδα του Αργυροκάστρου αφήνοντας πίσω μας όλο το έδαφος από το Δερβενάκι μέχρι την Κα-

καβιά, που έγιναν σημαντικές μάχες. Κατάσπαρτο, όχι μόνο από νεκρούς Ιταλούς αλλά και πλήθος εφόδια, πυρομαχικά, βουνά ολόκληρα από κάσες, πυροβόλα, αυτοκίνητα, τανκς, χώρια τρόφιμα με κονσέρβες, κάσες ολόκληρες με γαλέτες και πολλά άλλα που χρησιμοποιούσαν οι ραφινάτοι Ιταλοί. Αυτά όλα μαρτύραγαν την άτακτη φυγή τους. Και πραγματικά, η υποχώρησή τους ήταν γρήγορη και άτακτη. Το κύριο σώμα του στρατού τους κρατήθηκε στο φονικό οχυρό Τεπελένι, ενώ έμειναν πίσω μικρά τμήματα οπισθοφυλακή με τα οποία ερχόμασταν σ' επαφή και σε αψιμαχίες. Αλλά και μ' αυτούς οι μάχες ήταν σκληρές και θανατηφόρες όπως θα δούμε παρακάτω. Το τάγμα μας στρατονίσθηκε σ' ένα χωράφι με ελιές. Η ομάδα μου ξανασυγκροτήθηκε. Εκεί σ' αυτό το χωράφι με τις ελιές, κοντά στο Αργυρόκαστρο, στήσαμε τις σκηνές στο λασπωμένο έδαφος. Η ανασυγκρότηση έγινε από άντρες έφεδρους παλαιότερων κλάσεων, δεδομένου ότι από τους παλιούς της ομάδας μου έμεινε μόνο ένας σκοπευτής του οπλοπολυβόλου. Οι νέοι ήταν μισαρβανίτες από την περιοχή Αταλάντης. Δεν είχαν δοκιμαστεί μαζί μου σε μάχες, αφού ήμουν τραυματίας. Αλλά από πλιάτσικο, καθώς διαπίστωσα το λίγο διάστημα που ήμασταν μαζί, είχαν μεγάλη επίδοση. Προμηθεύονταν τα πάντα. Εγώ είχα και το φίλο και χωριανό μου Γιουρνά, που ήταν κοντά στο λοχαγό και όλο και κάπως προνομακιά ήταν η θέση μου για τις προμήθειες.

Ο καιρός αγρίεψε, βροχές ασταμάτητες, κρύο. Κοιμόμασταν μεσ' τη λάσπη. Η ψείρα, από την απλυσιά που τα ρούχα μας κόλλησαν απάνω μας δυο μήνες τώρα, πλήθυνε, κυριέψε όλο το σώμα μας. Εμένα ευτυχώς η μητριά μου μου έστειλε δυο ολόμαλλες φανέλες χωριάτικες, χοντρές. Όταν άλλαζα τις έβαζα τότε από τη μια μεριά, τότε από την άλλη. Αυτό το έκανα όλο αυτό το διάστημα των 6 μηνών του πολέμου.

συνέχεια στο επόμενο

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

»Όχι μόνο αυτά, αλλά κάθισε κάτω και μου αράδιασε, για πρώτη φορά, τα περιουσιακά του στοιχεία. Μου 'δωσε το μερίδιο που μου ανήκε και σε ακίνητα και σε χρήμα:

»"Κοίταξε μην τα σκορπίσεις, τα χεριά σου κλειστά. Σου εύχομαι να τα κάνεις χίλιες φορές περισσότερα", μου 'πε την ώρα που υπέγραφε το συμβόλαιο: Καλός γονιός, βράχος δικαιοσύνης, ευχές, όλο ευχές άκουγα πάντα από το στόμα του. Από την άλλη μεριά, κατάρες, κατάρες.

»Ας είναι, ξεκίνησα τη ζωή μου με μια γυναίκα που μ' άρεσε, που μου ταίριαζε και της ταίριαζα. Στην αρχή μέναμε σ' ένα σπίτι από αυτά που μου 'δωσε ο πατέρας μου στην Καστελα κι εργαζόμουν ως υπάλληλος σ' ένα κρεοπωλείο στην αγορά του Πειραιά. Εκεί δούλευε κι ο φίλος μου ο Λάζαρος. Εκείνος ήξερε πολύ καλά τη δουλειά.

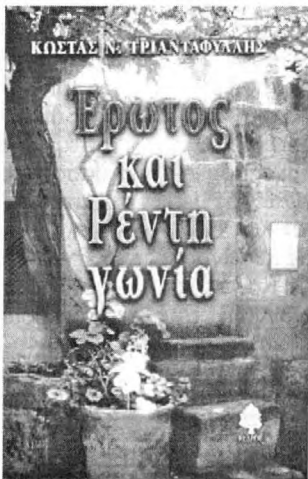
»Ακόμα κι η δουλειά που έκανα ενοχλούσε τη μάνα μου:

»"Άκου υπάλληλος στην κρεαταγορά! Ο γιος μου χασάπη! Μας ξεφτίλισε".

»Ίσως η περιουσία που μου έδωσε ο πατέρας μου να ήταν αρκετή για να ζήσω εγώ και τα παιδιά μου. Όμως έκανα χρήση μόνο κάποιων μετρητών για να ανοίξω μαζί με το φίλο μου το Λάζαρο ένα δικό μας κρεοπωλείο σ' ένα πολύ καλό σημείο του Πειραιά. Αργότερα, που εγώ ασχολήθηκα με το χονδρεμπόριο κρεάτων, εκείνο το μαγαζί το άφησα στο φίλο μου. Ότι μου έδωσε ο πατέρας μου, εδώ και σαράντα έξι χρόνια, όχι μόνο υπάρχουν ακό-

μα, αλλά τα πολλαπλασίασα. Εάν δε μου τύχαιναν τόσα κακά στη ζωή μου, η ευχή του πατέρα μου θα είχε, στην κυριολεξία, επαληθευτεί εκατό τοις εκατό.»

«Στην Καστελα έμεινα οχτώ χρόνια, ώσπου μια μέρα βρέθηκα με τη γυναίκα μου και τα δυο μου αγόρια σ' αυτήν εδω την περιοχή. Μας άρεσε πολύ. Ήταν βέβαια ερημιά τότε, τις νύχτες ουρλιάζανε τα τσακάλια. Αυτό ήτανε που μάζεψε εμάς. Αγοράσαμε τότε αρκετά οικόπεδα σε διάφορα σημεία, από τα οποία μερικά υπάρχουν ακόμα και σήμερα. Ένα απ' αυτά είναι και τούτο δω. Είναι δυο στρέμματα περίπου. Χτίσαμε το ισόγειο τότε και μετακομίσαμε εδω. Ένα χρόνο αργότερα γεννήθηκε κι ο μικρός γιος, ο Παναγιώτης. Εδώ

στη γειτονιά δεν υπήρχε άλλο σπίτι, θυμάμαι ο πιο κοντινός μου γείτονας ήταν περίπου πεντακόσια μέτρα από δω. Άσφαλτος υπήρχε μόνο στη Μεσογειών, τούτη την περιοχή τη λέγανε τότε "στου χασάπη" κι εννοούσαν, φυσικά, εμένα.

»Κάναμε σύλλογο, κάναμε προσπάθειες, διαθέσαμε πολλά λεφτά, να φέρουμε ρεύμα, νερό, τηλέφωνο.

»Τ' όνειρο της γυναίκας μου ήτανε να χτίσει και κάποιος άλλος εδω κοντά για να 'χει παρέα. Δεν μπορώ να πω, είχε δίκιο. Εγώ, βλέπεις, έφευγα τη νύχτα για την αγορά και της στοίχιζε πολύ όσο να φέξει. Αυτό ήτανε και το μοναδικό μου πρόβλημα ή, καλύτερα, η μοναδική αιτία που τσακωνόμαστε:

»“Τι να κάνω τα χρήματα, μήπως μπορούμε να τα χαρούμε; Μόνο ένα σαββατόβραδο, κι αυτό μισό, μας έχει μείνει. Δουλειά, δουλειά, δουλειά. Λεφτά, λεφτά, λεφτά”.

»Είχε δίκιο. Όμως παρατάς μια δουλειά που δημιούργησες και που πάει πολύ καλά;

»Είχε κυκλοφορήσει στο σύλλογο ως φήμη ότι το ακριβώς απέναντι οικόπεδο το ‘χει αγοράσει κάποιος βιομήχανος και όπου να ‘ναι θα χτίσει. Η γυναίκα μου δεν πολυχάρηκε:

»“Βιομήχανος, οχ, καλύτερα να μην έρθει. Αυτοί είναι κάτι ψηλομύτες, θα μου σπάνε τα νεύρα με τα κατώματα τους. Από δω η γυναίκα του χασάπη, απέναντι η σύζυγος του βιομηχάνου”.

»“Όχι και χασάπη, βρε γυναίκα, έμπορος κρεάτων, ή, για να κυριολεκτούμε, χονδρέμπορος”, της λέω.

»Ούτε αυτό της άρεσε.

»“Άσε πρώτα να έρθουν να χτίσουνε, μπορεί να ‘ναι απλοί οι άνθρωποι, θα στενοχωριόμαστε με την ιδέα ότι μπορεί κάποιοι άνθρωποι που θα χτίσουν κάποτε απέναντι να είναι ψηλομύτες;”

»Δεν πέρασε πολύς καιρός, και κάποιο πρωινό μου τηλεφώνησε η γυναίκα μου χαρούμενη για να μου πει πράγματι την ευχάριστη ειδηση:

»“Ήρθανε απέναντι και μετράνε, θα χτίσουνε. Τι βιομήχανος μου ‘λεγες, καλέ, υπάλληλοι είναι οι άνθρωποι σε μια βιομηχανία”.

»Ανακουφίστηκα που τα πράγματα ήρθαν έτσι, ώστε να μην αισθάνεται η γυναίκα μου άσχημα, αλλά προπάντων που θα ερχότανε κάποια οικογένεια κοντά μας.

» “Είναι ένα υπέροχο ανδρόγυνο, αρκετά πιο νέοι από εμάς. Απλοί, χαρούμενοι, γελαστοί. Έχουν κι εκείνοι τρία παιδιά πολύ μικρότερα από τα δικά μας, δόξα σοι ο Θεός”: Ελαμψε το πρόσωπο της γυναίκας μου από χαρά. Εμένα μου έφτανε αυτό.

»“Θα τους φωνάξω μια Κυριακή να φάμε στο σπίτι”, μου λέει.

»“Έτσι κάμε”, της αποκρίθηκα.

»Την επόμενη Κυριακή, κατά τις δέκα το πρωί, οι πολυπόθητοι γείτονες έκαναν την εμφάνισή τους. Στάθηκαν για λίγο στο οικόπεδό τους και κουβέντιαζαν για τα σχέδια κτλ., έχοντας μαζί τους τα τρία παιδιά τους.

»“Σήκω, πήγαινε να τους συστηθείς, να τους καλωσορίσεις”, μου λέει η γυναίκα μου. “Γέλα, μην είσαι κατσούφης, τους βλέπεις πώς γελάνε, αυτό είναι ανδρόγυνο!”

»Έτσι έκαμα, πέρασα απέναντι, τους μίλησα, συστηθήκαμε. Άρη τον έλεγαν εκείνον, και τη γυναίκα του Βάνα. Η πρώτη εντύπωση ήταν πράγματι πολύ καλή. Είχε δίκιο η γυναίκα μου. Ο Άρης, ένας ψηλός αρρενωπός άνδρας περίπου σαράντα χρόνων, και η Βάνα μια μετρίου αναστήματος καστανόξανθη γυναίκα, αρκετά όμορφη, με μεγάλα γαλανά μάτια. Και οι δυο σεμνά ντυμένοι, με πηγαία, καλοσυνάτη έκφραση στο πρόσωπο, που αιχμαλώτιζε.

»Είπαμε πολλά για την περιοχή, για το οικόπεδο και για το σχέδιο του σπιτιού που είχαν κατά νου να χτίσουν. Αργότερα, τους έφερα από εδώ για φαγητό. Για τη γυναίκα μου ήταν μια ξεχωριστή μέρα:

»“Να σας έχει ο Θεός καλά, και να μας έρθετε γρήγορα εδώ κοντά μας, να ζωντανέψει ο τόπος”, έλεγε και ξανάλεγε στους μέλλοντες γείτονες της.

»Δεν μπορώ να πω, κι εμένα μου έκαναν πολύ καλή εντύπωση αυτοί οι άνθρωποι. Δε φαινότουσαν κουμπωμένοι. Ήταν αυθόρμητοι, αλλά απ’ το στόμα τους δεν έβγαιναν περιττές κουβέντες. Απ’ ό,τι έδειχναν τα πράγματα, μας έτυχαν καλοί γείτονες, τα παιδιά μας δεν ήσανε τόσο τυχερά. Δεν ταιριάζανε οι ηλικίες τους, όμως κάποιες φορές έβρισκαν κάτι κοινό για να απασχοληθούν.

συνέχεια στο επόμενο

Επιστολές προς την Αδελφότητα

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

ΠΡΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
“Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ”

Κηφισιά, 24.05.2007

Αξιότιμοι Κύριοι,

Καταρχάς θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την από 14.05.2007 επιστολή σας και να σας συγχαρώ για το έργο σας αναβάθμισης του Ιστορικού & Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού. Επίσης, ιδιαίτερα σας ευχαριστώ για το βιβλίο που μου στείλατε, με την αφιέρωσή σας.

Σας ενημερώνω όμως ότι, από το 2004 δεν ασχολούμαι πλέον με τον κλάδο Υπηρεσιών Ασφαλείας και η σχέση μου με την εταιρεία Group 4 Securitor έχει περιοριστεί στην συμμετοχή μου ως Μέλος του Δ.Σ. Την περίοδο αυτή κατέχω την θέση του Προέδρου Δ.Σ. στον Οργανισμό Κεντρικής Αγοράς Αθηνών Α.Ε., που αποτελεί μια Δ.Ε.Κ.Ο.

Πάντως, με χαρά θα βοηθήσω στο έργο σας και σας γνωρίζω ότι ήδη, με την μεσολάβησή μου, εγγραφήκε από την G4S η δωρεά ενός συστήματος ασφαλείας (βλ. συνημμένο φάκελο εγγράφων). Ιδιαίτερη προσοχή, όμως, πρέπει να δοθεί και στην συνέχεια για την σωστή λειτουργία του συστήματος ασφαλείας, και όχι μόνο...

Εύχομαι ολόψυχα *Καλή Επιτυχία* στο έργο σας!

Με εκτίμηση,
Παντελής Κουβέλης

ΠΡΟΣ:
Διοικητικό Συμβούλιο
ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ
“Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ”

Κωδ. Μηνύματος 21739
Αθήνα, 21/5/2007

Αγαπητοί κύριοι,

Σε συνέχεια του αιτήματός σας προς την εταιρία και προς τον αντιπρόεδρο της εταιρίας μας κ. Π. Κουβέλη, με ιδιαίτερη χαρά σας ανακοινώνουμε ότι ο πρόεδρος της εταιρίας κ. Α. Πατεράκης ενέκρινε τη **δωρεά** του συστήματος ασφαλείας για το μουσείο του Παλαιού Μικρού Χωριού.

Σε συνέχεια της ανάλυσης κινδύνων και συνεννόησης που είχαμε μαζί σας, αναφορικά με τη σύνθεση και τη λειτουργικότητα του ηλεκτρονικού συστήματος και των υπηρεσιών ασφαλείας που ικανοποιούν πλήρως τις ανάγκες σας και αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τους κινδύνους που σας απασχολούν, σας παραθέτουμε περιγραφή του απαιτούμενου εξοπλισμού καθώς και τεχνικές υποδείξεις για την άρτια τοποθέτηση της καλωδίωσης που θα γίνει από ηλεκτρολόγο σας, έχοντας την πεποίθηση ότι έτσι ανταποκρινόμαστε πλήρως στις συνολικές ανάγκες σας.

Στην παρούσα επικοινωνία έχουμε συμπεριλάβει πληροφορίες για την εταιρεία και τις δραστηριοτήτες μας.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε συμπληρωματική πληροφορία ή διευκρίνιση.

Με τιμή
Για την G4S SECURITY SYSTEMS S.T.A.
Πάνος Κοντολέων
Commercial Manager

Αγαπητοί μας,

Ευχόμαστε πάντα υγεία. Και εμείς για την ώρα πάμε καλά.

Θέλω να σας ευχαριστήσω για το βιβλίο και τα περιοδικά. Είναι πραγματικά θησαυρός η εξερεύνηση του παρελθόντος και τα νέα στο περιοδικό. Μας δίνει μια συνεχή επαφή με τον τόπο μας, προπαντός για μας εδώ, που ζούμε έτσι λιγάκι πιο κοντά στα τόσο αγαπημένα νέα και πρόσωπα.

Είμαστε όλοι υπερήφανοι για την συνεχή πρόοδο του χωριού μας από πολλά χρόνια.

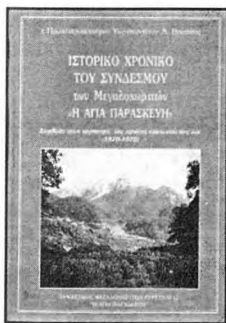
Τους χαιρετισμούς μας σε όλους.

*Κώστας Ι. Κουτσούκης
Silver Spring, USA*

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

*Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται
στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως Ευρτανές, την Ευριτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη*

+Πρωτοπρεσβύτερου Κων. Βαστάκη,
Ιστορικό Χρονικό του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών "Η Αγία Παρασκευή",
Εκδόσεις Βασιλόπουλου, Αθήνα, 2007

Με τον παραπάνω τίτλο κυκλοφόρησε το καλαίσθητο βιβλίο, που αναφέρεται στην ιστορική διαδρομή και δράση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών. Συγγραφέας ο πρωτοπρεσβύτερος Κων. Βαστάκης, ο

οποίος διετέλεσε και πρόεδρος του Συνδέσμου. Στην έκδοση αυτή καταγράφονται πολύτιμα στοιχεία για την ιστορία του Συνδέσμου, τις δραστηριότητές του και τη μεγάλη συμβολή του στην ανάπτυξη του Μεγάλου Χωριού Ευριτανίας πάνω από έναν αιώνα τώρα.

Εμπνευστές της συλλογικής δράσης ήταν οι Μεγαλοχωριτές μετανάστες της Πόλης και αξίοι συνεχιστές τους όσοι εγκαταστάθηκαν αργότερα στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

Ο π. Κωνσταντίνος κινείται με άνεση

και αφηγηματική γλαφυρότητα στο χώρο του Συνδέσμου αλλά και του χωριού. Ο πολύχυμος λόγος του αγκαλιάζει όχι μόνο τις πολλές και ποικίλες δραστηριότητες του Συνδέσμου αλλά και τις εκκλησιές τα μνημεία, τα σχολεία, τα κοινωνικά – εκπολιτιστικά – εξωραϊστικά – τουριστικά έργα στο χωριό, τις ιστορικές καταβολές του χωριού και τη συμμετοχή του στους αγώνες του έθνους.

Χορηγός της έκδοσης είναι ο γιατρός Τάσος Κοντομέρκος, πρόεδρος του Συνδέσμου, στη μνήμη του αδελφού του, αοιδίμου κυρού Τιμοθέου, Μητροπολίτου Κεντρώς Αφρικής.

Το *Ιστορικό Χρονικό του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών* είναι ένα αξιόλογο βιβλίο, αφιέρωμα, στην ανιδιοτελή προσφορά των ιδρυτών, των Διοικητικών Συμβουλίων, αλλά και των μελών του Συνδέσμου, που συνέβαλαν ποικιλότητα στους ευγενείς σκοπούς του. Όπως πολύ χαρακτηριστικά τονίζει ο π. Κωνσταντίνος στον πρόλόγο του: Σ' αυτούς το αφιερώνω "εις οσμίν ευωδίας" με τη διάπυρη ιερατική μου ευχή: γι' αυτούς μεν να είναι αιώνια η μνήμη τους, για μας δε, τους επιζώντες τους αεί "περιλειπομένους" να είναι επίσης φωτεινό και καθοδηγητικό το

παράδειγμά τους προς μίμηση, φιλεργία και αγάπη”.

Γιάννης Ν. Κουφός: **Ο Κήπος των Ηρώων: Ιστορικό Οδοιπορικό στον κήπο των Ελεύθερων Πολιορκημένων στο Μεσολόγγι**. Έκδοση ΑΙ.ΠΟ.Ε., Αθήνα, 2007

Πρόκειται για το τελευταίο έργο του δημοσιογράφου και συγγραφέα Γιάννη Κουφού, που εκδίδεται, μεταθανατίως, χάρη στην έμπνευση, πρωτοβουλία και στήριξη της Αιτωλικής Πολιτιστικής Εταιρείας. Όπως ο

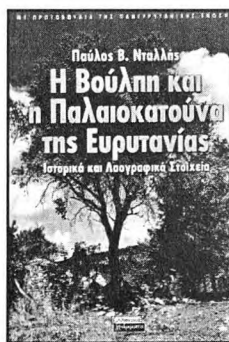
ίδιος ο αείμνηστος συγγραφέας σημειώνει στον πρόλογό του: *“Το βιβλίο αφιερώνεται στην ιερή σκιά των Προμάχων του Μεσολογγίου: Μεσολογγιτών, Στερεοελλαδιδών, Ηπειρωτών, Σουλιωτών, Πελοποννησίων, Επτανησίων, Θεσσαλών, Μακεδόνων, Κυπρίων και των άλλων Ελλήνων που αγωνίσθηκαν και έπεσαν στις πολιορκίες και στην Έξοδο. Των αμάχων της πόλης που συμμερίσθηκαν μέχρι τέλους τα δεινά των πολιορκιτών και των φιλελλήνων που συμπολέμησαν και συνέμειξαν το αίμα τους με το αίμα των υπερασπιστών του”*.

Ο συγγραφέας με λιτό λόγο εξιστορεί πολεμικά γεγονότα των δύο πολιορκιών του Μεσολογγίου με αποκορύφωση το δράμα της Εξόδου. Ερευνά το ρόλο, τόσο των ηρώων, αρχηγών, όσο και των απλών αγωνιστών με τα γυναικόπαιδα που επιχείρησαν την ηρωική Έξοδο. Τα ηρωικά αυτά πρόσωπα, που αγωνίσθηκαν για την ελευθερία συμβολίζει ο “Κήπος των Ηρώων” και ανασταίνει με το βιβλίο του αυτό ο αείμνηστος Ι. Κουφός. Όπως γράφει στο εισαγωγικό σημείωμα *“...ο Κήπος των Ηρώων δεν εί-*

να μόνον ο ιερός χώρος περιουλογής, μνήμης και τιμής στους μεγαλάνυμους, επώνυμους και ανώνυμους προμάχους της εθνικής και πανανθρώπινης ελευθερίας, αλλά και ένας μνημειακός τόπος, πηγή γήσιας αισθητικής απόλαυσης”.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στην Αιτωλική Πολιτιστική Εταιρεία, που αποφάσισε την έκδοση αυτή, όχι μόνο *“για να συμβάλει στην πληρέστερη, εντελέστερη και καλύτερη ενημέρωση όσων με δέος και σέβας επισκέπτονται τον ιερό χώρο, διευρύνοντας τα όρια της ανθρωπίνης και της εθνικής τους αυτογνωσίας”* αλλά και *“για να αποτίσει την προσηκουσα τιμή στη μνήμη του αλησμόνητου Γιάννη Ν. Κουφού, πνευματικού τέκνου, λάτρη και θαυμαστή της Ιερής Πολιτείας”*.

Παύλος Β. Νταλλής: **Η Βούληη και η Παλαιοκατούνα της Ευρυτανίας: Ιστορικά και Λαογραφικά Στοιχεία**, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2007.

Το βιβλίο περιλαμβάνει τρία μέρη. Στο πρώτο, καταγράφεται η ιστορία και τα κοινά σημεία και των δυο χωριών, της Βούληης και της Παλαιοκατούνας. Στο δεύτερο, υπάρχουν δυο ξεχωριστά κομμά-

τια. Το ένα αφορά τη Βούληη και το δεύτερο την Παλαιοκατούνα. Στο τρίτο, παρατίθενται τα κοινά λαογραφικά στοιχεία και των δυο αυτών χωριών.

Όπως γράφει στον πρόλογό του βιβλίου ο καθ. Κλ. Κουτσούκης: *“Το αγνό ενδιαφέρον του συγγραφέα τον κάνει να σκύψει πάνω στην πατρική γη, να εξιχνιάσει το ιστορικό παρελθόν και το παρόν της. Να την δει με τα πολλά πρόσωπα και τις ποικίλες μορφές, που παίρνει με το πέρασμα των αιώνων. Από την αρχαία, την προχριστιανική εποχή, ως την τουρκοκρατία και*

την εποχή μας. Είναι ολοφάνερα στην αφήγηση και στις πολλές λυρικές περιγραφές του, τα βαθιά του αισθήματα αγάπης και συμπόνιας, που τον διακατέχουν για τους ανθρώπους και των δυο χωριών”.

Πράγματι, μέσα από τις ωραιότερες περιγραφές της Θρησκευτικής, αγροτικής, ποιμενικής και κοινωνικής ζωής ξεπηδούν οι σχέσεις των χωριανών μεταξύ τους, που δημιουργούν δεσμούς μιας ολόκληρης ζωής. Μέσα από την ιστορική και λαογραφική έρευνα έρχονται στο φως πολύτιμα στοιχεία για δυο γειτονικά πανέμορφα χωριά της Ευρυτανίας.

Το πλούσιο υλικό του βιβλίου είναι προϊόν μακρόχρονης ερευνητικής δουλειάς του συγγραφέα, η οποία τιμήθηκε με έπαινο από το Λαογραφικό Τμήμα της Ακαδημίας Αθηνών, το 1982. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια, τόσο στον κ. Παύλο Νταλλή για την αξιόλογη αυτή προσφορά στον τόπο του, αλλά και την Ευρυτανία γενικότερα, όσο και στην Πανευρυτανική Ένωση που υιοθέτησε και συνεβαλε αποφασιστικά στην έκδοση του βιβλίου.

Ιωάννης Χ. Καρυδάς: **Ψηφιακές Πόλεις, Κοινωνία – Ψυχολογία – Διαδίκτυο – Αστική Γειτονιά**
Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2007

Εκ πρώτης όψεως ξενίζει ο τίτλος και το περιεχόμενο του βιβλίου αυτού, που έγραψε ο κ. Ι. Καρυδάς, που έζησε και δούλεψε πολλά χρόνια στην Ευρυτανία. Το βιβλίο αυτό εντάσσεται στη σύγχρονη

“κοινωνία της πληροφορίας”, η οποία απαιτεί και χρησιμοποιεί μια καινούργια γλώσσα και ορολογία.

Περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο

συγκροτείται η σύγχρονη αστική κοινωνία, τόσο στο φυσικό επίπεδο των πόλεων (μορφή, λειτουργία, πολιτισμός, καθημερινή ζωή), όσο και μέσα από τις τεχνολογίες πληροφορικής.

Οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας, οι τρόποι παραγωγής τους αλλά και χρήσης τους, μεταβάλλουν τη δομημένη πραγματικότητα της αστικής κοινωνίας, επηρεάζουν με ραγδαίους ρυθμούς τις διαδικασίες της οικονομίας και της αστικής κοινωνικής ζωής.

Είναι ένα πρωτότυπο και ενδιαφέρον βιβλίο, που πέραν από τον σχετικό επιστήμονα ή ερευνητή, απευθύνεται και στον απλό πολίτη, που ενδιαφέρεται για τις νέες συνθήκες συγκρότησης και ανάπτυξης της πόλης και του χώρου γύρω του.

Νίκος Μπακογιάννης: **Οι Στρατοκράτες**, Εκδόσεις Πάραλος, 2007

Το νέο έργο του Νίκου Μπακογιάννη, **Οι Στρατοκράτες**, κέρδισε το Β΄ Κρατικό Βραβείο Θεάτρου 2006. Πρόκειται για ένα θεατρικό έργο σε δύο μέρη, που προλογίζει η διακεκριμένη καθηγήτρια και Πρύτανης του Πανεπιστημίου

των Παρισίων κ. Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ.

Η υπόθεση του έργου εκτυλίσσεται στην περίοδο της δικτατορίας των συνταγματαρχών (1967-1974), τότε που επικρατούσαν οι στρατοκράτες. Μια περίοδος που ο συγγραφέας την έζησε στο πετσί του. Στο ξετύλιγμα της υπόθεσης θα συναντήσουμε τα τραγικά πρόσωπα του έργου, που δεν είναι άλλοι από τους αντιστασιακούς, που έγκλειστοι ζούνε το εθνικό και προσωπικό τους δράμα

μαζί. Ξεχωρίζει σε ολόκληρο το έργο του τούς “γνήσιους” από τις “μαϊμούδες” αντιστασιακούς.

Όπως εξομολογείται στον σύντομο πρόλόγό του: “*Είμαι γνωστός πολέμιος εκείνων που καμώνονται τάχατις τους αντιστασιακούς... τους θεωρώ “μαϊμούδες αντιστασιακούς” κι απ’ ότι θυμάμαι δεν τους συνάντησα ποτέ μπροστά μου να αγωνίζονται. Ντρέπομαι να αναφέρω τη λέξη “αντιστασιακός” αν και η οικογένειά μου έδωσε αγώνες γι’ αυτόν τον τόπο”. Ως γνωστόν ο Νίκος είναι αδελφός του αεί-*

μνηστου *Παύλου Μπακογιάννη.*

Ο Ν. Μπ. έχει στο ενεργητικό του, παράλληλα προς την ευδόκιμη καλλιτεχνική του πορεία στο θέατρο και τον κινηματογράφο, μια πλούσια συγγραφική παραγωγή σε θεατρικά έργα, κινηματογραφικά σενάρια και ποιητικές συλλογές. Όλα τα έργα του, ιδιαίτερα η πολιτική και δημοσιογραφική βιογραφία του αδελφού του “*Εντολή άνωθεν, δολοφονήστε τον Παύλο Μπακογιάννη*” παραπέμπουν σε έναν ταλαντούχο πνευματικό άνθρωπο και γνήσιο Ευρυτάνα.

ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Σημαντικές πανευρυτανικές εκδηλώσεις έγιναν το καλοκαίρι που μας πέρασε. Καταγράψαμε μερικές απ’ αυτές, με χρονολογική σειρά:

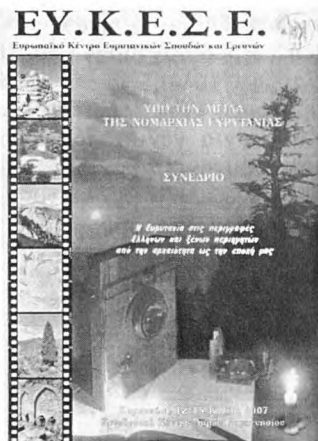
- Το Συνέδριο που οργάνωσε στο Καρπενήσι (12-15 Ιουλίου 2007) το **Ευρωπαϊκό Κέντρο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών (ΕΥΚΕΣΕ)**. Το θέμα του συνεδρίου ήταν: “*Η Ευρυτανία στις περιγραφές Ελλήνων και ξένων περιηγητών από την αρχαιότητα ως την εποχή μας*”. Ένα συνέδριο που στόχευε στην διαχρονική εικόνα της Ευρυτανίας και των ανθρώπων της και για το οποίο μίλησαν 45 επιστήμονες, καθηγητές και ιστορικοί ερευνητές.

Στο Μικρό Χωριό οι 100 και πλέον συνέδριοι απόλαυσαν, την τελευταία μέρα του συνεδρίου, τα μαγειρευτά εκλεκτά φαγητά και την περιποίηση του Τάκη Τζαβέλη, μαζί με τη γραφικότητα της πλατείας του παλιού χωριού, δίπλα στις υπεραιωνόβιες βρύσες της.

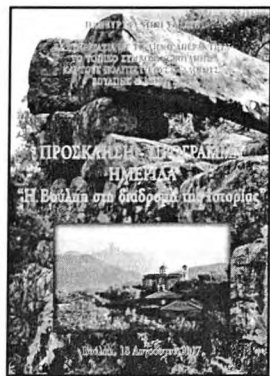
- Μια εβδομάδα αργότερα, η **Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων (Ο.Ε.Σ.)** οργάνωσε το πανευρυτανικό αντάμωμα στην τοποθεσία “Σωτήρα” της Φραγκίστας (22-23 Ιουλίου 2007). Εκκλησιασμός, αρτοκλασσία, χαιρετισμοί αλλά και θέατρο σκιών, χορευτικό συγκρότημα, ορχήστρα, δωρεάν βιβλία στους νέους ήταν μερικές από τις εκδηλώσεις του πλούσιου πανηγυρικού προγράμματος.

Ευρυτάνες και ξένοι από όλες τις ηλικίες και προπαντός νέοι ξεφάντωσαν με παραδοσιακή και σύγχρονη μουσική και χορό.

• Η Πανευρυτανική Ένωση οργάνωσε ημερίδα με θέμα “Η Βούλπη στη διαδρομή της ιστορίας”, που πραγματοποιήθηκε στην πλατεία της Βούλπης στις 18 Αυγούστου 2007. Συμμετείχαν περίπου 20 ομιλητές που αναφέρθηκαν, τόσο στην ιστορικότητα της Βούλπης και τις προσωπικότητες που ανέδειξε, όπως το μεγάλο πολιτικό Δ. Βουλπιώτη και άλλους, όσο και στο αρχαιολογικό ενδιαφέρον που έχει η περιοχή με τα κάστρα που σώζονται ακόμη κ.ά.

Οι κάτοικοι και οι τοπικοί σύλλογοι έδωσαν τον καλλίτερο εαυτό τους για την επιτυχία της εκδήλωσης αλλά και να ευχαριστήσουν όλους τους προσκαλεσμένους.

• Το “αντάμωμα της Καλλιακούδας” φέτος έγινε στις 19 Αυγούστου και συγκέντρωσε πολύ κόσμο όχι μόνο από τα γύρω χωριά της Καλλιακούδας, που οργανώνουν κάθε χρόνο την εκδήλωση, αλλά και από άλλα χωριά της Ευρυτανίας. Η γιορτή για την επέτειο της Μάχης της Καλλιακούδας (28-29/8/1823), ξεκίνησε πριν από περίπου ένα τέταρτο του αιώνα από τον δραστήριο αιεμνηστο Γιάννη Βράχα.

Μετά τη θεία λειτουργία χοροστατούντος του Μητροπολίτη μας κ. Νικολάου, την καθιερωμένη ομιλία από τον κ. Γιώργο Αθανασιά και την κατάθεση στεφάνων, ακολούθησε φαγητό και χορός στα γνωστά “Λακκώματα”.

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

Κοινωνικά

Η στήλη αυτή φιλοξενεί κοινωνικά γεγονότα Μικροχωριτών, τα οποία γνωστοποιούνται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας.

Πέτυχαν σε Ανώτατες Σχολές:

• Στη Σχολή Ικάρων, Τμήμα Μηχανικών, πέρασε φέτος ο *Ορέστης Μπούρας*, γιος του Μικροχωριτή Δημητρίου Μπούρα.

• Η *Τζένα Γκόση*, κόρη της Βασιλικής Φώλου-Ζησίμου, πέρασε φέτος στο *Τ.Ε.Ι. Πύργου*, Τμήμα Πληροφορικής και Μέσων Ενημέρωσης.

• Στο *Τ.Ε.Ι. Ναυπάκτου*, Τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων και Δικτύου, πέτυχε ο *Παναγιώτης Βενέτης*, γιος του Μικροχωριτή Κώστα Βενέτη.

Τους ευχόμαστε καλή επιτυχία στις σπουδές τους!

Γάμοι

* Στις 23 Ιουνίου 2007 έγιναν οι γάμοι της *Εβελίνας Β. Γάσπαρη* και του *Αλέξανδρου Κ. Σαρναντόπουλου* στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Αρετσούς Θεσσαλονίκης.

Η Εβελίνα είναι η εγγονή του Γιώργου και της Μαρίας Μώρη. Μετά τη στέψη, οι νεόνυμφοι μαζί με τους ευτυχείς γονείς (Χρυσούλα Σαραντοπούλου – Βασιλή και Καίτη Γάσπαρη), τους συγγενείς και φίλους γλέντησαν ως τις πρώτες πρωινές ώρες, σε ξενοδοχείο της Περαιάς.

* Στις 22 Σεπτεμβρίου 2007, παντρεύτηκαν η Όλγα Παπαδημητρίου και ο Δημήτρης Δημόπουλος. Η Όλγα είναι κόρη του Νίκου και της Δήμη-

τρας και εγγονή της Όλγας Παπαδημητρίου.

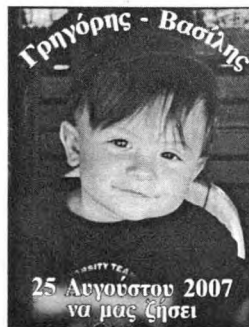
Ο γάμος έγινε στην εκκλησία του Αγίου Σώστη Αθηνών με την παρουσία και τις ευχές πολλών συγγενών, συγχωριανών και φίλων.

Ευχόμαστε στα νέα ζευγάρια να ζήσουν ευτυχισμένα

Βάφτιση

* Από την Νέα Υόρκη ήλθαν το καλοκαίρι η *Ευαγγελία* και ο *Πάυλος Αναγνωστάκης* για να βαπτίσουν τον πρώτο τους γιο. Η Ευαγγελία είναι κόρη του Βασιλή και της Βούλας Τώμου και εγγονή της Ροδάνθης και του Γιώργου Κυρίτη.

Η βάφτιση έγινε στην Αγία Σωτήρα του χωριού στις 25 Αυγούστου 2007 με ευτυχείς νονούς τον Γιώργο Β. Τώμο και την Κατερίνα Π. Κυρίτη, που έδωσαν στο νεοφώτιστο το όνομα: *Γρηγόρης – Βασίλης*.

Μετά τη βάφτιση ακολούθησε τραπέζι και χορός με παραδοσιακή ορχήστρα στην πλατεία του χωριού.

Ευχόμαστε στο Γρηγόρη-Βασίλη νάνι πάντα γερός και τυχερός!

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 15/5/2007 – 15/11/2007

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Δ.Σ. της.

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Γιοβάνης, Κωνσταντίνος	2007	20
Παπακωνσταντίνου Αριστείδης	2008-2009	40
Ζωγράφος Δημήτριος	2007	20
Τσιμπογιάννη Αθηνά	2007	20
Τσίρου Φρόσω	2007	10
Ξεκάρφωτος Δημήτριος	2007-2008	100\$
Μπίρτσας Παύλος	2007-2009	60
Λαϊνη – Κόνιτς Ελένη	2008-2009	100\$
Δερματά Ιωάννου, Αναστασία	2007	50
Τσινιάς Χρίστος	2007	20
Δερματά-Κωνσταντάρα Μαρίνα	2007	50
Δερματάς Δημήτριος του Ιωάννου	2007	50
Κάρας Δέσποινα	2007	30
Μώρης Γεώργιος	2007	20
Γάσπαρης Βασίλης – Καίτη	2007	20
Μπάκη Ματίνα	2007	20
Μπάκης Δ. Χαράλαμπος	2007	20
Ματσούκα Βασιλική	2007	20
Κομπορόζος Αρμάνδος	2007	20
Μπαζιώνη Ελένη	2007	20
Αϊβαλιώτη Σαββούλα	2007	20
Θάνος Δ. Κώστας	2005-2007	40
Κωστοπούλου Ελένη	2006-2008	50
Πετροπούλου Λίτσα	2007	20
Καστροπούλου Μάρω	2007	20
Τσαρού Σία	2007	20
Μπετένιου Ρωξάνη	2007	20
Ζυγιάρη Ευφροσύνη	2004-2008	200
Ζαχαροπούλου Τασία	2007	20
Χατζοπούλου Βασιλική	2006-2008	50
Πολύζου Μύρτα	2006-2008	60
Φλώρος Παναγιώτης	2007	20
Μουτογιάννης Γιάννης	2008	20
Μουτογιάννης Χρήστος	2008	20
Τσινιάς Κώστας	2007	20

Φλέγγας Αναστάσιος	2007	20
Φλέγγας Αλέξανδρος	2007	20
Φλέγγας Δημήτριος	2997	20
Σάρρας Ηλίας	2007	20
Παπαδόπουλος Ιωάννης	2007	20
Καρανίκας Δημήτριος	2007	20
Κατσιγιάννη Άννα	2007	20
Νασιόπουλος Νίκος	2007	20
Αθανασοπούλου Γεωργία	2007	20
Κουτούκη Ντούλα	2007	20
Φατούρος Ελευθέριος	2007	20
Γαλανούδη Μαριάνθη	2007	20
Πλάκας Χρήστος	2007	20
Πλάκας Αθανάσιος	2007	20
Πλάκας Ευάγγελος	2007	20
Φωτίου Καλλιόπη	2007	20
Μήτσου Ελένη	2007	20
Ψυχογιός Κωνσταντίνος	2007	20
Βενέτης Παναγιώτης	2007	100
Γιαννόπουλος Σπύρος	2007	20
Καραγκιώζης Λάμπρος	2007	20
Μπαϊρακτάρη Σίσσυ	2007	20
Παναγιώτου Ελένη	2007	20
Σκορδά Μαρία	2007	20
Δερματά Σ. Αναστασία	2007	20
Καναρά Βασιλική	2007	20
Νάκα Άννα	2007	20
Αθανασόπουλος Αριστείδης	2007	20
Κομπορόζος Νάσος	2007	20
Παναγιώτου Αριστοτέλης	2007	20
Αζακάς Νικόλαος	2007	20
Κακούρα Μαρία	2007	50\$
Τσουκανά Βούλα	2007	25\$
Σιδέρη Ευαγγελία	2007	25\$
Κοντογιώργου Α. Καλλίτσα	2007	20
Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης	2007	20
Τσουτσουρας Μάκης	2007	20
Μπακογιάννης Γιάννης	2007	35
Παναγιώτου Νικόλαος	2007	20
Μίχος Κωνσταντίνος	2007	20
Κοντός Ιωάννης	2007	20
Αρμακάς Βασίλης	2007	20
Ζήσης Γεώργιος	2007	20

Κουβέλης Παντελής	2007	20
Μπακογιάννη-Ζαχαροπούλου Μαρία	2007	50\$
Βασιλόπουλος Στέφανος	2007	20
Μακρή-Αντωνοπούλου Μαριάνθη	2007	20
Πανάρα Άννα	2007	20
Δουλαβέρης Ευάγγελος	2007	10
Δουλαβέρης Αθανάσιος	2007	10
Ζάρα Φωτεινή	2007	20
Ντελή Βασιλική	2007	20

Συνδρομές Εξωτερικού

Ευχαριστούμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού για την εξόφληση των συνδρομών του περιοδικού που τους αποστέλλεται. Υπενθυμίζουμε ότι οι συνδρομές από το εξωτερικό θα πρέπει να στέλνονται με επιταγή στο όνομα:

Adelfotita Mikrohoriton "Η Metamorfofi tou Sotiros"

Η επιταγή θα πρέπει να είναι Τραπεζική (cashier's cheque or remittance), διότι προσωπικές επιταγές (personal cheques) δεν γίνονται δεκτές από τις Ελληνικές τράπεζες.

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 15/5/2007 – 15/11/2007

Όνοματεπώνυμο	Ευρώ
Ανώνυμος – Μικροχωρίτης από Αμερική, για τους σκοπούς της Αδελφότητας	\$200
Αυγερόπουλος Αυγέρης, στη μνήμη της συζύγου του Γεωργίας	100
Γάσπαρης Βασίλης – Καίτη, στη μνήμη Κασσιανής Μίχου	30
Κανούτα Αικατερίνη, στη μνήμη γονέων Βασιλικής και Ιωάννου Τσινιά	30
Βίγλας Κωνσταντίνος και Μαρία, στη μνήμη αδελφού Δημ. Αθανασόπουλου	50
Μούτσελου Παναγιώτα, στη μνήμη Αθανασίου Πλάκα	50
Αϊβαλιώτη Σαββούλα, στη μνήμη συζύγου, γονέων, αδελφών και ανηψιών	100
Πετροπούλου Λίτσα, στη μνήμη Αθανασίου Πλάκα	50
Ζυγιάρη Ευφροσύνη, στη μνήμη αδελφού της Αθανασίου Ι. Κουτσούκη	100
Τρικαλινού (Ζορμπαλά) Γιάννα, στη μνήμη γονέων και αδελφών	50
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη Αθανασίου Πλάκα	50
Κουτσούκης Γιάννης και Κούλα, στη μνήμη εξαδέλφου Γιάννη Πάππας	50
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία, στη μνήμη εξαδέλφου Γιάννη Πάππας	50
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη εξαδέλφου Γιάννη Πάππας	50
Τσιμπογιάννη Μαρία και Αθηνά, στη μνήμη μητρός Αγαπούλας Τσιμπογιάννη	50
Αρώνη Μαριάνθη, στη μνήμη συζύγου της Σταύρου	100
Αρώνης Ιωάννης, στη μνήμη πατρός του Σταύρου	100
Μουτογιάννη οικογένεια, στη μνήμη συζύγου, μητέρας και γιαγιάς Βασιλικής	60
Καλλιάνης Φίλιππος, υπέρ των σκοπών της Αδελφότητας	500
Φωτίου Καλλιόπη, στη μνήμη γονέων Αθανασίου και Μαρίας Πλάκα	50
Πλάκας Χρήστος, στη μνήμη γονέων Αθανασίου και Μαρίας Πλάκα	50
Σκορδά Μαρία, στη μνήμη συζύγου της Δημητρίου	20
Ζορμπαλάς Ιωάννης, υπέρ των σκοπών της Αδελφότητας	50
Κουβέλης Παντελής, υπέρ Αγίας Κυριακής	30
Μπακογιάννη-Ζαχαροπούλου Μαρία, στη μνήμη Αθανασίου Πλάκα	100\$
Παπαδημητρίου Όλγα, στη μνήμη συζύγου Δημητρίου και γονέων	100
Δερματά Αναστασία του Ιωάννου, στη μνήμη του συζύγου της Γιάννη	1.000
Μακρή-Αντωνοπούλου Μαριάνθη, στη μνήμη εξαδέλφης Μαργαρώς Μουχρίτσα	30
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη Αθανασίου Πλάκα	80

Δωρεές προς Ιερούς Ναούς του Χωριού

Δωρεές που έχουν δοθεί στον αιδ. π. Ν. Αζακά από 18/6/05 – 23/9/07

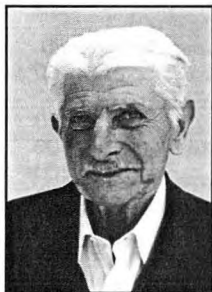
Όνοματεπώνυμο	Ιερός Ναός	Ευρώ
Αθηνά Τσιμπογιάννη, εις μνήμην μητρός Αγαπούλας	Αγ. Νικολάου	100
Μαρία Τσιμπογιάννη-Ζωγράφου » »	»	50
Σταυρούλα Δ. Δερματά	»	20
Πάυλος Δ. Μαστρογεωργόπουλος	»	50
Κεράνης Αθανάσιος	Αγ. Κυριακής	100
Ελισάβετ Αϊβαλιώτη	»	50
Μάχος Κομπορόζος	Αγ. Νικόλαο	50
Χρυσούλα Γρατσούνη	»	150
Τασία Ζαχαροπούλου για τον καθαρισμό της	Μεταμόρφωσης	200
Αικατερίνη Πανώρη εις μνήμην γονέων	»	100
Παυλός Φλέγκας, εις μνήμην αδελφής Αγαπούλας	Αγ. Νικόλαο	100
Γεώργιος Κακούρας	»	50
Ελισάβετ Αϊβαλιώτη, εις μνήμην συζύγου	»	100
Λάζαρος Μπακογιάννης, εις μνήμην γονέων	Αγ. Κυριακή	100
Βασιλική Ματσούκα	Αγ. Νικόλαο	30
Μιχαήλ Τσίρος	»	65
Μαρία Δ. Σκορδά	»	50
Ελένη Ι. Κοντού	»	20
Αθηνά Μπαλώσου	Παναγιά	15\$
Καλίτσα Κοντογιώργου, εις μνήμην Βασιλείου και Αικατερίνης	Αγ. Κυριακή	30
Κωνσταντίνος Φλώρος	Αγ. Νικόλαος	50
Γεωργία Αθανασοπούλου, εις μνήμην συζ. Ιωάννου	»	30
Χρυσούλα Α. Κεράνη	»	100
Άννα Αργυροπούλου	»	20
Όλγα και Νίκος Παπαδημητρίου, εις μνήμην συζύγου και πατρός Δημητρίου	»	150
Βασιλική Ντελή, εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	»	30
Αναστασία Δερματά, εις μνήμην συζύγου Σωτηρίου	»	50
Κων/νος και Μαρία Βίγλα	»	150
Τριανταφυλιά Ι. Λιάπη	»	20
Ελένη Ζήση, εις μνήμην συζ. Βασιλείου, αδελφού και γονέων Ιωάννου & Πηνελόπης Κατσιγιάννη	Αγ. Κυριακή	50
Σπυρίδων και Βαρβάρα Χονδρού, εις μνήμην γονέων	Μεταμόρφωσης	3.000\$
Αναστασία Ι. Ζαχαροπούλου	Αγ. Νικόλαο	30
Χρυσούλα Γρατσούνη	»	50
Ιωάννης Παπαδόπουλος, εις μνήμην γονέων	»	200
Οι συγγενείς αντί στεφάνου, εις μνήμην Αλεξάνδρου Γρούμπα	Αγ. Κυριακή	355
Βούλα Κυρίτση –Τσώμου	Αγ. Νικόλαο	50\$
Σπυρίδων Γιαννόπουλος	Αγ. Κυριακή	50
Ευαγγελία Σιδέρη, εις μνήμην συζύγου Νικολάου	Αγ. Νικόλαο	200
Χρυσούλα Γρατσούνη, εις μνήμην Γιαννούλας Τσιαντή	Μεταμόρφωσης	50
Ιωάννης, Μαίρη, Δημήτρης Ανουσάς, εις μνήμην Αικατερίνης Κατσιγιάννη	Αγ. Νικόλαο	300
Κλήμης και Μαρία Πλάκα, εις μνήμην αδελφής Αικατερίνης Καδέρη	»	50\$
Αδελφότης Μικροχωριτών εκ δωρεών προς Ι.Ν.		121,62

Παναγιώτης Ζωγράφος, εις μνήμην Αγαπούλας Τσιμπογιάννη	Αγ. Νικόλαο	50
Δημήτριος Ζωγράφος » »	»	50
Δημήτριος Ζωγράφος, εις μνήμην γονέων & πάππων	Αγ. Κυριακή	50
Αναστασία Ι. Ζαχαροπούλου	Αγ. Νικόλαο	50
Αναστασία Ι. Ζαχαροπούλου, εις μνήμην Παναγιώτη Ζαχαρόπουλου	Μεταμόρφωσης	100
Κωνσταντίνος Μπούρας, εις μνήμην πατρός Αποστόλου	Αγ. Νικόλαο	50
Αναστασία Ι. Ζαχαροπούλου	Αγ. Κυριακή	50
Αθηνά Τσιμπογιάννη, εις μνήμην γονέων Ιωάννου και Αγαπούλας	Αγ. Νικόλαο	100
Αλίκη Ν. Μίχου εις μνήμην αδελφής της Αικατερίνης	Αγ. Κυριακή	50
Αλίκη Ν. Μίχου, εις μνήμην συζύγου Νικολάου και Γονέων	»	100
Κων/νος Ε. Γρούμπας	»	150
Ελισάβετ Αϊβαλιώτη	Μεταμόρφωσης	100
Χρυσούλα Γρατσούνη	»	100
Ιωάννης Τσιώνης	»	200
Παναγιώτης Ζαχαρόπουλος, εις μνήμην θείας του Ελένης	Αγ. Κυριακή	100
Γεώργιος και Μαρία Κακούρα	Αγ. Νικόλαο	100
Αναστασία Δερματά, εις μνήμην συζ. Σωτηρίου	»	50
Βασιλική Ντελή, εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	»	30
Δέσποινα Τσιούλου-Κακούρα	»	50
Σπιριδούλα Δ. Ζαχαροπούλου, εις μνήμην γονέων Δημητρίου και Ελένης	»	20
Σπιριδών και Βαρβάρα Χονδρού, εις μνήμην γονέων	Μεταμόρφωσης	3.000\$
Κωνσταντίνος Βίγλας	Αγ. Κυριακή	100
Ιωάννης Κουτσούκης	Μεταμόρφωσης	50
Σπιριδών Γιαννόπουλος	Αγ. Κυριακή	50
Ελένη Ζήση, εις μνήμην συζ. Βασιλείου και γονέων	»	60\$
Σοφία Ι. Τριανταφύλλη	»	140
Χρυσούλα Γρατσούνη	Μεταμόρφωσης	100
Σεραφείμ Ζαχαρόπουλος, εις μνήμην μητρός Αικατερίνης	Αγ. Κυριακή	50
Βασιλική Α. Γρούμπα, αντί στεφάνου, εις μνήμην Ευφροσύνης Παπαχρυσάνθου	»	100
Αφροδίτη Π. Φλώρου	»	200
Ελισάβετ Αϊβαλιώτη, εις μνήμην συζύγου & γονέων	Μεταμόρφωσης	100
Αικατερίνη Πανώρη, εις μνήμην Ευφροσύνης και Κωνσταντίνου Φασουλή, Κωνσταντίνου – Αλεξάνδρου – Δέσπως – Σταύρου Κομπορόζου και Πετρούλας Βλάχου.	»	150
Ιωάννης Κουτσούκης	»	50
Αθνασία Μίχου	»	100\$
Χρυσούλα Γρατσούνη	»	100
Αθηνά Τσιμπογιάννη, εις μνήμην μητρός Αγαπούλας	Αγ. Κυριακή	100
Δημήτριος Ζωγράφος, εις μνήμην Αγαπούλας Τσιμπογιάννη	»	50
Αναστασία Δερματά, εις μνήμην συζ. Σωτηρίου	»	70
Κων/νος και Μαρία Βίγλα	»	100
Βασιλική Ντελή, εις μνήμην συζύγου Δημητρίου	»	30
Τασία Ζαχαροπούλου, εις μνήμην συζύγου Ιωάννου	Μεταμόρφωσης	100
Γεώργιος Κακούρας	Αγ. Κυριακή	50
Βασιλική Κ. Κάππου, εις μνήμην Σταύρου και Αθανασίου Πλάκα	»	1.000

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Παναγιώτης Ζήσιμος (1929-2007)

Ο αγαπητός σε όλους τους συγχωριανούς, ο “μετεωρολόγος του χωριού”, Πάνος Ζήσιμος, μετά από σύντομη ασθένεια, άφησε τον μάταιο κόσμο μας στις 15 Μαΐου 2007. Λίγα χρόνια νωρίτερα, πάλι ξαφνικά, είχε χάσει την γυναίκα του, την Όλγα. Δεν έμεινε όμως μόνος, αφού τα παιδιά και εγγόνια του τον περιέβαλαν με αγάπη και θαλπωρή ως την τελευταία του στιγμή.

Ευτύχησε να δει τον γιο του, Βασίλη, επιτυχημένο εργολάβο οικοδομών, να έχει μια θαυμάσια οικογένεια και αρκετά χρόνια νωρίτερα να καμαρώσει το γάμο της κόρης του, που σήμερα με τα παιδιά και τον άντρα της ζει στην περιοχή της Τρίπολης.

Ο Πάνος είχε ζήσει έντονα τις κακουχίες της Εθνικής Αντίστασης και της Κατοχής μαζί με τη μητέρα του Ελένη και τις αδελφές του Αικατερίνη, Ευανθία και Αντριάνα. Αναπολούσε τις στιγμές που έζησε κοντά στον Άρη Βελουχιώτη και αργότερα, στην περίοδο του Εμφύλιου, τις περιπέτειές του.

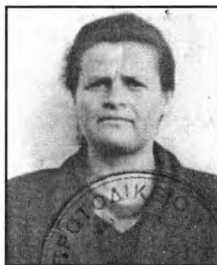
Η κατολίσθηση του χωριού μαζί με το σπίτι, τού στέρησε και τη μια αδελφή του, την Αικατερίνη, που χάθηκε μέσα στους όγκους λάσπης που γέμισαν τον τόπο της καταστροφής.

Έζησε τη ζωή του κοντά στο ποίμνιό του, που έβσκε στα λημέρια του χωριού μας και τα κατατόπια της Χελιδόνας. Έδειχνε ενδιαφέρον για τη φύση, παρακολουθούσε τα “μερομήνια” για να προβλέψει τον καιρό και ενδιαφερόταν για την

ιστορία του χωριού. Για κανένα δεν κρατούσε κακία κι όταν κουβέντιαζες μαζί του συχνά σε καθήλωνε με τις αμείλικτες ερωτήσεις του.

Αιωνία του η μνήμη.

Βασιλική Μουτογιάννη

Η Βασιλική Μουτογιάννη, το γένος Βαστάκη, γεννήθηκε στα Δολιανά Ευρυτανίας το 1936. Ήλθε στο χωριό μας το 1963, όταν πεντρεύτηκε τον συγχωριανό μας Νίκο Μουτογιάννη. Μαζί απέκτησαν τρία παι-

διά, την Αθηνά, το Χρήστο και το Γιάννη, από τα οποία χάρηκαν τέσσερα χαριτωμένα εγγόνια.

Η Βασιλική έζησε μια ήσυχη και αρμονική ζωή στο χωριό μας μαζί με την οικογένειά της ως τις 26 του Μάη 2007, που το πεπρωμένο ήλθε να της κόψει το νήμα της ζωής της.

Ας είναι αιωνία η μνήμη της.

Μαργαρίτα Μουχρίτσα

Στον Καναδά άφησε την τελευταία της πνοή η Μαργαρίτα, σύζυγος του Μιχάλη Μουχρίτσα στις 6 Αυγούστου 2007. Όμως

έντονη επιθυμία της ήταν να κηδευτεί στο αγαπημένο της χωριό, τον τόπο που γεννήθηκε και πέρασε τα χρόνια της νιότης της. Πράγματι, ο άντρας της, η κόρη

της και ο γιος της φρόντισαν να πραγματοποιηθεί η επιθυμία ώστε να αναπαυθεί η ψυχή της στα αγαπημένα της χώματά. Το αγγελτήριο κηδείας της περιλάμβανε τον παρακάτω στίχο, γεμάτο αγάπη και πόνο

για το χαμό της αγαπημένης συζύγου και μητέρας, που παραθέτουμε σε ελεύθερη μετάφραση:

Δεν ξέραμε εκείνο το πρωί, πως ο Θεός θα καλούσε το όνομά σου.

Στη ζωή σε αγαπούσαμε πολύ, στο θάνατό σου το ίδιο.

Μάτωσε την καρδιά μας ο χαμός σου, όμως δεν έφυγες μόνη.

Ένα κομμάτι μας έφυγε μαζί σου, τη μέρα που ο Θεός σε κάλεσε κοντά του.

Μας άφησες ωραίες αναμνήσεις και η αγάπη σου είναι ακόμη οδηγός μας.

Αν και δεν μπορούμε να σε δούμε, είσαι πάντα στο πλευρό μας.

Η οικογενειακή αλυσίδα έσπασε και τίποτα δεν μοιάζει πια ίδιο,

Όμως, καθώς ο Θεός έναν, έναν μας καλεί, η αλυσίδα θα ενωθεί και πάλι.

Ας είναι αιώνια η μνήμη της.

Θανάσης Πλάκας

Στην καρδιά του καλοκαιριού, στις 20 Αυγούστου, έφυγε από το μάταιο κόσμο μας ο Θανάσης Πλάκας στο νοσοκομείο ΚΑΤ Αθηνών, όπου νοσηλευόταν για λίγο. Η γυναίκα του

Τασία, οι κόρες και γαμπροί του, εγγόνια, αδελφια, συγγενείς, φίλοι και συγχωριανοί τον συνόδευσαν στην τελευταία του κατοικία με πόνο για τον ξαφνικό χαμό του. Κατά την εξόδιο ακολουθία στην Αγία Κυριακή του χωριού, ο συγχωριανός μας καθ. Κλ. Κουτσούκης τον αποχαιρέτησε με τα παρακάτω λόγια:

“Όταν πεθαίνει ένας άνθρωπος του χωριού μας, ένας δικός μας άνθρωπος, χωρίς καλά-καλά να το καταλάβουμε, ο νους μας πάει κοντά του, στη διαδρομή του, πώς έζησε και θυμόμαστε τις εποχές που ολάκαυρο το χωριό έζησε και μαζί του όλοι εμείς. Έτσι, δεν μπορώ κ' εγώ να μη θυμηθώ σήμερα τη διαδρομή του παιδικού μου φίλου Θανάση Πλάκα, με τον οποίο μεγαλώσαμε μαζί. Ζήσαμε τα δύσκολα τα δύσκολα παιδικά χρόνια στην Κατοχή και τον Εμφύλιο Πόλεμο.

Αγαπημένε μας Θανάση,

Πολυαγαπημένε φίλε των παιδικών μας χρόνων,

Ο αναπάντεχος χαμός σου φέρνει στο νου μας τα ξένοιαστα παιδικά μας χρόνια στους δρόμους και τα καλντεριμιά του χωριού αλλά και στους δύσκολους καιρούς της Κατοχής. Ως παιδιά ωριμάσαμε στον εμφύλιο πόλεμο (1946-48), αφού τις σφενδόνες και τα τσιλίκια τα διαδέχθηκαν τα ξύλινα “αυτόματα” όπλα. Εσύ, είτε με τη σφενδόνα είτε με το “αυτόματο” είχες καλό σημάδι. Στην ανησυχία των μανάδων μας, που αγωνιούσαν για την τύχη των μικρότερων παιδιών τους, όπως ήμασταν εμείς οι δυο, τις καθησυχάζαμε διαβάζοντας την “Αγία Επιστολή”, που εσύ είχες πάντοτε μαζί σου.

Ο ξαφνικός σοβαρός τραυματισμός της υγείας σου μας λύπησε όλους. Όμως τα πρώτα σημάδια της ανάρρωσης μας έδωσαν ελπίδες. Μόλις, πριν τρεις μέρες, που σε είδαμε στο νοσοκομείο, μέσα στη φροντίδα της γυναίκας σου και των παιδιών σου, έδειχνες ζωηρός, κουνώντας χέρια και πόδια, ενώ τα μάτια σου έπαιζαν στο κοίταγμά μας. Ζωήρεψαν όταν σου είπα πως θα σε περιμένω εδώ, στο χωριό, να πάμε για το αγαπημένο σου ψάρεμα πέστροφας στο ποτάμι. Η γυναίκα σου, τα παιδιά σου, με ιδιαίτερη χαρά έκαναν σχέδια για την περιποίηση και γρήγορη αποκατάσταση της υγείας σου.

Σήμερα η αγαπημένη σου οικογένεια, οι συγγενείς, οι συγχωριανοί, οι φίλοι σου νιώθουμε τον πόνο και τη θλίψη του θανάτου σου. Όλοι μας σ' έχουμε στο νου με αγαθές αναμνήσεις. Ήσουν ήπιος, μελίχιος, καλωσυνάτος και έσπευδες πάντα να είσαι χρήσιμος και ευχάριστος σε όλους.

Έφυγες μικρός στην ξενιτιά, όπως πολλοί χωριανοί μας, μαζί με τον αδελφό σου αείμνηστο Σταύρο. Δημιούργησες οικογένεια και γύρισες πάλι στο χωριό, στην πατρίδα, νοσταλγός κι εσύ της ζωής στο χωριό μας, όπου περνούσες τον περισσότερο καιρό.

Είχες τη χαρά να δεις τα παιδιά σου αποκατεστημένα και είχες πλούσια την αγάπη και τη θαλπωρή τους μέχρι την τελευταία σου πνοή.

Αλησμόνητε Θανάση,

Σήμερα σε αποχαιρετούμε ως ένα καλό και τίμιο οικογενειάρχη, ως ένα πολύτιμο φίλο και συγχωριανό, που μόνο καλές αναμνήσεις μας αφήνεις πίσω σου.

Ας είναι καλό το τελευταίο σου ταξίδι. Εμείς θα σε θυμόμαστε πάντα”.

Δημήτριος Χαρ. Πέτσικας

Στις 10/3/2007 ο Δημήτριος Πέτσικας άφησε την τελευταία του πνοή σε ηλικία 82 ετών, στο Ίλιον Αττικής. Γόνος μιας επιταμελούς οικογένειας του Μικρού Χωριού, από μικρούς

ξενιτεύτηκε στην Αθήνα για να εργαστεί ως σερβιτόρος.

Στην περίοδο της κατοχής επέστρεψε στο χωριό και αργότερα έλαβε μέρος ενεργά στον εθνικό απελευθερωτικό αγώνα στο πλευρό του πρωτοκαπετάνιου του Ε-ΛΑΣ Αρη Βελουχιώτη.

Ήταν σεμνός εργατικός και λάτρης του χωριού. Παντρεμένος με την Σταυρούλα το γένος Ζαχαροπούλου απ’ την Αγία Βλαχέρνα, έζησαν μαζί 55 χρόνια ο ένας πλάι στον άλλο με χαρές και πίκρες. Το 1967 έφυγαν στις U.S.A στο Michigan, εργάστηκαν σκληρά για 10 χρόνια μέχρι την επιστροφή τους το 1978.

Τα δύο τελευταία χρόνια αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα υγείας που τελικά δεν κατόρθωσε να ξεπεράσει. Μέσα σε οικογενειακή θαλπωρή και γαλήνη άφησε αθόρυβα την τελευταία του πνοή.

Αιωνία του η μνήμη.

Γιάννης Κοντογιάννης (1945-2007)

Στις 15 Σεπτεμβρίου 2007 ο Γιάννης Κοντογιάννης, γιος του Νικολάου και της Αικατερίνης Κομματά, άφησε την τελευταία του πνοή σε ηλικία 62 ετών στην Μελβούρνη της Αυστραλίας όπου και διέμενε από το 1965.

Ο Γιάννης από πολύ νωρίς δοκίμασε τον χαμό της μητέρας του Αικατερίνης. Ήταν τότε μόλις 5 ετών. Αργότερα σε ηλικία 18 ετών έχασε τον πατέρα και την δεύτερη μητέρα του, Γιαννούλα Τριχιά, καθώς και την αδελφή του Μαίρη, στην κατολίσθηση του Μικρού Χωριού.

Σε όλο το διάστημα των 42 ετών που έμενε στην Αυστραλία δεν κατάφερε να επισκεφτεί την πατρίδα καθώς τον νίκησε η ξενιτιά και τον κράτησε εκεί για πάντα. Ο Γιάννης δεν είχε δημιουργήσει οικογένεια, ζούσε μόνος, είχε όμως στις δύσκολες στιγμές τον αδελφό του Σταύρο Κοντογιάννη και την οικογένειά του που του συμπαραστάθηκαν με αμέριστη αδελφική στοργή. Η ξαφνική επιδείνωση της υγείας του το τελευταίο χρονικό διάστημα είχε μοιραία κατάληξη.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του.

Φοίβος Ταξιάρχης

Ο γνωστός με το καλλιτεχνικό όνομα ηθοποιός, Φοίβος Ταξιάρχης, έφυγε από τη ζωή στις 12 Οκτωβρίου 2007. Το δικό του όνομα ήταν Ταξιάρχης Κόλιας. Γεννήθηκε στο ορεινό χωριό Καλοσκοπή Φωκίδας το 1926.

Παντρεύτηκε την κόρη του αείμνηστου Μικροχωρήτη στρατηγού Δημ. Πολύζου, την Μύρτα και μαζί είχαν δύο παιδιά και δυο εγγόνια.

Από πολύ νέος, γυμνασιοπαίδι ακόμη, δέθηκε στο άρμα της Αντίστασης. Μετά την απελευθέρωση, παράλληλα με τη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, συνέχισε τις σπουδές του στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών των Βεάκη - Ροντήρη. Μετά την αποφοίτησή του προσλήφθηκε στο Εθνικό Θέατρο και το 1951 έκανε την πρώτη του εμφάνιση στο “Θυμελικό Θέατρο” με το ρόλο του Κινησία στη “Αυσιστράτη”, που τον επώνυμο ρόλο είχε η Κυβέλη. Ακολούθησαν πολλοί θαυμάσιοι ρόλοι του στο θέατρο, στον κινηματογράφο, σε τηλεοπτικές σειρές, σε εκπομπές θεάτρου, λόγου και τέχνης ραδιοφωνικών σταθμών κ.λπ. Ως εξαίρετος αφηγητής συμμετείχε και σε πάμπολλες πνευματικές εκδηλώσεις με στόχο την εξάπλωση του νεοελληνικού λόγου. Με άρθρα του σε εφημερίδες, περιοδικά αλλά και ομιλίες - διαλέξεις προωθούσε την θεατρική παιδεία και την καλλιτεχνική καλλιέργεια των ευρύτερων στρωμάτων του λαού. Από το

1962 ως το 1971 διδασκε υποκριτική στη Δραματική Σχολή, όμως, η αντιδικτατορική του δράση στάθηκε η αιτία να τον σταματήσουν.

Ο Φοίβος Ταξιάρχης τιμήθηκε με πολλές διακρίσεις για την καλλιτεχνική του προσφορά, όπως: α) Χρυσό προσωπικό μετάλλιο για τις παραστάσεις αρχαίου δράματος στο Greek Theatre του Λος Άντζελες, β) Χάλκινο εγχάρακτο προσωπικό μετάλλιο για τις παραστάσεις αρχαίου δράματος του Ισραήλ, γ) δίπλωμα και προσωπικό μετάλλιο από την Ε.Ρ.Τ. για τη συμμετοχή του στο πολιτιστικό της έργο, δ) δίπλωμα τιμής και πλακέτα αναμνηστική από το Δήμο Ζωγράφου κ.ά.

Πέρα από το μεγάλο καλλιτεχνικό του ταλέντο, χαρακτηριζόταν για το ήθος του, την ανθρωπιά του αλλά και την αγωνιστικότητά του για τον κλάδο του και τις πολιτικές του πεποιθήσεις. Με έντονη συνδικαλιστική δράση κατάφερε, μετά τη δικτατορία, την ανασύσταση του Σ.Ε.Η., στο οποίο και εκλέχτηκε επανειλημμένα μέλος του Διοικητικού του Συμβουλίου. Ως γνήσιος αριστερός δεν έπαψε να μάχεται, από μαθητής Γυμνασίου ως τη δύση του βίου του, για τις θεμελιώδεις αρχές της λαϊκής κυριαρχίας. Άξια τιμήθηκε με δίπλωμα αναγνώρισης και μετάλλιο για τη συμμετοχή του στον απελευθερωτικό αγώνα 1941-1944.

Αγαπούσε το Μικρό Χωριό. Ως τακτικό μέλος της Αδελφότητάς μας, τον θυμόμαστε να συμμετέχει, μαζί με τη γυναίκα του Μύρτα, στις Μικροχωρίτικες εκδηλώσεις και συνελεύσεις, όπου έδειχνε τη ρουμελιώτικη λεβεντιά του στο χορό, το τραγούδι, την απαγγελία.

Θα τον θυμόμαστε πάντα.

Παναγιώτα Γιαννοπούλου

Στο χωριό μας, μέσα στην οικογενειακή θαλπωρή της κόρης της Αγορούλας και του γαμπρού της Ηλία Σάρρα, έφυγε, πλήρης ημερών, στις 27 Οκτωβρίου η Παναγιώτα Γιαννοπού-

λου. Η κηδεία της έγινε στην Αντράνωβα, τον τόπο όπου γεννήθηκε και έζησε την περισσότερη ζωή της. Η εγγονή της Ελένη θυμάται όμορφες στιγμές με τη γιαγιά της στο Παρηγόρι, που χαράχθηκαν βαθειά μες' την ψυχή της και σίγουρα είναι το καλύτερο κατευόδιο:

Η ελευθερία ταξιδεύει στα αιώνια βουνά.

Η αιωνιότητα σαλπάρει με τον άνεμο.

Αγαπημένη μου γιαγιά,

Αφουγκράζομαι τον άνεμο και ακολουθώ το νήμα της ζωής σου. Τότε το 1902 που γεννήθηκες, σ' άλλους καιρούς και σ' άλλες εποχές. Με τη ζωή σου και το παράστημά σου, την ψυχή και τον λόγο σου γαλουχήθηκαν και τα πέντε παιδιά σου. Ο Χρίστος, ο Σπύρος, ο Κωστάκης, η Λούλα και η Ελένη. Τη ζωή σου μοιράστηκε ο αετός του Παρηγορίου, ο άντρας σου, ο Γιάννης ο Γκρέτας. Τώρα η βροχή θα στάζει στη μνήμη μου τις συμβουλές σου και τα λόγια σου. Ο ήλιος στο Παρηγόρι θα μου θυμίζει για πάντα την απόλυτη ταύτισή σου με τη γη και την ομορφιά του απλού, του λιτού, του αυτονόητου.

“Πάμε με τις γίδες γιαγιά αύριο; Θα μας πάρεις μαζί σου;” Και μας ήθελε πάντα κοντά της. Να περάσουμε το ρέμα και μετά το στεφάνι και μετά να πάμε προς τη Βιγλούλα με τους καταράχες και να φορτωνόμαστε θέλαμε με φιλικί... Τα φυσικά φαινόμενα δεν θα με γέμιζαν με μνήμες αν δεν ζούσα τα καλοκαίρια με τη γιαγιά στα βουνά.

Γιαγιά μου, θα σε θυμάμαι γιατί απλά ταξιδεύεις πια συνεχώς μαζί μου, μαζί με τον αέρα που ανασαίνω, τον ήλιο που γεύομαι, τη βροχή που ξεδιψάω.

Λέω απλώς, καλή αντάμωση στην αιωνιότητα.

Ελένη

Τυπογραφική Διόρθωση

Την παραμονή των Χριστουγέννων κλείνει ένας χρόνος από τον θάνατο του αγαπητού συγχωριανού μας Τηλέμαχου Δερματά. Στο προηγούμενο τεύχος γράφτηκαν λεπτομέρειες. Όμως ο δαίμων του τυπογραφείου έκανε το θαύμα του.

Έτσι, επανερχόμαστε για να διορθώσουμε ορισμένα στοιχεία της οικογενειακής του κατάστασης, που δεν τυπώθηκαν σωστά: Ο Τηλέμαχος Δερματάς είχε τρία παιδιά τον Γιάννη, το Σπύρο και τον Τρύφωνα και τρία εγγόνια, δύο από το γιο του Γιάννη, τον Τηλέμαχο και το Νίκο και ένα από το γιο του Σπύρο, τον Τηλέμαχο.

Κομμώσεις

Ανδρικές – Γυναικείες – Παιδικές

“ΚΙΚΗ”

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ταβέρνα - Ψησταριά

“Ο Χρήστος”

Ε. Χρήστου Βαστάκη
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41454
Κιν.: 6974989615

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Ξυλόγλυπτα

Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες
σπάνιας ομορφιάς

Έκθεση – Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό “Το Τζάκι”
Τηλ. 22370 41318

Ξύλινες Δημιουργίες

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση – Διάθεση:

Παλιό Μικρό Χωριό.
Τηλ. 22370 41031

Εστιατόριο – Ψησταριά

“Ο Παράδεισος”

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421
Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΗΘΕ

Computer Expert Co.

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα

Τηλ./Fax: 210 2230673

Θεσπίακη: 2310 20 20 89

Κιν. 6936 96 88 50

« 6932 46 23 32

E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D

SD - Solid Designer - 3D

E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

CAD/CAM/EEE
COMPANY

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Δ/ση: Πόπη Μπακατσιά
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41570-6, Fax: 22370 41577
Web: www.countryclub.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/ση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλιό Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσινιά
Παλιό Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111
Κιν. 6974 114182
Web: www.merses.gr
E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586
Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ξενώνας

Ιβίσκος Studios

Δ/ση: Σωτήρης Ζήσιμος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41515, Κιν. 6972 555638
Web: www.iviskos.gr
E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41318/41465,
Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41236/ 41433

Ψησταριά – Εστιατόριο

Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

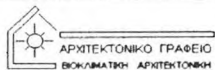
Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41257/ 41103

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι

Δ/νση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Ἐξούσιῳ 91ά 8, Αἰθρία
Ὁᾶ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ (+30)2109926423 (+30)6936599467
e-mail: ventoun@hol.gr

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ
ΔΙΠΛΩΜ. ΑΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΔΔ ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ: 6972848406
210-7622751

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

Πωλήσεις
Εκμίσσεις
Δάνεια
Ενοικιάσεις
Οικόπεδα
Αντιπαροχές

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
Τηλ. 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25.932

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant
Αιμίλια Κουφαλιώτη

Παραλία Καρμένα Βούρλα
Τηλ.: 02350 23261,
80901, 80902

Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης
Διακοσμητής

Interior Designer

**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων**

Κόκκαλη 31, Αγρίνιο, τ.κ. 30100,
Τηλ.: 0641 - 33233, (& fax) - 24522.
Κιν.: 0932831607, E-mail:
athanart@otenet.gr

Ioannis Zorbalas

ZORBALAS S.A.
34 Glysti Str., 117 44
Athens - Greece

tel +30 210 901 3344 5
fax +30 210 901 3294
e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

Τεχνικές εργολαβίες – πέτρινες
κατασκευές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

**ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ**

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

☎ 6610846 - 6048695 - 0972 136979

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αφιέρωμα στα 65 χρόνια Μνήμης (Δεκέμβριος 1942 – Δεκέμβριος 2007)	σελ 1
Ηρώων και Μαρτύρων Αίμα	2
Ο Γιάννης Κομπορόζος και οι Μικροχωρίτες όμηροι	4
Για τη λευτεριά της πατρίδας	6
Απ' ότι θυμάμαι	8
Μνήμη και χρέος	10
Κατοχή και πείνα στο χωριό	11
Το Ελατοδάσος "Κρι"	12
Από τη σκοπιά της Αδελφότητας	14
Νέα από το δήμο Ποταμιάς	18
Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	20
Αμερικανοί φιλέλληνες για την επανάσταση του 1821	23
Οι προεπαναστατικές ελληνικές εφημερίδες (1784-1821)	24
Μια πρωτότυπη επιστολή	28
Μικρό Χωριό και πυροπαθή χωριά	29
Και τρίτη ιερά εικών	31
Πήρα το στρατί πήρα το μονοπάτι	34
Σκόρπιες αναμνήσεις	35
Πρακτικές θεραπείες στο χωριό	36
Φιλολογική σελίδα	38
Εθελοντική προσφορά - Κοινή προσπάθεια για καλύτερο μέλλον	40
Ιστορικές μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις	42
Έρωτος και Ρέντη Γωνία	44
Επιστολές προς την Αδελφότητα	46
Βιβλιοπαρουσιάσεις	47
Πανευρυτανικές εκδηλώσεις	50
Κοινωνικά	52
Συνδρομές	53
Δωρεές	55
Λίγα λόγια γι'αυτούς που έφυγαν	58

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν

Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

ΚΑΙ

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr